

NAPLÓ

Előadás a megyei politikai akadémián

Az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottsága által szervezett megyei politikai akadémia soron következő foglalkozását május 4-én, kedden 14 órai kezdettel tartják a Kossuth Lajos Tudományegyetem aulájában. A különféle területeken tevékenykedő párt-, állami, társadalmi és gazdasági vezetők és a vezető propagandisták — a politikai akadémia hallgatói — ez alkalommal *trodalom- és művészetpolitikánk néhány időszerű kérdéséről* hallgathatnak előadást. Az előadó **dr. Agárdi Péter**, az MSZMP Központi Bizottsága tudományos, közoktatási és kulturális osztályának munkatársa lesz.

A zenés ébresztőtől a folkkoncertig Kulturális és sportprogram május elsején és másodikon

A harmincyolcadik szabad május elseje debreceni kultúrnapra szombaton reggel 7 órakor zenés ébresztővel kezdődik. A Jerikó utcai szolgáltató központnál a Magyar Néphadsereg helyőrségi zenekara, a Fényes udvarban az Ifjú Gárda zenekar, s az újkerti lakótelepen az Úttörőház zenekara ad reggeli térzenét.

A délelőtti során a legnagyobb esemény természetesen a felvonulás lesz. Ebéd után a nagyerdői színpadon kettőtől az Ifjú Gárda zenekar, fél háromtól fél hatig pedig a folklordepután műsorát látathatják, hallhatják az érdeklődők. (A MÁV Járműjavító Bocskai táncgyűjtése, a Hajdú táncgyűjtés mindhárom tagozata s az Úttörőház táncsoportja lép fel itt.)

A művelődési központ parkolójában délelőtt tizenegy órától sport- és ügyességi vetélkedőt rendeznek, a központ melletti parkban ugyanez az Úttörőház zenekara, Szabó Viola és Sziki Károly zenés műsora lesz látható, hallható. Általános iskolások bemutatója, az Alföld gyermekszínpad, a Karikás együttes és a furtai citerazenekar műsora alkotják itt a délutáni programot, mely gyermektáncszínpad ér véget.

A nagyerdői utcaszínpadon délelőtt fél tizenegy órai kezdettel zenebohóc együttes, Dánielfy Zsolt és Kelemen Csaba zenés műsorról, délután kettőtől a Blattner bábszínház, valamint a Petőfi Általános Iskola és az Úttörőház néptáncsoportjai lép-

nek fel. Délután négytől fél hatig tart a diszkó.

A Medgyessy sétányon délelőtt a hagyományos aszfalttrajzverseny során mutatathatják be ügyességüket a vállalkozó kedvű gyerekek. Az Ifjúsági parkban este héttől diszkó és popkoncert szól a nagyobbaknak. A csónakázó tó melletti parkban kettőtől háromig a MN debreceni helyőrségének zenekara és szovjet katonazenekar szórakoztatja az arra járókat. A Kőlcsey-park táncházja ismét az ifjúságot mozgáztatja meg — a Délibáb és a Hajdú néptáncgyűjtés közreműködésével. A Vekerítő mellett háromtól fél hétig „áll a bal”; a Golf, a Pátria, a furtai citerazenekar, a Délibáb, a Csobolyó és a Re-

show együttesek adnak műsort.

Május másodikon, vasárnap a nagyerdői szabadtéri színpadon ötig a DATE—Hortobágy—MEDOSZ tánczenei, a Karikás népzenei és a Debreceni Népi Együttes lép fel, ezután magyarnóták, népdalok, operettrészletek hangzanak fel a színpadon. Az Ifjúsági park délelőtt a kicsiké lesz: tíztől a bakonszegi Petruska bábszínház szerepel itt. Este ismét diszkó és folkkoncert vonzza majd ide a fiatalokat, hat órától. A Kőlcsey-parkban délután három órától bábszínház, ezután folklórműsort szerveztek a gyerekeknek. A Vekerítő partján vasárnap délután néptánc- és népzenei együttesek lépnek fel az ott majálisozó közönség előtt.

Alkotói díjas szocialista brigádok

Mizsik Miklós átveszi az Alkotói díjat dr. Szabó Imrétől (Fotó: Nagy Gábor)

Április 30-án, pénteken délután volt a Hajdú-Bihar megyei Tanács földszerinti termében az az ünnepség, melynek során megynék két szocialista brigádja átvehette az Alkotói díjat.

Dr. Szabó Imre, a megyei tanács elnöke előjáróban vázolta a díj alapításának és odaítélésének körülményeit, minthogy a tanács végrehajtó bizottsága ez évben döntött úgy, hogy azt nemcsak egyéneknek, hanem kiemelkedő munkájukkal kitűnő kollektíváknak is oda lehet ítélni.

A megyei tanács Építőipari Vállalatának szocialista brigádja és a tanács Sütőipari Vállalata földesi üzemének szocialista brigádja hosszú évek óta nyújtott olyan teljesítményt, melyre nemcsak közvetlen környezetük, hanem a nagyobb közösség, megynék lakossága is felfigyelt.

A földesi sütőüzem Jurij Gagarin brigádja közel 30 éves múltra tekinthet vissza; a tizennégy brigádtag mind szakmai, mind közösségi és társadalmi munkájával, termelési eredményeivel kiemelkedő alkotott. A múlt év során 7 millió forintos termelési értéket (1,2 millió forintnyi tiszta nyereséggel) állítottak

elő. A hatszoros aranyjelvényes kollektíva, a vállalat és a szakma kiváló brigádja cím tulajdonosa tehát a Gagarin brigád. Tagjainak fényképe így kerül az alkotói díjasok tablójára a megyei tanácson.

A megyei tanács Építőipari Vállalat Mizsik Miklós vezette kőművesbrigádjának tagjai 1981-ben 180 lakás befejező munkálatait végezték el. A nyolcszoros szocialista brigád tagjai munkafeladataik magas szintű ellátásán túlmenően a közösségi és társadalmi munkában is hosszú évek óta kiemelkedő teljesítményt nyújtottak, az Alkotói díjat ezért kapták.

Miután a brigádvezetők átvették dr. Szabó Imrétől a kitüntetésről szóló okmányokat, Tóth Imre, a Magyar Szocialista Munkáspárt Hajdú-Bihar megyei Bizottságának titkára mondott pohárköszöntőt, a pártbizottság nevében is gratulálva a két kiváló brigád tagjainak.

A kitüntetésátadó ünnepségen a megyei tanács vezetői mellett részt vett Salánki Lajos, az ÉDOSZ megyei elnöke és Szilágyi Sándor, az Építő-, Fa- és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezetének megyei titkára is.

Bocskai emlékezete

Bocskai István születésének 425. évfordulója tiszteletére előadói konferenciát rendez a TIT Hajdú-Bihar megyei Szervezetének történelmi szakosztálya Debrecenben. Az erdélyi fejedelemtől, az egykori váradi főispánról, a tizenöt éves háború és az államcsúcs győzelmének vezérének az elmúlt esztendőben különböző rendezvénysorozatok keretében emlékeztek meg a hajdúvárosokban, Szoboszlón, Nánáson és Böszörményben.

A debreceni konferencia, amelynek elnöke dr. Orosz István tanszékvezető egyetemi docens, május 3-án, hétfőn 14 órakor kezdődik a Déry Múzeum dísztermében. Az emlékülésen szó lesz Bocskai és Debrecen kapcsolatáról, a hadsereg és hadvezér ténykedéséről, az erdélyi és a magyar történelemben játszott szerepéről, s előadás hangzik ej Bocskai alakja a korabeli magyar irodalomban címmel. A konferencián a program szerint dr. Benda Kálmán, a történettudományok doktora, dr. Bársony István adjunktus és dr. Bitskey István tanszékvezető docens tart előadást.

KITÜNTETETTEK

Debreceni Állami Gazdaság

Az 1981-es esztendőben folytatott eredményes gazdálkodásáért a Debreceni Állami Gazdaságnak a kiváló vállalat címet adományozta a mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter, a MEDOSZ elnökségével egyetértésben. Ebből az alkalomból tegnap, pénteken a gazdaság központjában ünnepséget rendeztek, ahol a gazdaság dolgozóin kívül megjelentek Sikula György, a megyei pártbizottság első titkára, dr. Szabó Imre, a megyei tanács elnöke, Kovács István, a debreceni járási pártbizottság első titkára, dr. Alberth Béláné, a Hazafias Népfrent megyei bizottságának titkára, Zsurovits Sándorné, a Szakszervezetek Megyei Tanácsának titkára, valamint a társ gazdászok, üzemek képviselői.

Az elmúlt évi munkáról dr. Nyerges János, a gazdaság igazgatója számolt be, aki nek Micsuch László, a MEDOSZ főtitkár-helyettese átadta a kiváló vállalat címet tanúsító oklevelet.

Debreceni AGROKER

A Debreceni Mezőgazdasági Termelési-köz-kereskedelmi Vállalat — közismert nevén AGROKER — tegnap ünnepséget tartott abból az alkalomból, hogy az elmúlt évben végzett tevékenysége alapján elnyerte a kiváló vállalat megtisztelő címet.

A kitüntetés átadásán megjelent Pióker Ignác, az Elnöki Tanács tagja, Fazekas Károly, a megyei párt-végrehajtóbizottság tagja, Juhász István, a megyei tanács elnökhelyettese, Ács László, a MEDOSZ-elnökség tagja, dr. Kárpáti József, az AGROTEK vezérigazgatója.

A vállalat munkájáról Juhász Imre igazgató számolt be, majd dr. Magyar Gábor, a mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter helyettese átadta a kiváló vállalat címet dokumentáló oklevelet a vállalat igazgatójának.

Berettyóújfalu és Vidéke ÁFÉSZ

Elmúlt évi munkája, egész éves tevékenysége alapján kiváló szövetkezet címet kapott a Berettyóújfalu és Vidéke ÁFÉSZ. Az ünnepi küldöttgyűlést április 30-án este tartották a berettyóújfalu Bihar étteremben. Az ünnepségen megjelent Miskolczi János, a megyei pártbizottság tagja, a járási-városi pártbizottság első titkára, Vértési Sándor, a megyei tanács osztályvezető helyettese, Dankaházi János, az SZMT titkára, Fábán Lajos, a KPVD SZ megyei bizottságának titkára.

A szövetkezet elmúlt évi tevékenységéről Katona Sándor elnök számolt be, majd Béres József, a MESZÖV elnöke adta át a cím elnyeréséről tanúsító oklevelet.

(Folytatás a 2. oldalon)

Kádár János látogatása Angyalföldön

Kádár János, mint sok esztendője minden május elseje előtt, most is ellátogatott Angyalföldre. A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkárát pénteken délelőtt a XIII. kerületi pártbizottságon — ahol programja kezdődött — Maróthy László, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a budapesti pártbizottság első titkára, Deák Gábor, a XIII. kerületi pártbizottság első titkára és Bozsik József, a városrész tanácselnöke fogadta.

Deák Gábor számolt be röviden mindarról, ami Angyalföldön az elmúlt évben — Kádár János legutóbbi ottjárta óta — történt. A tájékoztatást részt vettek a XIII. kerület párt-vegrhajóbizottság tagjai, valamint Kádár János angyalföldi választókerületének körzeti párt- és népfőnöktitkárjai.

Ezzel a felelősségüket abban — hangsúlyozta Deák Gábor —, hogy politikai tökéletes, amelyet pártunk évtizedek nehéz munkájával halmozott fel, a feladatok következetes végrehajtásával megőrizték, a tettek és szavak erejével gyarapították. Tudjuk, látjuk, hogy ma a politikai munkának is fokozott segítséget kell adnia a gazdaságnak. Az elmúlt gazdasági év legfőbb tapasztalata, hogy kerületünkben felerősödtek az egyensúly irányába ható tényezők. Számunkra különösen fontos, hogy nagy vállalatunk termelése és gazdálkodása kiegyensúlyozott volt, fejlődésük folytatódott, jövőjük továbbra is biztosítva van. Ami Angyalföldet közvetlenebbül illeti: tavaly 1392 lakás épült fel, az idén — úgy tervezik — vagy két és fél ezer új otthont hoz-

nak tető alá. Az elmúlt esztendőben újabb bölcsőde és óvoda nyílt meg a szülők gondjain, két további bölcsődét várhatóan az idén is megnyitnak. Elmondható: a közhangulat nyugodt, kiegyensúlyozott, a párt, a vezetés iránti bizalom — a reális napi gondok ellenére — töretlen, nőtt a közügyek iránti érdeklődés.

Kádár János elismeréssel szólt a hallottakról, gratulált az eredményekhez, s további munkasikeret kívánt Angyalföld dolgozóinak.

A pártbizottság épületében nemrég nyílt meg az angyalföldi fiatal képző- és iparművészek kollektív kiállítása. A Központi Bizottság első titkára ennek megtekintésére is szakított időt szoros szabott programjából. Csavleik András festőművész és Gyurcsák Ferenc szobrászművész kísérték végig a tárlaton.

A látogatás a Magyar Hajó- és Darugár daru- és kazánházában folytatódott, ahol Szép János vezérigazgató és Steiner Arnold, a pártbizottság titkára fogadta a vendégeket. A forgácsoló gépműhelyben már várták a munkások a Központi Bizottság első titkárát, aki meg-megállt egy-egy NC-esztergánál, hogy kezet szorítson a nagy teljesítményű masinánál dolgozókkal. Hosszasabban is szólt váltott Rebenák Irma maróssal; a műhelyben is nagy tiszteletnek örvendő munkásszonya már 33 esztendője dolgozik a gyárban. „Aki szereti a munkáját, soha nem öregszik meg” — mondta nevetve Kádár Jánosnak, aki üdvözlő sorokat írt a Hámán Kató Szocialista Brigád naplójába.

A Központi Bizottság első titkára ezután részt vett az

üzem május elsejét köszöntő röpgyűlésén.

Schenk György, a műhely szakszervezeti főbizalmija emlékeztette Kádár Jánost 1961-es látogatására, arra, hogy akkor egy favázás épületben fogadhatták, s ma korszerű üzemekkel büszkélkedhetnek. A jó munka bizonyítéka-eredménye: éppen a napokban vették át a Kiváló Vállalat kitüntetését.

— Szívből örülök sikereiknek, hiszen magam is régi angyalföldi vagyok — kezdte hozzászólását Kádár János, feldézve ifjúmunkás éveit. Régi ismeretsegek köztük ide, ezért is jó hallani, hogy helytállnak a munkában, hozzájárulva ezzel az ország gazdasági erejének növekedéséhez is.

A Központi Bizottság első titkára a munkásokkal együtt napokban Budapesten járt lengyel párt- és kormányküldöttség látogatásáról, valamint a hét elején az NSZK fővárosában folytatott tárgyalásainak eredményeiről.

— Nekünk idehaza — folytatta — feszültebb nemzetközi, politikai, gazdasági körülmények között kell dolgozunk, és olykor „nem szeretem” intézkedéseket is meg kell hoznunk. A helyzet kényes, sőt bizonytalan, hogy ma lényegesen többet kell ahhoz exportálnunk, hogy ugyanannyit kapjunk külfországból, mint például 1974-ben. Meg akarjuk őrizni azt a szintet, ameddig felküzdöttük magunkat — most ez a programunk. Ehhez kérjük az Önök, hazánk minden dolgozó emberének segítségét — mondta végeztül Kádár János, s kívánt jó május elseji ünnepet, további eredményes munkát a gyár minden dolgozójának. (MTI)

Május elseje Moszkvában

MOSZKVA (MTI). Minden készen áll a szovjet fővárosban a májusi ünnepre. A felvonulás színhelye, a Vörös tér és az odavezető útvonalak már napok óta fellobogóva, fényesen várják a sok ezer vendéget, a sok százezer felvonulót. Az ünnepi menet helyi idő szerint pontosan délelőtt tíz órakor indul el. Szokás szerint ismét ott lesznek a felvonuláson az ifjú sportolók, az úttörők és koszmopolisták. A felvonulás élén azok a kerületek haladnak majd, amelyek a legjobb eredményeket érték el a termelőmunkában. Délutánról megkezdődik a kétnapos népiünnep.

(MTI)

Érettségi-képesítő vizsga a szakközépiskolákban AZ ELNÖKI TANÁCS ÜLÉSE

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa pénteken ülést tartott.

Módosította a Magyar Népköztársaság oktatási rendszeréről 1961. évi III. törvény egyes rendelkezéseit. Az új szabályozás kifejezésre juttatja, hogy a szakközépiskola a tanulónak középfokú szakképesítést, illetőleg meghatározott magasabb elméleti képzettséget igénylő szakmákban szakmunkásképesítést nyújtson. Erre való tekintettel az Elnöki Tanács úgy rendelkezett, hogy a szakközépiskolai tanulók — az eddigi érettségi vizsga helyett — a kettős képzési célú öszhangban levő érettségi-képesítő vizsgát tesznek, és a megszerzett szakmai képesítést is tanúsító érettségi-képesítő bizonyítványt kapnak.

Az Elnöki Tanács módosította a magánkereskedelemlről szóló törvényerejű rendeletet. A módosítás célja a lakosság kiskereskedelmi ellátásának további javítása.

Az Elnöki Tanács végül legfelsőbb bírósági bíróvá választott, továbbá bírákat mentett fel és választott, és egyéb ügyeket tárgyalta. (MTI)

A bonni látogatás

Kádár János és Helmut Schmidt e héten ötödikben találkozott egymással. Tárgyalásukra olyan időszakra került sor, amikor az Atlanti-óceán túlsó partján kereskedelmi háborúra spekulálnak, és fegyverkezési versenyt erőszakolnak, szükségtelen feszültséget teremtve az államközi és emberkapcsolatokban egyaránt.

A Kádár-Schmidt eszmecsere éppen ezért nem csupán hazánkban és a Német Szövetségi Köztársaságban, de egész Európában és a kontinens határain túl is érdeklődéssel várták. Hiszen Leonid Breznyev múlt évi novemberi bonni látogatása és a rendkívüli állapot lengyelországi kihirdetése óta ez volt az első ilyen szintű érintkezés, amely lehetőséget adott a véleményserére a keletnyugati kapcsolatokról, jövőjükéről, a tőkés világot és a szocialista országokat egyaránt sújtó negatív gazdasági tendenciákról és nem utolsósorban az eltérő társadalmi, gazdasági be rendezkedésű Magyarországról és NSZK kapcsolatairól s fejlesztésük lehetőségéről.

Az MSZMP KB első titkárának a nyugatnémet kancellárral két alkalommal folytatott, több mint nyolcórás megbeszélése — mindkét fél megítélése sze-

rint — hasznos volt, noha a tárgyalás során kiderült — ezt a látogatást értékelő sajtókonferencián is megállapították, hogy a nemzetközi helyzetben keletkezett feszültség okairól, a problémák megoldásának a módjairól a vélemények eltérnek. Kádár János és Helmut Schmidt egyetértett abban, hogy a fő cél az enyhülési politika folytatása és a béke biztosítása.

Egyetértettek abban is, hogy a feszültség megoldásának kulcsa elsősorban a két nagyhatalom kezében van, de a kis országok — függetlenül attól, hogy melyik védelmi vagy gazdasági közösséghez tartoznak — a maguk módján jelentős mértékben hozzájárulhatnak a megértés szellemében kialakításához, nem utolsósorban a mostanihoz hasonló találkozókkal és véleményserével. Hangsúlyozták: tisztában vannak azzal, hogy a találkozókat és megbeszéléseket nem helyettesíthetik a Szovjetunió és az Egyesült Államok képviselői közötti legmagasabb szintű találkozókat. Ezért üdvözlötték mindkét részről egy ilyen találkozót létrehozására irányuló készséget.

A szerdai sajtókonferencián Kádár János hangsúlyozta, hogy megértésre és a különböző társadalmi rendszerű országokkal való együttműködésre irányuló készséget tapasztalt nemcsak a kancellárral, hanem

más nyugatnémet pártok vezető politikusaival folytatott beszélgetéseiben is. Ezt a tényt különösen fontosnak minősítette.

A kancellárral s az NSZK gazdasági és pénzügyi életének tekintélyes képviselőivel létrejött találkozókon természetesen szó esett a világgazdaság negatív tendenciáiból származó problémákról, azokról, amelyek az NSZK-t és Magyarországot egyaránt érintik. Szó volt a kétoldalú kapcsolatokról, amelyek fejlődését a vacsorán elhangzott pohárköszöntők elismerték. Mindkét fél kifejezte azonban azt a meggyőződését, hogy a kapcsolatok mind gazdasági és kulturális téren, mind pedig az élet más vonatkozásaiban tovább fejleszthetők. A két fél kész a fejlődés elősegítésére.

A bonni látogatás, Kádár János és Helmut Schmidt megbeszélése jó példát szolgáltatott a keletnyugati dialógus folytatására. Hozzájárult a népeink közötti megértés és az államközi kapcsolatok fejlesztéséhez, de szélesebb nemzetközi összefüggésben is jótékony hatást gyakorolt a keletnyugati együttműködés szellemének erősítésére.

Kanyó András

KITÜNTETETTEK

(Folytatás az 1. oldalról)

HUNGÁRIA MŰANYAG-FELDOLGOZÓ VÁLLALAT

A gyáregységek között folyó versenyben az elmúlt évben a Hungária Műanyag-feldolgozó Vállalatnál a debreceni nyerte el az első helyet. Az elmúlt évben 15 százalékkal sikerült a termelési értéket növelni, bár a létszám csökkent. A kiváló éves teljesítményért a tegnap délután fél 3-kor megtartott vállalati ünnepség keretében Fehér Erzsébet igazgató átnyújtotta a kiváló gyáregység címet igazoló oklevelet Dulai Pálnak, a gyáregység igazgatójának.

SZÉK- ÉS KÁRPITOSIPARI VÁLLALAT

Elmúlt évi munkája, egész évi eredményes tevékenysége és a gyárak közötti munkaversenyben elért első helye alapján a debreceni hajlítottbútor-gyár vezérigazgatói dícsérelt oklevelet kapott. Az elismerést igazoló oklevelet pénteken délután Kara Tibor vezérigazgató adta át Sütő Lászlónak, a debreceni gyár igazgatójának.

CIPŐIPARI SZÖVETKEZET

Az elmúlt évben végzett eredményes gazdasági munkáért a Hajdúsági Cipőipari Szövetkezet kollektívja dícsérelt oklevelet kapott. Az oklevelet az április 28-án megtartott bensőséges hangulatú ünnepségen dr. Szabó Imre, a megyei tanács elnöke adta át Hajdúböszörményben.

Szakszervezeti kitüntetések

Az ágazati szakszervezetek Debrecen). Nagy Edömért Hajdú-Bihar megyei bizottsági elnökét az elmúlt napok során több dolgozó munkáját a Szakszervezeti Munkáért kitüntetés arany és ezüst fokozatával, illetve oklevéllel jutalmazták.

Az Építő-, Fa- és Építőipari Dolgozók Szakszervezetének megyei bizottsága a kitüntetés arany fokozatát adományozta Zsiris István művezetőnek (HÁÉV) és Bodnár István művezetőnek (Szék- és Kárpitosipari Vállalat). A vasasszakszervezet megyei bizottsága öv. Koós Ferencnek (HIM) és Horváth Lajosnak (MEZŐ-GÉP) tüntette ki az arany jelvényvel. Mohácsi Gyulának (Hajdúszoboszló, Város-gazdálkodási Vállalat) és Sára Istvánnak (nyugdíjas-alapszervezet) a HVDSZ megyei bizottsága adományozta a Szakszervezeti Munkáért arany fokozatát. A közalkalmazottak közül dr. Hengl Rezső (Debrecen városi Tanács) és Csáki Dező, az Állategészségügyi Intézet igazgatója kapták a kitüntetést. A MEDOSZ megyei bizottsága Tóth Imrét (TIVIZIG,

VOLÁN 6. SZÁMÚ VÁLLALAT

Elmúlt évben végzett kiemelkedő munkája, egész tevékenysége alapján vezérigazgatói dícsérelt oklevelet kapott a Volán 6. számú Vállalat. A kitüntetést az április 30-án délután megtartott vállalati ünnepségen Gábor Zoltán, a tröszt vezérigazgató-helyettese adta át Kmetty Gyula igazgatónak.

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI VENDÉGLÁTÓ VÁLLALAT

Elmúlt évi munkája, egész éves tevékenysége alapján a Belkereskedelmi Minisztérium — a KPVD Székhelyével egyetértésben — elismerő oklevelet adományozott a Hajdú-Bihar megyei Vendéglátó Vállalatnak. Az ünnepi termelési tanácskozást április 30-án délelőtt tartották. Dr. Benics László minisztériumi főosztályvezető-helyettes adta át az oklevelet Végh László igazgatónak.

MEZŐGÉP VÁLLALAT

A Debreceni MEZŐGÉP Vállalat az 1981-ben elért kimagasló termelési eredményei alapján elnyerte a MEZŐGÉP Tröszt kiváló vállalata címet. Ez alkalomból tegnap, pénteken a vállalat I. számú gyárában ünnepséget rendeztek.

A tröszt kiváló vállalata címről tanúskodó oklevelet Gurbán György, a tröszt vezérigazgatója adta át Gáspár Mihály vállalati igazgatónak.

A MEZŐGÉP Vállalat I. számú gyára az elmúlt évben végzett munkája alapján elnyerte a kiváló gyár címet, amit Gáspár Mihály adott át Szűcs Istvánnak, az I. számú gyár igazgatójának. A Vállalat Kiváló Brigádja kitüntetését az I. számú gyár Zoja Szocialista Brigádja nyerte el.

A kitüntető címek átadása után az eljövő dolgozók vettek át kitüntetéseket, jutalmakat.

Érvénybe lépett a brit tengeri és légi blokádnak

Pénteken, közép-európai idő szerint 13.00 órakor érvénybe lépett a meghirdetett brit tengeri és légi blokádnak a Falkland (Malvin)-szigetek körül. Haig amerikai külügyminiszter pedig pénteken bejelentette: Argentína csütörtökön elutasította a válság békés megoldására vonatkozó újabb amerikai javaslatokat.

Zászlófelvonás

Május elseje, a nemzeti munkásmozgalom nagy ünnepe tiszteletére péntek délután Budapesten, a Parlament előtti Kossuth téren katonai tiszteletadás közepette felvonták az állami zászlót.

Ugyancsak katonai tiszteletadással vonták fel a magyar nemzeti lobogót és a munkásmozgalom vörös zászlóját a gellérthegy felcsúszulási emlékműnél. (MTI)

Május 4-7.: Levéltári napok

A jövő héten ismét történelmünk frásos emlékeiben megőrzött események, a levéltári dokumentumok helytörténeti vonatkozásai kerülnek az érdeklődés homlokterébe a május 4-7. között megrendezendő hajdú-bihari levéltári napokon.

A Megyei Levéltár hagyományosan mondható rendezvénysorozata május 4-én, kedden délelőtt 11 órakor — a program szerint dr. Szekecs Antalnak, a megyei tanács művelődésügyi osztálya vezetőjének megnyitójával — kezdődik az SZMT Péterfia utcai székházában, ahol a szakszervezetek közötti levéltári mutatók be az érdeklődőknek.

A május 5-i előadások témája a demokratikus rendör-

„Aki dudás akar lenni”

A népszerű televíziós népszerű műsor következő adásának felvételeit Debrecenben rögzítik a kamerák. Kedden este a Kossuth utca 1. szám alatti Pódium teremben afféle kisebb tisztántúli népzenei találkozó várja az érdeklőd-

ÍRTA: Z

Ünnepre készül minden dolgozójának. A teremtő, a nemzetközi ünnepvezetők Hajdú-Biharcsa névben tisztó a megye munkáskeleti parasztságát valamennyi dolgozó

A nemzetközi évszázados harcok ki mozgalmának. Ezek közül mind leggyetemesebb és jus elsejének meg

A munkásságnak megtartott és összeidejű nagy tüntezad történetének re leginkább a jövő fanatana, Benne öltet ellenség és baráranát szemmel. Marx és Engels 18 jelszava: „Világ p süljetek!”

Az első és az az elsejék ráébrészeteságot hatalmas hamedgöbbsentették, tették a hatalom sok helyen sortüz

A béke

A kiemelkedő bizonyították május egységét: munkásúközi ünnep és hámagyar munkások fogva magáévá teje politikai, mozgalcsai évtizedeken vörös május m 1890-ben csupár mintegy 60 ezren felvonuláson. Da kénylen, a rendő ünnepelték május thy-rendszer negye is. A szocializmus nép teljesen azonos osztály ünnepének körül, Haig amerikai külügyminiszter pedig pénteken bejelentette: Argentína csütörtökön elutasította a válság békés megoldására vonatkozó újabb amerikai javaslatokat.

Május elseje osz nep. Tartalma nap elnyomottak harcnyolók és az elnyorlág dolgozóinak sz egységőrekvése, a kölcsönös felelőshatott együttes cse

Az ünnep jó ahogy ne csak a hanem számba vegként változnak az amelyek között cézunk, küzdünk.

Korunkban a forrkét, egymással s függő alapon nyug jelent a társadalm a békeért. Az ezeharcot a munkások fogva zászlajára je delme különös je pott azóta, amió fegyverek létezmegőrzése elenged le a nemzetközi társadalmi céljai nak is, hiszen a háború a forradalm minden ednak, jövőbeni megsemmisítését

A béke védelmériség és létérdekédelem feltételei r bak.

A nemzetközijainkban is élezi ralista törekvések kapitalizmus váls utat keresve — lény megszerzésézi verseny fokoznak. Megpróbáljlyozni, hogy a néguk által választjanak.

Harminchétf év után ismét tágab

Május első nap ünnepeljük, amely sa, minden boló Csak egy pillanatr doljuk végig, meközös erőfeszítés jótutottunk fejlődés nalára. Örömmel mondhatjuk el, munkájának, a sznyolás nélküli t egyszerű eredm nem elég tudni, venni, hanem tan felnőtt és gyerme

MÁJUSI KÖSZÖNTŐ

ÍRTA: ZSUROVITS SÁNDORNÉ, A SZAKSZERVEZETEK MEGYEI TANÁCSÁNAK TITKÁRA

Ünnepre készülünk, a világ minden dolgozójának közös ünnepére. A teremtő, alkotó emberek nemzetközi ünnepén a Szakszervezetek Hajdú-Bihar megyei Tanácsa nevében tisztelettel köszöntöm a megye munkásait, szövetkezeti parasztjait, értelmiségét, valamennyi dolgozóját.

A nemzetközi munkásosztály évszázados harcban alakította ki mozgalmának hagyományait. Ezek közül mindmáig az egyik legegységesebb és legelőbb május elsejének megünneplése.

A munkásságnak az 1890-ben megtartott és összehangolt, egyidejű nagy tüntetése a XIX. század történetének nagy horderejű, leginkább a jövő felé mutató mozzanata. Benne öltött először testet ellenség és barát számára egyaránt szemmel látható módon Marx és Engels 1848-ban kiadott jelszava: "Világ proletárjai, egyesüljétek!"

Az első és az azt követő május elsejék ráébresztették a munkásokat hatalmas harci erejére, és megdöbbentették, rémületbe ejtették a hatalmon levőket, akik sok helyen sortűzzel, terrorral, a

tüntetések betiltásával válaszoltak.

A nap történetében a Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelme hozta az első döntő fordulatot; a nemzetköziség szimbóluma a fiatal Szovjet-Oroszországban állami ünnep lett. Az orosz munkások és parasztok Európa dolgozóinak szolidaritását támogatva kiharcolták a végleges győzelmet a nemzetközi imperializmussal szemben.

A Lenin irányította bolsevik párt vezetésével megalkották a Szovjetuniót, amelynek léte, fejlődése, győzelmes harca a faszizmussal szemben, ébren tartotta a hitet az elnyomottakban, védelmet nyújtott az üldözötteknek. Megvalósította Marx, Engels és Lenin új világot teremtő gondolatát, példájával bizonyította, hogy a szocializmus kivívható, a béke, a szabadság elérhető.

A május elsejék történetében újabb fordulatot hozó 1945-ös esztendő sok millió ember számára elhozta a szabadságot. A faszizmus romjain keletkezett szocialista országokban ettől kezdve szabadon ünneplhetik a proletariátus nemzetközi ünnepét.

hanem annak a nagy történelmi lehetőségnek a megsejtéséből, amely a felszabadulással népünknek megadatott.

Új ország, új rend született, amelyet a magyar nép joggal nevezhet második földosztásnak. A néphatalom kivívása egy szívós, következetes harc eredménye volt, csakúgy, mint az újjáépítés, a műveltség, a tudás és a kultúra kapuinak megnyitása az addig elnyomott osztály előtt.

Ezeket az eredményeket nem lehet elvitatni, még akkor sem, ha az 50-es években, a személyi kultusz idején, a szeptás-dogmatikus hibák, a politikai türelmetlenség és a gazdaságpolitikai voluntarizmus nagy károkat okoztak és árnyékokat vetettek az eddigi vívmányokra.

A hibákkal való őszinte, bátor szembenézés, a tanulságok levonása, az anyagi, a politikai és a morális károk helyreállítása, az MSZMP politikája lehetővé tette, hogy az 1945-ben megkezdett országépítő munkát új, a korábnál szilárdabb alapon folytathattuk. Ennek alapja, fontos eleme volt és az ma is a párt és a nép iránti kölcsönös bizalom. Ezt fogalmazta meg 1957. május 1-én Kádár János elvtárs: "Arra nem gondoltam, hogy hányan leszünk. De azt, hogy a magyar nép nem engedni letéríteni magát a szocializmus útjáról, azt tudtam... Az, hogy mennyien vagyunk itt, nagyon nagy tanulság... bízni a népben, bízni a magyar munkásokban."

Ez hatotta át az MSZMP egész politikáját, amikor a közös munkára mozgósította és szervezte népünket. Így vált nálunk a politika a közelet jellemzőjévé, így valósult meg a szavak és tettek egysége. Ezáltal vált természetessé, hogy a párt irányításával szüntelenül munkálkodunk a szocialista demokrácia megvalósításán, továbbfejlesztésén. Elfogadtuk, és egyre magasabb szinten megvalósuló gyakorlat, hogy az országos hatókörű és a helyi döntések előtt igényeljük a dolgozók véleményét, számítunk alkotó javaslataikra.

Az MSZMP nagy történelmi feladatok végrehajtására szervezte és vezette hazánk munkásosztályát, egész dolgozó népünket. A szocialista építésnek ez a korszaka hozta meg számunkra a nemzetközi rangot, tekintélyt, amelyre hosszú időn át vártunk és vágytunk. Ezek az évek formáltak az egykori "falusi" Magyarországból új arcú hazát. Ez a kor adott — ahogyan nagy költőnk kívánta — emberséget az embernek, s ez az idő tárta ki szélesre minden ház ablakát, hogy beragyoghasson rajta a szellem napvilága.

A teljesítmények mögött az alkotó ember áll

E nagy út állomásaiban, népünk felemelkedésében, eredményeinkben benne van minden dolgozó erőfeszítése, a szülőföld iránti tisztelete és szeretete. Ami ma büszkeséggel tölt el bennünket, ami meghatározza a világban elfoglalt helyünket, ami távlatokat nyit, azt a dolgozók szorgos munkája, a munkások, a parasztok és az értelmiségiek mindennapi tevékenysége hozta létre.

Történelmünk nevezhető átalakulás ment végbe a megyében is. Ma olyan územekkel, korszerű gyárakkal rendelkezünk, amelyek a felszabadulás után épültek. A megye mezőgazdasága kiemelkedő sikereket ért el, eredményesen járult hozzá a magyar mezőgazdaság hazai és nemzetközi tekintélyéhez.

Az utóbbi esztendőben a megye gazdasági struktúrája, a termelés színvonala és társadalmi helyzete jelentősen megváltozott, gazdasági életében tovább erősödtek a pozitív tendenciák.

A gazdasági fejlődés talaján jelentősen változott a megye dolgozóinak életkörülménye, fejlődött életszínvonala. Csak az elmúlt két ötéves terv alatt annyi lakás épült, hogy új lakásba lehetett volna költözni három hajdúvárosunk: Hajdúszoboszló, Nádás és Bősörmény egész lakosságát. Új gyermekintézmények, kereskedelmi létesítmények egész sora tette kényelmesebbé hétköznapjainkat. Nem kis büszkeség-

gel szemléljük Debrecen fejlődését, szépülő városainkat, közseégeinket.

Számottevően fejlődött a megye dolgozóinak szociális ellátottsága. A vállalati, intézményi szociális tervek, programok az anyagi lehetőségek arányában tervekben, programokban, a munkavégzés feltételeinek biztonságát, korszerűsítését, az üzem-egészségügyi ellátás bővítését, a nehezebb anyagi körülmények között élő nyugdíjasok, nagycsaládok támogatását.

A megye gazdasága az elmúlt években is alapvetően a népgazdasági és megyei tervekben megjelölt követelményeknek megfelelően fejlődött. A gazdasági élet minden területén erőfeszítések történtek a feladatok sikeres megoldásáért. Az eredmények jelzik, hogy a megye dolgozóinak a célok megértve mindenkor készek azok megvalósítására tevékenykedni, készek többet tenni, magasabb színvonalon dolgozni.

Ez a cselekvő tevékenység nyilvánult meg a szocialista munkaversenyben részt vevő kollektíváknál, amelyek felajánlásaik teljesítésével járultak hozzá a sikerhez.

Külön is elismerés és megbecsülés illeti azt a 31 vállalatot, mezőgazdasági és ipari szövetkezetet, állami gazdaságot, amely Kiváló Vállalat, illetve Kiváló Szövetkezet kitüntetésben, és azt a 22 kollektívát, amely más magas szintű elismerésben részesült.

A kitüntetések példás eredményeket, emberi erőfeszítéseket ismernek el, amely az országos ösz-

szehasonlításban is a legjobbaknak bizonyultak.

A teljesítmények mögött az ember, a teremtő, az új alkotó ember áll. Bármilyen sok szó esik is gazdaságról, tervekről, a figyelem középpontjában mindig maga az ember áll, az emberi képességek minél teljesebb kibontakoztatásának igénye.

Amikor azt vizsgáljuk, hogy a munkát miként tehetjük meg eredményesebbé, ezzel az emberi, társadalmi távlatokat szolgáljuk. De figyelniünk kell a jelent is, azt is, hogyan alakíthatnánk a munkát még megfelelőbbé, igazítva a mai követelményekhez, a boldoguláshoz, a szociális élethez.

Vivmányainkra ma már senki nem legett. Eredményeinket örömmel üdvözlik barátaink, elvtársaink, szövetségeseink, de elismerik ellenfeleink is.

Van tehát mit féltetni, van mit óvni!

Amikor a szocializmus építésének régi és mai eseményeit eleveintjük föl, nem hallgathatunk arról, hogy megnehezültek a termelés feltételei és körülményei, hogy a világgazdaság helyzetének alakulása mennyi nehézséget, gondot okoz a magyar népgazdaságnak.

Annál jelentősebb, hogy a kedvezőtlen jelenségekkel van mit szembeállítanunk. Állni tudjuk a kihívást, ha bevetjük mindazokat a tartalékainkat, melyek meglelte felül nem lehet kétségünk. Tudjuk, hogy a realitásukon nyugvó, s erőnkön okosan szervező politika mellé a nehezebb helyzetekben is felzárkózik népünk.

Nagyobb lehetőségek – nagyobb felelősség

Tudnunk és értenünk kell, hogy nem a szocialista társadalom eszméi, hanem megvalósításának körülményei és lehetőségei változtak. Nem a célunk lett más, hanem a megvalósítás módja, eszköze. Ma egy kitágult világunk, szélesre tárult nemzetközi politikai és gazdasági kapcsolatokkal számolva építhetjük a szocializmust, formálhatjuk jövőnket. Ez más, nagyobb lehetőségeket kínál. De nagyobb felelősséget is ró ránk, mert lehetőségeinkkel együtt megsokszorozódott cselekvésünk súlya, hatása is. Jeien korszakunk legfontosabb feladata, hogy a kedvezőtlen, sok tekintetben súlyosbító feltételek között is óvjuk, őrizzük dolgozó munkával elért eredményeinket, erősítsük szocialista rendünket. Egyetlen percere sem mondatunk le a további haladásról, ezért most ennek az előrelépésnek a megalapozása, a párt XII. kongresszusa határozatainak sikeres teljesítése a feladatunk. A magyar nép, egész közvéleményünk jól tudja, hogy az ország helyzetének elemzését, értékelését pártunk állandó feladatának tekinti, a fejlődés adott szakaszában felmerülő kérdések megoldásán munkálkodik. Növekvő figyelmet fordít az időszerű ideológiai és politikai kérdésekre, a nevelésre, a szocialista demokrácia intézményeinek tartalmás működtetésére. Így biztosítja a dolgozó nép hatalmának szilárdaságát, a szövetségi politika folyamatosságát.

A nemzeti méretű, közös gondolkodás gyakorlatát folytatva az emberek fokozott aktivitását, kezdeményező-készségét kell ösztönöznünk és szélesíteni a közösségért felelősséget vállalók körét.

Jelenlegi feladataink közül legfontosabb a népgazdasági célkitűzések teljesítése, ezen belül is fő törekvésének, a gazdasági egyensúlynak elérése. Következtesen haladnunk kell azon az úton, melyet az MSZMP Központi Bizottsága 1978. december 6-i határozata megfogalmazott, és amelyet a pártkongresszus megerősített.

A népgazdaság fejlődésének úteme egészében véve mérsékeltébb lesz a jelenlegi középtávú tervdöntésekben, de a feladatok teljesítése nem kevesebb, hanem több erőfeszítést követel mindenkitől. A követelmények — a minőségi tényezők javítása, a gazdaságos export mennyiségének növelése, az importanyaggal, az energiával, a költségekkel való fokozott takarékoskodás — az eddigieknél is nagyobb felelősséget, helytállást, több kezdeményezést, az elmúlt években kibontakozó

és erősödő egészséges folyamatok megszilárdítását, továbbvitelét igényli az élet minden területén. Feladataink sikeres végrehajtásának, nehézségeink leküzdésének, a szocialista ember formálásának egyik legfőbb feltétele a szocialista demokrácia szélesítése, fejlesztése. Egész szocialista rendszerünk nyer azzal, ha a fejlődés által felvetett kérdésekre demokratikus módszerekkel és formákban választunk. Epp ezért minden, a munkáját becsülettel elvégző dolgozónak feladata, hogy segítse elő a demokrácia kiteljesedését. A mi társadalmi rendszerünkben alapigazság és valóság, hogy politikánk alakítása, a végrehajtás legjobb módozatainak formálása nem pár száz ember ügye, kötelessége, hanem mindazoké, akik szebb, boldogabb jövőt akarnak.

A szocialista építőmunka külső és belső feltételei sok ezer szállal kapcsolódnak egymáshoz.

Szocialista fejlődésünk szempontjából a jövőben is annak lesz a legnagyobb jelentősége, hogy a szocialista közösség országában előrehalad a társadalom építése, növekszik a közösség politikai, gazdasági és védelmi ereje, megszilárdul államaink internacionalista egysége.

Fontos tényező a magyar nép számára is a világ három forradalmi áramlatának szorosabb összefogása, lényeges érdeke fűződik a békés egymás mellett élés politikájának alapján a tőkés államokkal való kapcsolatok fejlődéséhez.

A jövő szempontjából is döntő kérdés a Szovjetunióval, a szocialista közösséggel többi országgal kialakított sokoldalú kapcsolatok elmélyítése, továbbfejlesztése.

A társadalmi haladásért vívott küzdelem napjainkban világméretben folytatódik. Ez törvényszerű és megállíthatatlan folyamat, nem függ senkinek az elhatározásától. A világ számos országában ezért harcolnak a népek, mert emberi módra, szabadon akarnak élni.

Együtt haladunk minden erővel, amely a békéért, a társadalmi haladásért küzd.

Május elseje a teremtő munka, az alkotó ember és a határon átvilágó internacionalista szolidaritás ünnepe. "Szabad Május! Tervünk a béke, létünk: a munka. És a cél: az új világ..."

Az idej felvonulás, az ünneplés adjon új erőt és célok eléréséhez, lendületet a további munkához. Közös feladataink teljesítéséhez kívánok a megye minden dolgozójának jó erőt, egészséget, a közösség javát, és az ember gyarapodását szolgáló munkasikert.

A béke védelme nemzeti ügy is

A kiemelkedő magyar májusok bizonyították május elseje hármasként: munkásünnep, nemzetközi ünnep és harci ünnep. A magyar munkásosztály kezdettől fogva magáévá tette május elseje politikai, mozgalmai céljait, harcokat évtizedeken át küzdötték a vörös május megünnepléséért. 1890-ben csupán Budapesten mintegy 60 ezren vettek részt a felvonuláson. Dacolja az önkényes, a rendőrterrorral, megünnepelték május elsejét a Horthy-rendszer negyedszázada alatt is. A szocializmust építő magyar nép teljesen azonosult a munkásosztály ünnepének céljaival, s tettekkel fejezi ki egyetértését a májusi szolidaritás tartalmával.

Május elseje osztályharcos ünnep. Tartalma napjainkban is az elnyomottak harca a kizsákmányolók és az elnyomók ellen, a világ dolgozóinak szolidaritása és segítségnyújtása, a forradalmi erők kölcsönös felelősségvételéről áthatott együttes cselekvés.

Az ünnep jó alkalom arra is, hogy ne csak a múltat idézzük, hanem számba vegyük azt is, miként változnak azok a feltételek, amelyek között céljainkért dolgozunk, küzdünk.

Korunkban a forradalmi stratégia két, egymással szorosban összefüggő alapon nyugszik: küzdelmet jelent a társadalmi haladásért és a békéért. Az ezekért folytatott harcot a munkásosztály kezdettől fogva zászlajára írta. A béke védelme különös jelentőséget kapott azóta, amióta a nukleáris fegyverek léteznek. A világbéke megőrzése elengedhetetlen feltétele a nemzetközi munkásosztály társadalmi céljai megvalósításának is, hiszen a nukleáris világháború a forradalmi munkásmozgalom minden eddigi vívmányának, jövőbeni lehetőségeinek megsemmisítését is jelenti.

A béke védelméért — az emberiség és létérdekéért — vívott küzdelem feltételei ma bonyolultabbak.

A nemzetközi helyzetet napjainkban is élezi az az imperialista törekvés, amelyek — a kapitalizmus válságából kivevő utat keresve — a katonai erőfölény megszerzésére, a fegyverkezési verseny fokozására irányulnak. Megpróbálják megakadályozni, hogy a népek a saját maguk által választott úton haladjanak.

Harminchét évi európai béke után ismét tágabb szülőföldünk

került a konfrontáció gyújtópontjába.

A fegyverkezési hajszák fokozása, az újfajta fegyverek gyártása és rendszerbe állítása, a korlátozott atomháború lehetőségének elhitetése közel hozta az európai háborús konfliktus lehetőségét. Mindezek miatt hathatósabban kell keresni a párbészed, az együttműködés, a közös fellépés lehetőségeit. Ezt a szükségszerűséget ismerte fel a Szakszervezeti Világszövetség havannai X. kongresszusa. A 260 millió szervezett dolgozó képviselőiben tanácskozó küldöttek vitájában nagy hangsúlyt kapott a békét fenyegető kérdéskör, a biztonság megteremtésének szükségessége, a fegyverkezési hajszák megfékezésének időszerűsége. A béke ügye mellett állást foglaló kongresszus utat mutatott a világ szervezett dolgozóinak számára, hogy a nyolcvanas években megfelelő választ tudjanak adni azokra a kihívásokra, amelyeket az imperializmus, a fenyegető világhelyzet intéz hozzájuk.

A béke védelme nemzeti ügy is. Hazánk eddigi eredményei összefüggnek a csaknem négy évtizedes európai békével, mely lehetővé tette, hogy a szükséges védelmi erőfeszítések mellett minden energiát az építésre, gazdasági és szellemi életünk fejlesztésére fordíthattunk.

Illyés Gyula így ír erről:

"... a magyar nép mindig a béke korszakaiban tudta megmutatni, képes-e igazán az életre és a szabadságra, a küzdelemre. A béke ró ránk annyi feladatot, mint a harcok ideje. Ha nem többlet. Tán ezért is kell tudatosítani magunkkal hogy — béke van. Teremtésre, alkotásra kötelező."

A béke megőrzése egyben záloga további feladataink sikeres megoldásának is. A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága 1982. április 7-i ülésén hangsúlyozta, hogy a békés egymás mellett élésnek korunkban nincs ésszerű alternatívája. A dolgozók széles rétegének, az egész magyar népnek akaratát fogalmazza és valósítja meg pártunk és kormányunk, amikor következetesen támogatja a fegyverkezési verseny megállítását szolgáló szovjet kezdeményezéseket, konstruktív javaslattal, következetes politikával síkraszáll az enyhülésért, a különböző társadalmi berendezkedésű országok békés egymás mellett éléséért.

Bízni a népben

Május első napján a munkát ünnepljük, amely az élet forrása, minden boldogulás alapja. Csak egy pillanatra megállva gondoljunk végig, mennyi munka és közös erőfeszítés kellett, amíg eljutottunk fejlődésünk mai színvonalára. Örömmel és büszkeséggel mondhatjuk el, mindez a nép munkájának, a szabad, kizsákmányolás nélküli társadalomnak a nagyszerű eredménye. Mindezt nem elég tudni, természetesen venni, hanem tanítani kell, hogy felnőjön és gyermek egyaránt tisz-

telje a munkát, értékítéletet ennek alapján alkosson, becsülje eddigi sikereinket.

Szükség van erre azért is, mert az itt-ott felbukkanó jelenségek olykor azt mutatják, hogy időnként mintha elfeledkeznénk hazánkban a felszabadulást megelőző állapotáról, az elnyomásról, az elmaradottságról, arról az értelmetlen véradózatról, melyet a nép hozott a II. világháborúban. A szabadság 37 évvel ezelőtti boldog pillanatai nemcsak a túlélés természetes örömeiből fakad-

„Hittem s hiszek abban, amit csinállok...”

Egy hír: „Hazánk felszabadulásának 37. évfordulója alkalmából a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Szocialista Magyarországról kitüntetésben részesítette Balogh Mihályt, a Debreceni Ruhagyár pártbizottságának titkárát.”

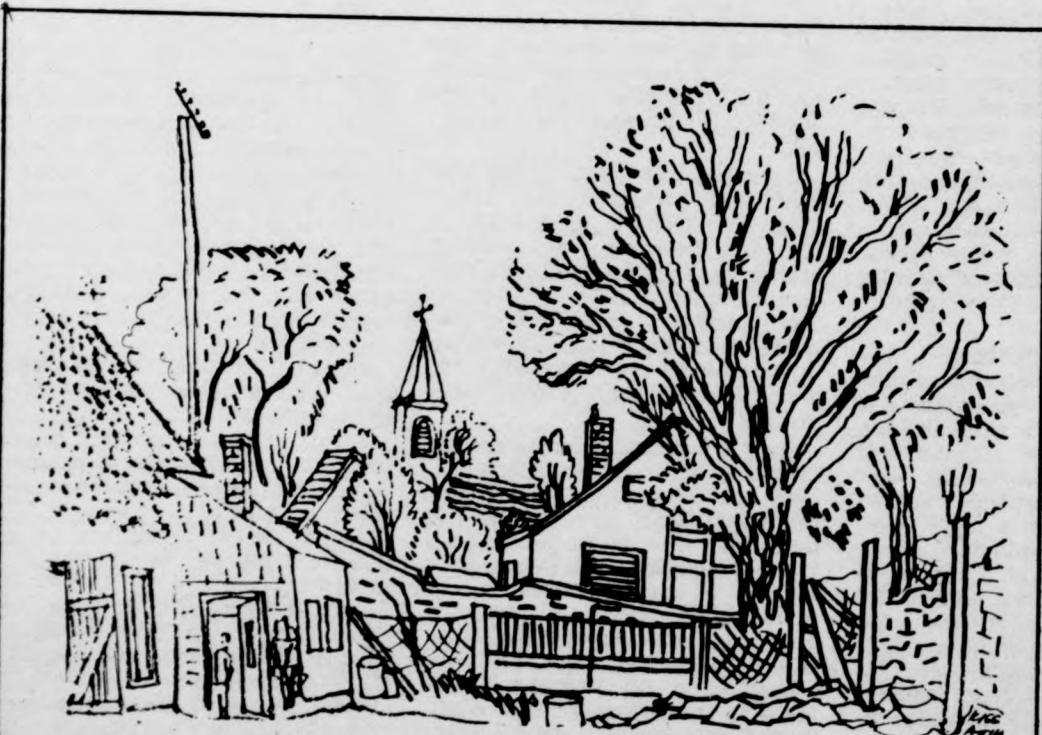
Talán véletlen, de mégis tipikus, hogy először az 1970-es városi párttervezésen láttam Balogh Mihályt, felszólalása közben. A nők, a fizikai dolgozó nők vezetővé neveléséről beszélt, az e téren tapasztalható elmaradások okairól, összefüggéseiről, hittel, szenvedéllyel. Nem magáért, hisz ő már akkor évek óta magas vezető funkcióban volt a Debreceni Ruhagyár pártbizottságának elnöke, nem is a leányaért, hiszen fia van, de asszony sorstársaiért, az értékek megmentéséért, a kétkezi munkát megillető tisztességért.

Igen. Magam tizenöt éves korom óta dolgozom, s háromgyerekes munkáscsaládból származom. Szüleim mindig a becsületet munkára nevelték. Arra, hogy a jól végzett munka jutalma a lelkiismeret nyugalma. Egész életemben igyekeztem is eszerint élni, dolgozni.

A magas kitüntetés nyilván egész eddigi munkásságának elismerése, és év végén nyugdíjba megy. De milyen volt az indulás, hogy kezdődött ez a pálya, amit bejárt?

A felszabadulásakor a dohánygyárban dolgoztam. Persze akkor még sokkal kisebb üzem volt, mindössze négyszáz dolgozunk akkor ott. De nagyon lelkes munkásközösség volt. Elsők között volt a kommunista párt szervezésében, s magam is elsők között kértem a felvételemet. Ezt követően aztán a társadalmi munka szinte minden részéből kivehettem a részem. Falujárás, térszervezés, utcagyűlések szervezése, ilyesmikkel telt az életünk akkoriban. A gazdasági munkám mellett természetesen. Bérelszámoló, könyvelő voltam. Férjem is ott dolgozott. Aztán ahogy az szinte törvényszerű volt a mi generációnk életében, a munka melletti tanulás következett. Elvégeztem a közgazdasági technikumat, majd a Marxizmus-Leninizmus Esti Egyetemét...

Mikor került a ruhagyárba?
1959-ben munkásságomat elismerésként. Nagyon megszerettem a ruhagyári kollektívát. Talán nehéz is lesz megválni tőle. Az 1949-ben alakult kis üzem nagy gyárrá fejlődött...
1963-tól pedig a pártbizottsági titkári funkcióba is megválasztották.

KISS ANTAL RAJZA

Igen. Az egyébként egy nagyon nehéz időszak volt az életünknek. Nemcsak a rám váró feladat miatt, hisz voltam én ezt megelőzően szakszervezeti bizottsági tag, pártcsoportbizalmi, pártvezetőségi tag, végeztem sokféle mozgalmi munkát. Más okok miatt. Néhány hónappal azelőtt halt meg az első férjem, ami már önmagában is elég lett volna bajnak. De nehezítette helyzetemet, hogy ekkor tanultam. A megválasztás egy kicsit előlegezett bizalmat volt. A munka, a család mellett éjtélelkiig tanultam, hogy alkalmassá váljak a megbízatásra. Mindez nem volt könnyű azoknak a hátrányoknak a tudatában, amivel itt meg kellett birkóznom, hiszen nem voltam varrónő, nem „szakmabelelő”-ként lettem párttitkár. Az sem volt még akkor könnyű dolog, hogy nő létezem, mert az a gyár ugyan akkor is többnyire nőket foglalkoztatott, de akkor még nagyon erősen léteztek a régióititmaradt szemléletek. Sokszor kellett bizonyítanom, hogy képes vagyok a politikai vezető funkciót el látni.

Hogyan sikerült ez? Hallhatnék esetleg valamilyen példát?
Abban az időben nagy politikai viták zajlottak. A nacionalizmus és hazafiság közötti különbségről, a békés egymás mellett élés politikájáról. Ezekben a vitákban lehetett bizonyítani, de az asszonyok érdekeinek védelmében is. Sokat hadakoztam azért, hogy a művezetők emberségesen bánjanak az asszonyokkal, s ha követnek is el hibát, azt próbálják közölni idegeskedés nélkül. Sikerült elérni, hogy ma már ritkább az ilyen jellegű panasz. Az idők folyamán én magam is belejöttem a gyakorlatba. Így aztán már könnyebb volt.

Sikerült tehát bizonyítani, amit mutat, hogy Balogh Mihályt 1970 óta az MSZMP Központi Bizottságának is tagja lett, miközben a ruhagyári politikai életét irányítja. Van-e a tarsolyban valamilyen emlékeztető mozgalmi akció, amire szívesen gondol vissza a pártbizottsági titkár?

Egy régi példát szeretnék elmondani. Pártfeladatul kaptam egyszer, hogy a szovjet exportot határidőre, december 20-ra teljesítsük. Ez a döntés november első napjaiban volt, s bizony nagy volt már a lemaradásunk. A gazdasági vezetőik számításai szerint az idő rövidsége miatt már lehetetlennek látszott a teljesítés. Ekkor egy kommunista aktíváulést hívtam össze és elmondtam, hogy amit kérek, annak teljesítése a számítások szerint lehetetlen. Mégis bíznunk a kommunista társakban és abban az erőben, amitők képviselnek. Nekilátnunk. Akkor alakult meg első ízben a komplexbrigád, olyan középvezetők, akik kétóránként végigjárták a terméket és dolgoztak a hibák elhárításán. Az asszonyok pedig úgy dolgoztak, hogy bizony izzadt lett alattuk a szék. Egy életre szóló élmény volt, amikor sikerült. A művezetők sorra jelentették a terv teljesítését. December 20-án minden vagont átadták a határon. Hát ilyen ez a mi ruhagyári nagy családunk. Az ilyen kollektíva megérdemli, hogy minden fölünk telhető megtegyünk. Igyekezünk is megtenni mindent annak érdekében, hogy jól érezzék magukat a dolgozók a gyárban. Sok harc után így sikerült megvalósítanunk egy sor orvosi szakrendelést a gyárban, és más formáit is kerestük a szociális és munkavédelmi gondoskodásnak. Sok öröm és sok nehézség jár együtt a mi munkánkkal. De bízni kell az emberekben és hinni abban, amit csinálunk. En mindig hittem és ma is hiszek abban, amit csinállok.

Jó egészséget és további sok sikert hozzá a jövőben is!

Hornyák András

„A munka az élet”

ÚJIRÁZ, 1982. ÁPRILIS VÉGE

A község a Sebes-Körös partján terül el — a folyó innessé partja még Hajdú-Bihar megye, a túlsó part már Békés megye területe — lakóinak száma 967, száz általános iskolás korú gyermeket kilenc pedagógus oktat, nevel, az óvodába ötven gyerek jár.

Pincés Anita ötéves óvodás. Miután barátságát kötünk, beszélgetünk.
— Az édesapád hol dolgozik?
— Szivattyútelep, Újiráz.
— És az édesanyád?
— Otthon. Etei a jószágok.

— Apa sokat dolgozik?
— Igen.
— És tudod, hogy mit csinál?
— Bekapcsolja a szivattyút és...
— Anyu milyen jószágokat szokott etetni?
— Hát tehenet, azokat meg is feji és a birkáknak vizet szénát.
— Szoktál segíteni?
— Igen. Viszek a csirkéknek vizet, meg segíték apának a „ganét” kihordani.
— Ezek nehéz munkák?
— Igen.
— És te mi leszel, ha felnősz?
— Óvó néni.
— És miért?
— Hát?
— Az óvó néni mit dolgoznak?
— Vigyáznak a gyerekekre.
— És az munka?
— Igen.

Egri Jánosné óvónő mindössze huszonnégy éves. 1975 óta él, dolgozik az újirazi óvodában. A férje az Aranykalász Termelőszövetkezetben traktoros.
— Mivel töltheti el egy fiatal házaspár ilyen kis községben a szabad idejét?
— Kérdezem, miután elég hosszasan beszélgettünk arról, hogy szórakozásra, kikapcsolódásra kevés a lehetőség.
— Munkával — mondja gondolkodás nélkül — egyébként mi építkezünk Berettyóújfaluban. En odaválsó vagyok, visszamegyünk.
— Hogy miért? Talán a nagy távolság miatt meg a gyerekek is jobb lesz a városban. A munkám miatt nem mennék. Nagyon szeretem a gyerekeket, s azt hiszem, városi vagy községi óvodában ezt csak egyféleképpen lehet csinálni. Jól.

Nácsa György alig néhány hete ment nyugdíjba az újirazi Aranykalász Termelőszövetkezetből. Elmúlt hatvanéves, s mint elmondta, tizenkét éves kora óta állandóan dolgozott. Jóízú beszédű, dolgos parasztember, humorosan próbálom hát fűzni a szót, de rá kell jönnöm, a viccelődés meg a munka nincs együtt, nem tartozik össze Nácsa György gondolataiban.
— Mi a véleménye, lehet kevés munkával sok pénzt keresni?
— Kevés munkával? Tudja, én a munkától nem féltettem soha. Mindig is iparkodtam a nehezebb munkát vállalni, olyat, amit jól megfizetnek. Még ma is „kidalgozok” mindenkit a családból, „beleértve a fiamat is.”
— És hogy telnek majd munka nélkül a nyugdíjasévek?
— Munka nélkül sehogyan. Anélkül nem lehet megenni. Ott van a háztáji, aztán ha kell, bejövök a szövetkezetbe is. Háztáji állatot eddig is tartottam. 1959 óta tizenhét bikát adtam le. Ha most lennék fiatal, építenék egy korszerű istállót, és tartanék négy tehenet is. De a mai fiatalok munkakédeve valahogy csökkent.
— Mit gondol, mi az oka?
— A jólét.
— Búcsúzóul szóba hozom a TOT-kitüntetést is, amit a közelmúltban jó munkája

elismerésül kapott Nácsa György.
— Örült neki?
Bólgat. De nem néz rám, a parasztember szemérmességével mondja:
— Mindig azt akartam, hogy a munkám dicséretjen meg.
— Milyen emberek élnek itt a községben?
— Nagyon szorgalmas, dolgozó emberek. A példákát vég nélkül sorolhatnám. Tavaly nyáron három vasárnap volt elrendelve kötelezően a munka, és amikor utánanéztünk, kiderült, kényszer nélkül tizennégy vasárnap dolgoztak az emberek. Augusztus 20-án pedig, amikor el akartuk vinni a termelőszövetkezet növényozóit Hajdúszoboszlóra fürdeni, pihenni, nem volt jelentkező. A paradicsomnak volt a szezonja, az asszonyok minden idejüket a földeknek töltötték. Az idén ezt már gondosabban szerveztük, jelentkező is bőségesen van a szegedi szabadtéri játékokra.
— A jó munka bére is magas. 1980-hoz viszonyítva a dolgozók átlagbérszínvonalára 27,5 százalékkal emelkedett. Azt is az elnököt tudom meg, hogy míg 1976-ban 3 millió 400 ezer forint volt, 1981-ben a 13 millió forintot is megközelítette a háztáji állattalómány értékesítéséből származó jövedelme a községnek.

Kugler Albert fogatos épp valami ügyet intéz az elnökkel. Beszédbe elegyedünk.
— Nézz, ha az ember dolgozik, megvan a számitása is. Ne tessék ezt leírni, nem dicsekvésül mondom, de tavaly mi kerestünk a legtöbbet a termelőszövetkezetben ketten az asszonnyal. A feleségem 52 ezer forintot, én meg 33 ezret.
— És a háztájból mennyi volt a jövedelmük?
— Leadtam huszonegy serfét, meg négy bikát.
— Annyi mint?
— Nézz. Akinek három gyereke van, az tudja, miért dolgozik, és helye van minden fillérnek. No meg a munkában a gyerekek is nagyon sokat segítettek.
— Sokat dolgozik?
— Nagyon sokat. De mit mondják? Nekem a munka az élet.

A nyugodt, megfontolt beszédű fiatal tanító, Furák Károly a falu szülőtte. 1976-ban végelte el a Tanítóképző Főiskolát, most itt él ebben a községben, ahol csak kora reggel és késő este járnak az utcán, s ahol egész nap csendesek az utak, csak az iskolaudvarról hallatszik az órákózi szünetekben a gyermekszívaj. A tanítói tudom meg — lelkesen meséli —, hogy az elmúlt években sokat változott, fejlődött a község. Új kövesút épült és törpe vízmű, s hogy azok közül, akik elköltöztek a faluból — korábban —, jó néhányan már visszajöttek. Épülnek az új házak. Aztán arról beszélt, hogy munkájának csak egyik része az oktató-nevelő tevékenység, hiszen a Hazafis Népfrontban, KISZ-szervezetben, egyéb társadalmi megbízatásokból is részt kell vállalnia, s ez már az egész község művelődését érinti.
— Jelenleg be van zárva a kultúrház — mondja —, de egy héttel ezelőtt elvállaltam az igazgatói feladatokat is és mielőbb szeretnék vonzó programokat szervezni a község lakói számára. Elsősorban a korosztályok érdeklődési körét figyelembe véve.

A hosszan tartó kanyargós hazafelúton visszaidéztem magamban valamennyi beszélgetőpartneremtől hallottakat. S arra gondolok, talán sikerül majd bemutatnom egy község dolgos hétköznapjait, ahol a munka az élet, s amit íme milyen könnyen tudtak nekem bebizonyítani.

Tatár Éva

Jó n

A negyven éven a könyveken kívül cs vált filmrészletekből hetek tudomást az évek ellentmondásos vitatott korszakáról között arról a ver galomról is, amely a daság valamennyi ban egyének és brig zott kialakult, s jele tartalékokat mozgós rult hozzá a látvány rekhez. A termelés jait, a tervüket sok szer-háromszorosan sítókat akkoriban vistáknak hívták, S doneyeki bányász n aki 1935-ben a szoci melési versenymoz formáját indította e jetünióban.
Páfi Istvánt, a M műjavító Üzem Z té lakatos Szocial gárdjának jelenlegi négyezer is kitünt stahánovista oklet első huszonegy év ban kapta meg, de történet addig, erről sél:
— Hajdúszoboszló tem, s a szakmát nultam 1945 őszétől éveig — emlékezik r a az 52 éves lakatos, iparos Imre János t a mesterem. Akkor hét próbaidő alatt hogy az inasjelölt rad-e az adott he tetszett a munka, kellett. En néhány gel fél haktor jele a műhelyben. Egysz nők: Jó reggelt, ma napot, fiam! — kap laszt, amiből egész rengeve azt szürtem a mester szerint ké dolgozni. Másnap m ben, fél négykor tam nála. Még ő is találta érkezőem, már vigyáztam ezu reggel sose tudjon kívánni!
1949-ben lett seg vázlatosként hely el máig is egyetlen helyén. Két év mű stahánovista oklevé tartalmazta, melyet hónapon át életr munkateljesítményé pot — az írás szeri — Meglepett, de az elismerés. Volt vezetőm, aki gyakr gette: „nem kell an

Kívánság

Bevallom ószi jártam egész a f ahol óriás tá készűl a penicil ma már nélkül antibiotikum. M is elviselhetetlen hozzá mindenfel sult. Nagyon nám — jutott eszembe — ezen a helyen. A itt dolgoznak, a gondolkodásnak, ná ezt a munká nem akarom el olvasót a gyógytól, sőt a szakm r írtam a cí azokat minden csÉRET illeti, ak GAL Gyógyszer Kémia I. üzemi nak Itt történi tálás és a nyer zas. Az üzem e lag elszigetelt tünk le négy szélgetni a mun ját munkájukró A szerencsés (és az üzemvez szönhetően a gyézet szűn szakmája képvis gát. Bálint Már szemű, töreken szony. Ő üzem dolgozik. Ötözé ben nem külön biekétől: ugya overallban és e van, mint Huny csoportvezető György előkés ként mindkét vegyésztechniku Józsefné viszo ni egyenruhát, múltban „m lett, s itt nem

Jó napot, fiam! — köszönt a mester

A negyven éven aluliak a könyveken kívül csak archívált filmrészletekből szerezhetnek tudomást az ötvenes évek ellentmondásos, sokat vitatott korszakáról. Többek között arról a versenymozgalomról is, amely a népgazdaság valamennyi ágazatában egyének és brigádok között kialakult, s jelentős erőforrásokat mozgósítva járult hozzá a látványos sikerekhez. A termelés legjobbjait, a tervüket sokszor kétszer-háromszorosan túlteljesítőket akkoriban sztahanovistáknak hívták. Sztahanov donyeci bánya neve után, aki 1935-ben a szocialista termelési versenymozgalom új formáját indította el a Szovjetunióban.

Pálfi István, a MÁV Járóváltó Üzem Zalka Máté lakatos Szocialista Brigádjának jelenlegi vezetőjét négyeszer is kitüntették a sztahanovista oklevéllel. Az elsőt huszonegy éves korában kapta meg, de hogy mi történt addig, erről így mesél:

— Hajdúszoboszlón születtem, s a szakmát is itt tanultam 1945 őszétől három évig — emlékezik ifjú korára az 52 éves lakatos. — A kisiparos Imre János bácsi volt a mesterem. Akkoriban két hét próbaidő alatt dől el, hogy az inasjelölt megmarad-e az adott helyen. Ha letesztelt a munka, igyekezni kellett. Én néhány nap reggel fél hatkor jelentkeztem a műhelyben. Egyszer köszönök: Jó reggelt, mester! Jó napot, fiam! — kaptam a választ, amiből egész nap toporgengve azt szűrtem le, hogy a mester szerint később járok dolgozni. Másnap már sötétben, fél négykor kopogtatni találgató érkezem, de arra már vigyáztam ezután, hogy reggel sose tudjon jó napot kívánni!

1949-ben lett segéd, s alvázlakatosként helyezkedett el máig is egyetlen munkahelyén. Két év múlva már sztahanovista oklevéllel jutalmazták, melyet „három hónapon át elért kiváló munkateljesítményéért” kapott — az irás szerint.

— Meglepett, de jólesett az elismerés. Volt egy művezető, aki gyakran emlegette: „nem kell annyit haj-

tanod, hisz még oly fiatal vagy!” — Úgy éreztem, nincs igazam, az oklevél egyben végleg eldöntötte velem, hogy a MÁV-nál maradok.

1951-től a „futóra” került, ahol mindmáig a tehervagonok futóművének gyorsjavítását végzi. Alvázlakatos és szekrénylakatos volt, majd a két munkát egyesítő kompplett brigád tagja lett. 1969 munka- és közösségváltást hozott számára. Azóta a Zalka Máté Szocialista Brigád tagjaként — tizenegy éve vezetőjeként — tartálykocsik forgóalvázat készíti társai-
val.

— Gépekkel már sokkal könnyebb dolgozni! De hol volt még harminc éve vilanyemelő? — morfondírozik. — 1950-ben még a nagy kocsikat is kézi emelővel mozgattuk. Ma már légkalapáccsal ütjük, régen öt-hat kilós nagykalapáccsal kézzel vertük helyükre az ágyvillaszegeket! Sokszor versenyzünk, hogy ki tudja kevesebb útésből leverni ezeket. Hej, ha kilazult, üthette a szakki! Jó erőpróbája volt ez az újonnan közénk kerülteknek. Ha e nehéz feladatot megoldották, a könnyebbek sem riasztották már el őket.

A négy sztahanovista oklevél után Pálfi István hat-szor — utoljára két éve — Kiváló Dolgozó jelvényt is kapott a MÁV-tól.

— Mindig megtisztelő számomra a kitüntetés. Úgy érzem, hogy a vállalat és köztem levő kölcsönös megbecsülés pecsétje ez — fogalmaz, s kissé zavarban van. Érződik, hogy számára könyvebb a munkát elvégezni, mint arról beszélni. Inkább a medálokat mutatja, s különösen büszke arra, hogy a Zalka Máté, mint az egyik legjobban dolgozó s legkisebb átlagéletkorú közösség a vállalat kiváló ifjúsági brigádjába lett.

— Tizenhárom vagyunk, de senkire sincs panasz — büszkélkedik, s már bőbeszédűbb, mint amikor önmagát írt fogatott. — A fiatalokkal is elégedett vagyok, ők is tudnak dolgozni. Különben is, ha hozzánk hanyag, lusta egyén kerül néha, hamar észrevette magát, s előbb-utóbb elment. Mindenki tudja, hogy a többért, jobbért

harcolunk, s célunk az, hogy a tartálykocsik átfutási idejét megrovidítsuk. Ez évtől már fedett helyen, az új tartálybázison ténykedünk, s a mosót és futódarukat is a fiúk kezelik. Havonta 90–100 vagonnak a forgóalvázat készíti el brigádunk. Ilyen teljesítménnyel társaim is biztos sztahanovisták lettek volna egykor.

Pálfi István amilyen koránkező volt inasakorában, olyan maradt mindmáig. Harminchárom éve naponta fél négykor kel, vonattal öt órára Debrecenbe ér, s hatkor már a Vagonygyárban szorgoskodik. Sokan dolgoznak még itt hozzá hasonló korán ébredők. Pedig a munkaidő csak hét órakor kezdődik!

— A kocsik számait felrom, s gondoskodom arról, hogy a lúgözők felmelegedjen a lúg, mellyel a forgóalvázat megtisztítjuk a szennyeződésektől. A papírmunkát is el-

végzem. Ezekhez idő kell, s hét órára jó, ha végzek vele.

— De négy óra helyett miért csak az ötórás vonat indul haza? — firtatom.

— A negyedötöt csak futva értem el, de nem szerettem rohanni. Ha meg a brigádvezetőnek példát kell mutatni! Mi lenne a fegyelmel, ha a fiúk ekképp mutatnának rám: „No látsz, még van idő, de már Pista bácsi ott siet”. Jogosan csomagolhatnának ők is. Meg... szóval leköt, amint csinálók. Szeretem a munkám. Örülök, ha a fémből kezünk nyomán alkatrész készül. Ha a megrendelő elégedett velünk, s ha műszaki hibát nem vétünk. De az is jó érzés, ha kiállók a peronra, s a — csak Debrecenben készül — négytengelyes tartálykocsikat látva, hogy a mi munkánkat néztem futni a síneken.

Csubák Zoltán

A siker kovácsai

Üjsághír: Nemzeti zászlót adományozott a Hazafias Népfront Országos Tanácsa Hajdúböszörménynek a településfejlesztési munkában elért kiemelkedő eredményéért — a kitüntetést az április 4-i ünnepségen adták át.

Az erről szóló oklevelet az ünnepségen készült fényképek a város apraja-nagyja, a belvárosban sétáló idepülésképzési munkában elért kiemelkedő eredményéért — a kitüntetést az április 4-i ünnepségen adták át.

SZÁMOK

Földutak, padkák, vízvezetékek, átvezetők karbantartása, járdák építését és felújítását, parkosítást, fásítást, sportpályák, egészségügyi, oktatási és művelődési intézmények rendben tartását, a vízvezeték-hálózat bővítését.

Tavaly például a földutak, padkák, vízvezetők, átvezetők karbantartására fordított társadalmi munka értéke meghaladta a 29 millió forintot, a parkosítás, fásítás ötmillió, a járdák építése és felújítása négy millió, a vízvezeték-hálózat bővítése hárommillió forinttal szerepel a „könyvelésben” — hogy csak a legfontosabb tételeket említsük!

Többek között 42 ezer négyzetméter parkot kellett rendben tartani, és 9,5 ezer négyzetméter új park létesült. 4 ezer négyzetméter járdát javítottak meg, s 6,1 ezer négyzetméter új járda készült el. 1635 facsemetét ültet-

tettek. Az új vízvezetékek hossza 4,4 ezer folyóméter. És 56 kilométer belterületi földút karbantartásáról gondoskodtak az elmúlt évben a hajdúböszörményiek.

Summa summarum 1981-ben a társadalmi munka értéke 47 millió 959 ezer forint volt — a lakosság 1 millió 322 ezer forint értékű önkéntes anyagi hozzájárulásának a figyelembevételével az ezer lakosra jutó társadalmi munka értéke 1534 forint volt.

A társadalmi munkákról 1980 óta van nyilvántartás, a fejlődés szembetűnő: 1960-ban az egy személyre jutó társadalmi munka értéke 2,40, 1965-ben 101,70, 1970-ben 221,61, 1975-ben 282,40 és 1980-ban 1104 forint volt!

Korábban nem a munkalehetőség — csinosítani, szépitni, építeni akkor is lett volna mit — hanem a mozgósítóerő hiányzott...

EMBEREK

A számok mögött emberek vannak. Ők voltak a siker kovácsai. Induljunk hát el megkeresni őket! (Természetesen valamennyiüket lehetetlen bemutatni.)

A Városgazdálkodási Vállalat kollektívája a hetvenes évek elejétől végez jelentősebb értékű társadalmi munkát. Kezük nyomát dicsérik a város felszabadulásának 25. és 30. évfordulóján felavatott parkok. Úgy érzik, a lakosság most már egyre inkább megbecsüli, védi a zöldterületeket. És könnyebb szervezni a társadalmi munkát is, jegyzi meg Lévai János igazgató. A vállalatnál kétszázötvenen dolgoznak és kétszázharmincan végeznek társadalmi munkát.

Az utóbbi évek munkái közül emlékezetes még a csónakázó létesítése — felhívásokat készítettek, a szervezőmunkából is kivették részüket.

Tavaly a fürdő környékének rendezésében serénykedtek. Idén viszont újra évforduló lesz, harmincéves a vállalat — már épül a vállalat negyvmillió forint értékű szociális létesítménye, amihez a társadalmi munka-felajánlás ötszáz ezer forint!

A tavalyi sikerhez — erejükön mérten — a Mezőgazdasági Szakmunkásképző Intézet is hozzájárult. A tanuló tavaly 148 945 forint értékű társadalmi munkát végeztek. Földszállítás, földmunka, a szociális otthon parkosítása — sorolja Balogh Imre igazgató —, de a közúti járműgyakorlat keretében bútorokat is szállítottak a 3. számú Általános Iskolába. Az Újfehértói út és a vasút közötti területet gondozták. Idén március 15-től április 2-ig 1208 óra társadalmi munkát végeztek: metszettek, tizenháromféle nemesfát és bokrot ültettek (összesen 327 darabot), rendezték a terepet. Az iskolának 200

család vett részt a társadalmi munkában.

A Vörös Csillag Termelőszövetkezet egy óvodáról híres: 1979-ben avatták a társadalmi munkában — több millió forint értékű — elkészült szászszermélyes óvodát. Azonban tavaly ilyen látványos munkájuk nem volt. A közterületen dolgoztak, mondja Borsó Péter tsz-elnök. Parkosítottak, erőgyepekkel, munkagépekkel a földes utcákat tartották rendben tavasztól őszig. A népfőnt szervezésében járdaépítést, utépítést is végeztek. És jutányos áron szállítottak sódert, építőanyagot. A szocialista brigádok külön is végeztek társadalmi munkát, hisz óvodákat, intézményeket patronálnak. Például segítettek az 5. számú Általános Iskola felújításán.

A tsz-tagok közül százötvenen-kétszázán vesznek részt a társadalmi munkában.

TERVEK

Az elismerés kötelez. Végezetül lássuk, mit tartalmaz Hajdúböszörmény város Tanácsának ez évi társadalmi munka-terve.

A közel 56 kilométer városi földút rendszeres karbantartását az öt termelőszövetkezet vállalta.

A Tiszta, virágos, parkos, fás Hajdúböszörményt a mozgalom keretében ezért sorfa, kétézer cserje és csemete, továbbá ötezer négyzetméteren virágpalánta ültetését, nyolcezer négyzetméter park gondozását és négy járdaszélek karbantartását tervezték.

Fontos része a tervnek a lakóhelyhez közvetlenül kapcsolódó társadalmi munka, ezt a tanács tagok és a népfőnt körzeti bizottság szervezik — a tervezett társadalmi munka értékének több mint felét ez adja!

De tovább folyik a vízvezeték-építés és a járdaépítés is.

A kulturális, az egészségügyi, valamint a rend- és jogbiztonsági ágazat intézményei a saját környezetük rendezését, csinosítását végzik majd.

Hogy milyen eredménnyel? Egy év múlva megtudjuk!

S. F.

Kívánságok

Itt készül a penicillin

Bevallom őszintén, sietve jártam végig a fermentáló, ahol óriás tartályokban készül a penicillin, s más, ma már nélkülözhetetlen antibiotikum. Már a hőség is elviselhetetlen volt, s hozzá mindenféle szag társult. Nagyon meggondolnám — jutott azonnal eszembe — dolgoznék-e ezen a helyen. Am ha akik itt dolgoznak, azok is így gondolkoznak, ki vállalná ezt a munkát? Azért én nem akarom elijeszteni az olvasót a gyógyszergyártástól, sőt a szakma dicséretéről írtam a cikket. Mert azokat mindenképpen dicséret illeti, akik a BIO-GAL Gyógyszergyárnak a Kémia I. üzemében dolgoznak. Itt történik a fermentálás és a nyers feldolgozás. Az üzem egyik aranylág elszigetelt részében ültünk le négy fiatalal beszélgetni a munkáról, a saját munkájukról.

A szerencsés véletlennek (és az üzemvezetőnek) köszönhetően a gyógyszeripar szintje minden szakmája képviseltette magát. Bálint Mária hatalmas szemű, törekeny fiatalasszony. Ő üzemmérőként dolgozik. Öltözéke semmi-lyen nem különbözik a többiekétől; ugyanúgy kék overallban és egészcipőben van, mint Hunyadi Kálmán csoportvezető vagy Nagy György előkészítő. Egyébként mindkét fiatalember vegyészmérnök. Puskás Józsefné viszont nem látja egyenruhát, ő a közelmúltban „műszerszobás” lett, s itt nem lényeges az

overall. Azelőtt készülékeket készült és három műszakba járt. Végzettsége szerint vegyipari szakmunkás. S most e „káderelés” után lássuk, ki mit mesél munkájáról. Abban mind-egyikük egyetértett, hogy amit csinálnak, izgalmas, érdekes... (Bevallom, nekem a fantasztikum határát súrolta). Amit elmondottak, az vallomásnak is beillett. Lehet, hogy túlzok, de úgy érzem, mindnyájan a szakma szerelmesei lettek.

Bálint Márta: — Minden egyes terméknek ismerni kell a gyártási folyamatát, a teljes technológiát. Sajnos az iskolában — Veszprémben jártam — a fermentációt ki sem ejtettük a számonk. Így hát egy csöppet sem volt könnyű dolgom. Ráadásul egy nőnek mindig nehezebb. Terhesen is sokat voltam táp-pénzen, s most is, ha beteg a gyerek, sok mindenből kimaradok. Pedig itt napra-karzen ismerni kell mindent. Keményen kell dolgozni. Szerencsére kellemes meglepetés ért. Mindenki a segítségemre volt már az elejétől. A régebbi munkatársaim, ahol csupán fél évig dolgoztam, nemhogy segítségemre lettek volna, de ezt hagyjuk. Három kívánság? Bevezetném a rugalmas munkaidőkezelést, lecsérélném a régi készülékeket és szeretnék egy laborot is, ahol az üzem-mérnökök otthon vannak, ahol kísérletezhetnek.

Puskás Józsefné: — Nekem csak az üzemmérnöknek kell tisztában lenni a technológiai folyamatokkal, ha nem nekünk is. Ráadásul mi sem tanultunk többet

mindenképpen nagy áldozatot vállalt, mert a folyamatos három műszakot nem lehet megfizetni. Ha valóban lenne jó tündér és teljesülne is a kéréssem, új, korszerű fermentálókat kívánnék, ahol könnyebbek a munkafeltételek, mert csak el kell gondolni; a 115 köbméteres készülékbe 80 köbméter anyagot kell bejuttatni. Általában kezel... Nagy György: — Itt az előkészítés azt jelenti, hat nap után, amikor kiürül a „köcsög”, steril környezetet kell teremteni. Ellenőrizni kell kívül-belül, a készülék mindenben megfelel-e a követelményeknek. Majd formalinnal és gőzzel sterilizáljuk. Ez persze nem azt jelenti, hogy csak hat naponként van munkánk, mert minden fermentáló más-más napon kerül sorra. A legnagyobb problémát szerintem is a zsákoldás jelenti. Bizonyára lenne rá más megoldás. Ennek ellenére nekem tetszik. Izgalmas, érdekes. Hiába ismerjük a mikroorganizmusok szaporodását kicsiben, több ezer kilogramm más ismeretlen dolgok is lehetnek. Ha újra választani kellene, valószínű, hogy ismét itt kötnek ki.

Mindegyikük helybenhagyólag bólogat, csak Puskás né rizza a fejét. — A három műszakot még egyszer nem biztos, hogy elvállalnám. Még a férfiaknak is nehéz. Öltőanyag, szójaliszt, kulturaliszt... s ők tudják csak még hányféle adalék... plusz szakmazeretet. Így készül a penicillin. Iván Gizella

— A három műszakot még egyszer nem biztos, hogy elvállalnám. Még a férfiaknak is nehéz. Öltőanyag, szójaliszt, kulturaliszt... s ők tudják csak még hányféle adalék... plusz szakmazeretet. Így készül a penicillin. Iván Gizella

Ebédszünetben

Elesítul a műhely. A kialvó zajok, villanások helyébe papírzúgás, kiskészene, üvegkoccanás, ecetespaprika-illat bújik. Előrukkol a tarisznya kincse.

Kérdezik olykor: mi lehet az oka, hogy az erőtánpótlásra, szusszanásra, fejrissülésre szánt ebédidőt sokan a gépek és anyagok közvetlen közelében töltik, kívül az üzemi ebédlőn? Senki sem tudja a teljes választ, csupán sejteni lehet, hogy a feszességet, az egyöntetű viselkedés normát kerülgeti itt az ember. A munka végétől épp hogy csak elfordulók együttfalatozása az intim, szertartásos eddégelést éppúgy megtűri, mint a zajosabbat, az ugratással, tréfálkozással telit.

Van, aki asztalkendőt terít, míg más kézből nyesegeti a szalonját. Ez agancs-

markolatú törkést vesz elő, az régi szabású bugylit. Az egyik évek óta ugyanabba a zugba kuporodik, a másik megült már minden kiszögellést, vannak, akik a teljes külvilágot kikapcsolják, vannak, akik bekalandozzák az asznapi sajtót, véleményüket is rögtön kinyilatkoztatva politikáról, sportról (a városi csapatról), kultúráról, az aktuális szépségeiről.

Amíg a munkapadon kenyér barnállik, a kalapácsok, a fogók, a tucatnyi szerszám mind várakozóban, szemérmesen, sután, szinte tiszteletudóan.

S akik már ettek, elnyúlnak, elmerengenek, koccintanak a befőttesüveggel, azután rágyújtanak pőteknek — fintorognak a jövőre időre...

Iklódy János felvételei

1982-ben tízed-
mal csendül fel
a Bartók Béla
kórusverseny 50.
évforduló lehet
arra, hogy doi-
beszámolók, vis-
sek alapján fel-
rustalálkozó
fontosabb moza-
vessük útját a
zedik versenyig.
július 5–10. köz-
meg.

Példa

„1937-ben egy-
ben tartott
gyűlésen mondta
Dalosszövetség ki-
dötte: „Magyaror-
recenben vannak
losemlékek, a
Kántus működés
meghajtóm az
zászlaját Debrec-
tényeti jelentősége
daloskultúra va-
innen indult ki,
aligha lehetne je-
tot választani es-
kórustörténethez.
Maróthi György
többszámú en-
galomnak a váro-
sét. A múltat a
szekötő ívet meg-
dig a Bartók Bé-
senyekhez érünk
kezdemenyezésné-
közi nyilvánossá-
vonala világozar-
lyen hatalmas f-
itt végbe.”

A Debrecen z-
mű kötetben így

A várt

Debrecen hatsz-
rosi mivoltát,
zenei élet Liszt
születésének 150.
évfordulóját ün-
ben, ami csak a
rusverseny jelen-
hívásában a
Intézet így fogza
a találkozó célja
tók Béla nemze-
verseny me-
alkalmat kívánu-
ni ahhoz, hogy a
kórusok bemutat-
zett kórusművés-
ismerhessék eg-
szi eredményeit
magyar kórusé-
társadalmi hatás

A verseny jel-
határozta meg:
velő kórusok ve-
vagys az énekk-
a karmester és
sérő lehetett h-
nész. Női, férfi,
sági és gyermek-
lön kategóriákba
szabadon válasz-
kel indulhattak.
úgy kellett meg-
hogy abban sze-
ját nemzeti kó-
egy reprezentán-
az énekkari irod-
korából származ-
Ezek az előírás-
nem adtak saját
versenynek; ez
tized múltán k-
kánssabbán kir-
kötelező művek
ekkor is Bartók
alkotásai voltak.

A Hajdú-bihar
augusztus 12-i
„Debrecen felk-
zetközi kórusver-
geinek fogadá

A KEZDETEK

Bartók Béla
NEMZETKÖZI KÓRUSVERSENY
DEBRECEN 1961. VIII. 15-20-IG

1982-ben tizedik alkalommal csendül fel Debrecenben a Bartók Béla nemzetközi kórusverseny színpadja. Az évforduló lehetőséget kínál arra, hogy dokumentumok, beszámolók, visszaemlékezések alapján felidézük a kórusverseny történetének fontosabb mozzanatait, kiveszünk újat a jubileumi, tizedik versenyről, amit az idén július 5-10. között tartanak meg.

Példa nélkül

„1937-ben egy Debrecenben tartott daloskerületi gyűlésen mondta az Országos Dalosszövetség központi küldötte: „Magyarországon Debrecenben vannak az első daloskerületek, a Kollégiumi Kántus működéséről, s ezért meghajtom az elismerés zászlaját Debrecen dalostörténeti jelentősége előtt. Ami daloskultúra van, az mind innen indult ki.” Mottóval aligha lehetne jobb gondolatot választani egy debreceni kórustörténethez, mint a Maróthi György indította többszámú éneklési mozgalomnak a városhoz kötődését. A múltat a jelenhez összekötő ívet megrajzolva pedig a Bartók Béla kórusversenyekhez érünk el, s a helyi kezdeményezésnek a nemzetközi nyilvánosság vezető vonala világosan jelzi, milyen hatalmas fejlődés ment itt végbe.”

A Debrecen zenei élete címmel kötetben így kezd a vá-

A vártnál nagyobb érdeklődés

Debrecen hatszáz éves városi múltját, a magyar zenei élet Liszt és Bartók születésének 150., illetve 80. évfordulóját ünnepelte 1961-ben, ami csak növelte a kórusverseny jelentőségét. Felhívásban a Népművelési Intézet így fogalmazta meg a találkozó céljait: „A Bartók Béla nemzetközi kórusverseny megrendezésével alkalmat kívánunk teremteni ahhoz, hogy a részt vevő kórusok bemutathassák nemzeti kórusművészetüket, megismerhessék egymás művészi eredményeit, valamint a magyar kórusélet művészi, társadalmi hatását.”

A verseny jellegét a kiírás határozta meg: csak műkedvelői kórusok vehettek részt, vagyis az énekkaroknál csak a karmester és a zongorakísérő lehetett hivatásos zenész. Női, férfi, vegyes, ifjú-sági és gyermekkórusok külön kategóriákban, kötött és szabadon választott művekkel indulhattak. Műsorukat úgy kellett megválasztaniuk, hogy abban szerepeljen saját nemzeti kórusirodalmuk egy reprezentatív alkotása és az énekkari irodalom virágkorából származó madrigál. Ezek az előírások igazában nem adtak sajátos arcot a versenynek; ez csak egy évtized múltán kezdett markánsabban kirajzolódni. (A kötelező művek viszont már ekkor is Bartók és Kodály alkotásai voltak.)

A Hajdú-bihari Napló 1961. augusztus 12-i számában „Debrecen felkészült a nemzetközi kórusverseny vendégeinek fogadására” cím

ros énekkari részvevőknek, majd másnap megkezdődött a verseny, amelynek méretei és színvonaluk elkápráztatták a jelenlévő szakembereket. Újabb lépés volt ez a konszolidáció útján, s nyitás a nagyvilág felé. A bőséges sajtóanyagban lelkesült tudósítások számoltak be az emlékeztető percekéről, a kiemelkedő kórusokról, a hangulatról, a rendezésről.

A megyei lap minden számban kiemelt helyen, színes riportokban avatta be az olvasókat az eseményekbe. „Hatalmas érdeklődés nyilvánul meg a verseny iránt” — írta. — „A rendező bizottság eredetileg arra számított, hogy a közönséget majd inkább a döntők műsora vonzza, azonban kezdettől fogva másként történt, zsúfolásig telt az Aranybika díszterme. Az Országos Filharmonia irodájában naponta 2200 jegyet adtak el.” „Egyszer a Népi Muzsika Estje, mászszor a külföldi énekkarok hangversenye, egy harmadik alkalommal a Déry Múzeum terén a Népek Barátsága hangverseny, majd a Kollégium udvarán rendezett Országos Kulturális Szemle záróhangversenye — további 30 magyar kórus részvételével —, azután a díjnyertes kórusok hangversenye, végül a díjkiosztást követő díszhangverseny: ez mind belefért hat nap programjába, és a kórusoknál még arra is futotta idejükből-energiájukból, hogy a környező falvakban is fellépjenek” — tájékoztatót az Élet és Irodalom.

A verseny élén öt magyar és két külföldi kórus vezetett. „Nehéz dolga volt a zsűrinek a sok jó közül a legjobbakat kiválasztani” —

tovább Straky Tibortól: „1954-ben új igazgatót kapott a debreceni zeneművészeti szak-középiskola Gulyás György személyében. A következő két évtized debreceni zenei életére nézve döntő fontosságú vált itteni működése, ami elsősorban az általa alapított Kodály Kórus eredményeiben tükröződik. Távlatban értelemben Debrecen kórusfesztivál-városává válásában is ő játszotta a kezdeményező szerepet.”

„A nemzetközi kórusverseny gondolata Debrecenből pattant ki, a szervező munkából a városi tanács, a Népművelési Intézet és a Művelődési Minisztérium egyaránt kivette a részét, s több országos szervezet és intézmény segített a feladatok megoldásában” — írja az indulásról a Népszabadságban Breuer János. Előkészítő bizottság alakult helyi és országos szervek képviselőiből: a tizenkét tagú testületben Debrecen Ördög László, a tanács művelődési osztályának vezetője, és Gulyás György képviselte. A bizottság 1960. december 2-án tartotta első ülését: elég későn ahhoz, hogy nyugodtan láthasson hozzá a szervezéshez. Az első javaslat szerint 15 hazai és 15 külföldi kórus részvételét vették tervbe, de az 1961. áprilisi ülésen kiderült, hogy a vártnál nagyobb az érdeklődés. Végül 14 külföldi és 29 hazai kórus kapott meghívást a versenyre. A magyar énekkarokat 100 jelentkező közül választották ki.

A dal ünnepe

Es eljött augusztus 15-e. A Napló négyhasábos szalagcímmel tudósított a nagy napról: „Kedden délután százezrek és százak sereglettek össze Debrecen lakosai közül az Aranybika előtti téren, hogy tanúi legyenek 2000 dalos színpompás felvonulásának. A zászlódszobába öltözött hatalmas téren fegyelmezett sorokban vonultak fel a Debrecenre érkezett külföldi és hazai kórusok, hogy együtt-teszenek éneklésükkel kifejezésre juttassák a kórusfesztivál eszméjét, a népek közötti barátságot.” Este a Kodály Kórus adott díszhangversenyt a

írta a Somogy megyei Néplap. Az áttűtő sikert aratott verseny szakmai mérlegét legpontosabban a Népszabadság kritikus fogalmazta meg: „Nagy gyönyörűséggel hallgattuk külföldi vendégeink produkcióit, de a legfontosabb tanulság számunkra mégis a magyar kórusok művészi színvonalának óriási fejlődése. ... A műsorösszeállítás azonban már kevésbé lehetünk elégedettek. Többségük csakis a reneszánsz kórusirodalmából s századunk klasszikusainak, Bartóknak és Kodálynak, kisebb mértékben Bárdosnak műveiből összeállított műsorral szerepelt. A közbűlős évszázadok nyomtalanul elveszték, a korunk magyar zenéjét sem reprezentálhatja ma már csupán Bartók, Kodály és Bárdos.” „A verseny nem csak a kórusok, de a művek és műsorok versenyé is legyen: számításba kell venni az előadott művek értékét, s nehézségi fokát is” — utalt a minősítés bizonytalanságaira a Magyar Nemzet is.

A Hajdú-bihari Napló értékelése tágabb összefüggéseket villantott fel: „A gondolat megfogott Debrecenben és minden bizonnyal nem ez volt itt az utolsó nemzetközi kórusverseny.” Ugyanez volt az állásfoglalása a tanács művelődési osztályának is. Az első nemzetközi kórusverseny csatát nyert Debrecenben. Am ekkor még nem lehetett tudni, hogy a következő versenyre nem kettő, hanem öt évet kell várni.

(Folytatása jövő vasárnap)

Turi Gábor

AZ ÜGYELŐ

A Csokonai Színház plakátjain és műsorfüzeteiben gyakran találkozunk Seress József névvel. A név ismert, a személy ismeretlen. Az, hogy a színházi plakátra került valakinek a neve, azt jelzi, köze van a produkciónak. Így van ez Seress József esetében is, köze van, sőt sokkal több, mint gondolnánk. Az ügyelő az olvasópróbatól a főpróbáig jelen van minden próbában. Amikor az előadás „kész”, akkor ő veszi át a rendezőtől a produkciót és mindaddig, amíg a darab a műsoron marad, az ügyelő feladata, hogy minden a legnagyobb rendben legyen. Az előadás kezdete előtt egy órával már bent kell lennie a színházban, ellenőrizni a díszleteket, kellékeket. Ő az, aki legelőször találkozik a közönséggel, majd elfoglalja helyét az ügyelőpult mögött, jelt ad, kezdődhet a játék! Az ügyelő hívja színpadra a színészeket, ha szükség van rá, korrigálja a világitást. Mechanikus munka — mondhatná bárki. Pedig lényegesen többről van szó.

Seress József csendes, halk szavú ember. Afféle mindegyes a színháznál, hiszen látjuk őt már színpadon is kisebb szerepekben. A kereskedelmi szakközépiskolában érettségizett 1963-ban. Összintén bevallja, színész szeretett volna lenni. Jelentkezett is a főiskolára, de a felvételi nem sikerült. Úgy gondolta, ha sikerül közel kerülnie a színpadhoz, majdcsak mód nyílik álmai megvalósítására. Ezért vállalt munkát a Csokonai Színházban. Volt díszítőmunkás, kellékes, 1972-től ügyelő.

— Tíz éve vagyok ügyelő, tíz éve a színházé az életem.

Délelőtt próbák vannak, este előadások. A rendező minden szavára figyelmem kell, amikor bemutatásra készülünk, s ha kér valamit, annak a következő próbára már meg kell lennie. Este 6 órakor már benn vagyok a színházban, körbejáró a színpadot, megnézem a kellékeket, fél 7-kor nyitunk. A színészeknek megadott időpontban kell érkezniük. Tudnom kell, mindenki előadásra kész-e. Rendszerint 7 óra 5 perckor kezdődik az előadás. Az ügyelőpulton ott van előttem a forgatókönyv, a különféle feljegyzésekkel. Megmondom őszintén, én nem a jegyzeteket nézem, hanem a színpadot. Mire eljön a premier, minden a fejemben van. Nagyon precíznek és pontosnak kell lennie az ügyelőnek, hiszen ha egy-egy művész néhány másodpercet késne a színpadról, szétzúródhat a jelenet.

— Az egykori színészi ambíciók?

— Nem lettem színész, de őszintén mondom, nem vagyok csalódott ember, nincs nosztalgiam a színészi pályára iránt. Ma már inkább az előadóművészet vonz, talán lehetőségem lesz, hogy előadóművészként bemutatkozzam a debreceni közönségnek. „Örökké kék a felhő felett” című művészeti állásfoglalás készült. Néhány évvel ezelőtt Sánta Ferenc Ötödik pecséti című drámájában eljátszhattam a gyógyászati szerepet, ami nagy élmény volt számomra. Néha, mint most, a Megszámláltatót fákban kapok kisebb színészi feladatokat. Szívesen vállalom ezeket, de a színházi munkában a színházi produkció mint művészi alkotás megszületése foglalkoztat.

— A legemlékezetesebb előadások?

— A Kialtás, városi, az Elvesztett paradicsom, a Megszámláltatót fák és az idej legnagyobb közönségsiker, az Imádok férjhez menni.

— A próbákon gyakran tanítja a színészt és a rendezőt vitájának. Kinek a pártjára áll?

— Én igazságpárti vagyok, mindenesetre azokat a rendezőket szeretem, akik úgy jönnek a próbára, hogy pontosan tudják, mit akarnak. Öröm volt együtt dolgozni Ruszt Józseffel, Lendvay Ferencel és ilyen Gali László is. A színészek közül Kóti Árpád, Szmor Ottó, Sárközy Zoltán az, akiket nagyon kedvelek, pontosabban jó, ha őket látom a színpadon.

— Tíz éve ügyelő. Követ-e el már olyan hibát, ami megzavarta az előadást?

— Egyszer. A Kispalókat bemutatja előtt a főpróba után a rendező megváltoztatta a felvonásveget és nekem elfelejtett szólni. Harmanc másodperccel hamarabb, mint kellett volna, jeleztem a műszak felé: függöny. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy nagyobb baj azért ez nem okozott.

— Mennyire érzi a sikert vagy a bukást saját sikerének, illetve bukásának?

— A csapathoz tartozom. A premier után mindig együtt vagyok a színészekkel, s bennem is ugyanúgy oldódik fel a feszültség, mint a szereplőkben.

Amint beszélgetünk, keresem szavaiban, hogy ott élnek-e még benne az egykori színészi álmok? Fegyelmzett, precíz ember. Harminchétféle éves, egy évtizede a színház „láthatatlan szolgája”. Nem lett színész. De azt hiszem, otthonra talált a színházi világban.

Símeji Anikó

Filep Tibor

Filmnapló

Egy műfaj követelményei

A groteszk hangnem következetes és sikeres megvalósítása kétségtelenül nem könnyű dolog. Sokkal nehezebb, mint egy szívfacsaró, egy elandító drámát írni, illetve rendezni. A groteszk a legfajásabb műfajok közé tartozik, komoly próbatételt jelent rendezőnek, forgatókönyvíróknak, operatőrnek és színészeknek egyaránt. Örkeny István egyik nyilatkozatában a következőket mondta erről a — hazánkban kevesek által művelt és kedvelt — műfajról: „A groteszk egy valószínűleg valószínűsítése. Előáll egy képtelen föltevessel, s azt a reális világ törvényszerűségeihez hasonló szigorúságú törvényeknek rendeli alá. Tehát szuverén világot teremt, ahol, például a gravitációs erő érvényben van ugyan, de esetleg fordított előjellel. A leejtett tárgy nem leesik, hanem föl. (De ugyanolyan következetesen, mintha leesne.) Ez tehát valójában egy alkalmi koordináta-rendszer, ami egy új megközelítési módot ad annak a hősnek, aki ebben a rendszerben él. Más, újat, néha többet tudunk meg róla így, mint a „realitás dimenziójában.”

Böszörményi Géza Szívzúr című filmjében ennek a követelménynek csak egyetlen szereplő, s a történeten belül mindössze néhány epizód felel meg. A neves cseh rendező, Jiri Menzel által játszott Demeter az, aki igazi groteszk figurának nevezhető: egyszerre nevetséges és szeretettel méltó — ugyanakkor hiteles alakja a nevetségesen kisszerű környezetéből kitörni vágyó, de cselekvésre képtelen embernek. Ereje, tehetsége nincs arra, hogy változtasson életkörülményein — de közönséget sem hajlandó vállalni az általa lenézett falusiakkal. Egyébként a szó szoros értelmében lenéz környezetére: szüntelenül a háztetőn mászál, onnan figyel a újonnan érkezett orvos tetova jeltakozásait, időnkénti lázadozásait, majd lassú beilleszkedési kísérletét is. Annak ellenére, hogy az eléje táruló látvány miatt néha lepotyog a háztetőről, mégis biztosabban mozog ott, kedvenc galambjai között, mint a földön, a falusiak társaságában. Ha a földre kényszerül, csak akkor érzi biztonságban magát, ha kezében valamilyen védekezési eszközt tart — vagy az esetleges támadások elhárítása vagy környezetének megtévesztése érdekében. Nem sokat tudunk meg Demeteréről, de ez a kevés is elegendő ahhoz, hogy megszeressük, de ugyanakkor ki is neveljük.

Mindez sajnálatos módon nem mondható el a főszereplő házaspárról: őket sem igazán megszeretni, sem igazán ki-nevetni nem lehet. Az alkotói szándék szerint Feri és Anna személyében az a fiatal értelmiségi pár testesülne meg, akik a jobb megélhetés reményében vidékre költöznek — s ott előbb vagy utóbb álmaik feladására kényszerülnek. De mintha ennek a két fiatal ember-

nek sem egyénisége, sem álmai nem lennének, továbbá környezetüket sem igazán megváltoztatni, sem abba beleilleszkedni, sem azt elhagyni nem akarják. Komoly hiányossága ez Böszörményi Géza filmjének, amely azonban nemcsak a két főszereplő jellemének kidolgozatlansága miatt alakult ki — jelentős szerepet játszik ebben a környezet egyik ábrázolása is. A falusiak nagy tömegéből csak néhány ember emelkedik ki, ráadásul minden egyéni tulajdonság nélkül. Közismert hazánkban a nagyfokú alkoholfogyasztás — de talán pont általánosságai miatt nem a legszerencsésebb eszköz a különböző figurák egyéni jellemzésére. Böszörményi Géza filmjében viszont hosszú jeleneteken keresztül ennek a szenvedélynek hódoló szereplőkkel találkozunk. Az iskolai igazgató, az állatorvos és a szinte állandóan részeg felesége mindig csak azonos körülmények között — vendéglátó vacsorán, névnap házi bulin — tűnnek fel, s így még nem is annyira szembeötlő a szűnni nem akaró illuminált állapotok. Végül is szerepeltetésükkel a rendező eredeti célját nem érte el, jellemezni velük a környezetet nem sikerült, mert csak egy bizonyos szituáción belül viselkedésüket ismertük meg.

A filmnek van egy epizódja, ami erősen kilóg a történetből: az orvost egy beteg gyerekhez hívják, akinek környezetében a rendező felvonultatja azokat a nyomorúságos alakokat, akik a falusi társadalom szélére szorultak. De annyira zűfolt, hangulatilag annyira előkészítetlen ez az epizód, és olyan hirtelen ér véget, hogy sem igazán elgondolkodtatni, sem szívből megnevetetni nem tud. Pedig ebben a jelenetben valódi groteszk elemek bukkantak fel, csak kibontakoztatni, és a közönséget megnevetetni nem tudták. Kiemelkedően jó viszont a „haldokló” öregasszony-nál tett orvosi látogatás. Az előre megrendelt koporsó, az udvarra szállított, sietős mozdulatokkal lepakolt koszorúk, a siratóasszonyok megjelenése, a túlkör feketé kendővel való letakarása, a gyászolásra annyira kész rokonság várakozása nevetésigcsigcsig ellenében van a hamiskás tekintetű, szimuláló öregasszony. A nyolcvan év körüli nagymama, aki ilyen módon uralodik környezetén, ugyanannyira félelmetes és nevetéges, mint a halálát váró rokonok és ismerősök népes tábora. Ennek a jelenetnek szinte minden kockája a műfaj nagyjaira emlékeztet — egyben azt bizonyítja, hogy Böszörményi Géza tehetséges rendező, jól ismeri a műfaj „titkait”, meg tudja választani annak legfinomabb árnyalatait — csak legújabb filmje rendezésekor az elképzelés sikeres megvalósításában valami zúr támadt.

VIRÁGCSOKOR HELYETT...

Van-e szó, mit újra és újra egyforma dühítással ejtünk, van-e fogalom, mit nem csépeltek el az évszázadok, nem közhelyesítettek el divatok?

Igen, van. Ez a szó, az egyetlen talán, amely soha nem fakul, amelyet még gondolatban sem enged bántani senki: **Áyám**. Pedig mindannyiunk szívében más és másféle arca idéz az egy szóba sűrített megfogalmazhatatlan.

Köszöntökben, vezércikkekben hányszor próbálták avatottak s avatatlanok szavakba önteni, — leggyöbbször még a költőnek sem sikerült — mit jelent az ember számára a szülőanya. Pedig talán — s bizonyosan — gyarló ember ő is mint minden asszony, s minden ember egyáltalán a földön, hibái, gyengéi, gyengeségei is lehetnek, mindenki más számára egy a sok közül ő, a mi számunkra azonban az egyetlen. A jószág, a megértés, az önzetlenség, a minden alól feloldozás szentje.

Gondoljuk csak el: első emlékképeinktől kezdve ki jelentette számunkra a létezését, a megnyugvást, s törékeny léteire biztosságot is. Félünk, reszkettünk-e a világ szörnyü-

Révész Napsugár rajza

segeitől ha ő a közelünkben volt? Hogy meg tudott szabadítani a világitól a sérelmek nyomaszórt fájdalomaitól egy szavával is! Apró és nagyobb gyerekkori emlékek sorjájának elő, ha megpróbálunk csak szembenézni is a gondolatokkal, mit is jelent számunk-

ra szülőanyánk. Táplálást, biztatást, simogatást, játékot? A szülőben, dorgálásban is azt a meleget, mit azóta sem kaptunk és immár nem is fogunk megkapni senkitől, pedig hányszor halljuk az élet dorgálásában, „a javadat akarjuk csupán”.

Kegyetlen törvénye a sorsnak, hogy születésünk óta egyre távolodunk tőle, aki mentsvárunk, biztonságunk, életünk, otthonunk volt már születésünk előtt. S az öntudatlanság esztendeiben a maga képére emberré formált mindannyiunkat. Sivalkodó, kegyetlen könyörtelen, követelőző kis élőlényekből.

Hogy tudhatnánk megfogalmazni, mit jelent számunkra ő, az anyánk. Hisz közelünkben legyen vagy a messze távolba küldjük gondolatainkat május első vasárnapján feléje, minden mozdulatunk, tudott és tudatlan mozdulunk, az ő mozdulata, az ő mosolya.

Mi mindent kaptunk? Csak a frázisokkal, a közhelyekkel tudjuk szerbe számba venni. Mindaz pedig immár örök adóságunk marad...

H. A.

Darvas József ébresztése

Irodalomtörténeti vándorgyűlés Orosházán

Orosháza, az egykori legnagyobb magyar falu szeretettel várta és fogadta a Magyar Irodalomtörténeti Társaság vándorgyűlését, amely két napon át, április 23-án és 24-én a Viharsarok népeinek és irodalmának szentelte figyelmét, majd a harmadik napon témát váltott, és a pikareszkokról rendezett kerekasztal-beszélgetést.

Orosháza ma 37 ezer lelkes, lüktető életű kisváros, gazdasági életében egyforma szerepet játszik az ipar és a mezőgazdaság. Sok szép intézménnyel büszkélkedhet, közülük most csak a csodálatosan szép gimnáziumot és az újonnan épült Alföld Szállóát említem, s talán még a Szántó Kovács János Múzeumot, ahol ezekben a napokban egy rendkívül gazdag Bakó József-emlékkiállítás látható.

A vándorgyűlés munkájának középpontjában — akaratlanul is — a hetven éve született Darvas József munkásságának mérlegelése került, noha Darvasal tételesen mindössze egy előadás és három felszólalás foglalkozott. A Viharsarok múltjáról, népeiről, gondolkodásáról, a szociográfia jelenségéről azonban nem lehet beszélni anélkül, hogy Darvas József ne kapjon kiemelt szerepet az előadásban.

Mint ahogy Darvas indulásában, íróvá éréseben nagy szerepet játszott a családi háttér. (Apja, az alkalmi földmunkás elestett az első világháborúban, anyja négy flügyermekét nevelt fel, négyük közül a ma is élő Dumitras Mihály és Darvas József jegyezte el magát a közszolgálatnál. Dumitras Mihály, mint a vándorgyűlés egyik szünetében elmondotta, a húszas évek végén vagy másfél évig Debrecenben dolgozott, és tartós emlékeket őriz a „Margit” munkásságtanulmányban folyó politikai-kulturális nevelő munkáról.)

A hat évvel fiatalabb Darvas József bátyját tekintette egyik tanítómesterének.) De tanítója volt az egész orosházi nép a maga forradalmi múltjával. Egy helyen így ír erről: „ott lélegzik minden íróban az elbocsátó köztársaság”. Táncsics Mihály és Szántó Kovács János öröksége. Az a hatalmas példa, hogy a nyomor nem szükségképpen húz le, lendíthet, röptethet is.

A fiatal tanító, akit megkértek arra, hogy nem lesz tanító soha, Atyában, Szabó Dezsbőben és Móríczen Zsigmondban látta a követendő csillagképeket, de már ismerte a marxizmust is. Sőt — erre Czine Mihály mutató rá — mielőtt íróként fellépett volna (ha csak egészen fiatalkori próbálkozásait, verseit nem számítjuk), a mozgalommal már kapcsolatba került. Versekként kezdte ő is, mint számosan a későbbi kitanító prózaírók közül, például Németh László, Veres Péter, Csere Tibor

stb. Budapest Móríczen vetnőpartfogásba, Zilahy Lajos szerzett neki állást, majd saját lábára állt, s huszonnégy éves fejjel megkezdte írói pályáját. Czine Mihály méltán nevezte tündöklően ígéretesnek ezt a pályakezdést. Első igazi munkája a Vízkeresztől szilveszterig című regény volt, megjelent 1934-ben. Darvas akkor huszonnégy éves volt! Még ugyanabban az évben napvilágot látott a Fekete kenyér, egy évvel később az Állomás. 1937-ben adta közre a legnagyobb magyar falu című szociográfia-át, aztán a Törökverő című regényt. 1939-ben két nagyobb munkája is megjelent: a kevésbé ismert Máról holnapra című regény és az Egy parasztszalad története, mint az életmű kiemelkedő csúcsa. Az Elindult szeptemberben követte, majd a Gyermekéveimből, a Harangos kút, a Szakadék, s még mindig csak 1943-ban járunk! Tíz esztendő termésének tízenegy könyve, s köztük legalább hat a magyar irodalom legjobb alkotásai közé számít! 1943-ban Darvas még csak harmincegy éves. Ma a harmincöt éves író még fiatalnak tartják, s ha már két kötet van, az igazán derek teljesítmény! (Ez persze nemcsak a tehetség kérdése, ma minden tekintetben mások a viszonyok, de az összehasonlítás végső soron mégsem egészen jogtalan!)

A hagyományosan építkező, epikus műveken kívül Darvas egy önéletrajzot és egy szociográfiát is írt, mint láttuk. Bata Imre mutatott rá, hogy a biográfia és a szociográfia egy törő fakad, ikertestvérek. Darvas nem azért kezdett hozzá huszonnégy éves korában az önéletrajzához, mert magamutogató hailamai voltak hanem magas hőfokú indulat munkált benne a társadalmi egyenlőtlenségek, igazságtalanságok kimondásához, s megvoltak a saját tapasztalatokként megélt élményei, ismeretei. S minthogy az élményanyagot lírai elfogódottsággal adta elő, a legjobb szociográfusokéhoz hasonlóan az ő életrajza is tartalmaz esszéisztikus, lírai és epikai mozzanatokot egyaránt. A nem feledekezünk meg róla, hogy Darvas írói pályafutása első tíz esztendeje alatt írt verset, regényt, novellát, drámát, szociográfiát, publicisztikát és tanulmányt, a sokoldalú és felkészült jelző feltétlenül megilletti. S tette mindezt olyképpen, hogy az irodalmi művet — ezt Tolnai Gábortól hallottuk — mégsem tartotta szétszét. A cselekvést, a politikai állásfoglalást legalább olyan fontosnak vélte.

Ő volt az első, aki a felszabadulás után íróilag számot adott a Horthy korszakról. 1945. január 20-án már a Város az ingoványon című történelmi emlékezést írt. Harminchárom éves korában tehát tizenkét mű állt mő-

götte. Akkor mindenki számára váratlanul és érthetetlenül a szépirodalmi eleműt benne. Kiadott ugyan egy tanulmánykötetet és egy riportkötetet, de azok nemigen voltak értékkülönlők. Darvas Józsefnek csak 1959-ben, csaknem tízennegy évi hallgatás után látott napvilágot ismét szépirodalmi tárgyú műve, a Kormos ég. Tizenegy évig a kultúrpolitika irányítása, miniszteriális és írószövetségi ügyek kötötték le.

Ha megkérdezték tőle, hogy vajon megért-e, Darvas kezdetben ingerlékenyen válaszolt. Később, lehangolva adni: „is-is”. Nem a vállalás volt ugyanis a baj, hanem az, hogy szektás, dogmatikus, torz politika kiszolgálójává vált, hogy részese lett egy embertelen, kiközösítő, az értékeket habozás nélkül megtagadó kultúrpolitikának.

Talán több mint életrajzi érdekesség, hogy Darvas, aki szüntelen jó tanácsokkal, illetve szigorú utasításokkal látta el íróitársait, mint az írószövetség elnöke, maga nem írt. Illetve: 1952-ben belekezdett egy tévesregénybe, ám a harmadik fejezet után elakadt a tolla. Pedig meg akarta írni a regényt, jóllehet tudta, hogy az sematikus lesz. Ám mégsem volt képes rá! „Ma már tudom — mondotta később egy interjúban —, az ösztönös realizmusról állt ellen. A realizmus diadala volt ez.”

Ugyanabban az interjúban mondta ki azt is, hogy „más a politika és más az irodalom. Másféle a politikus láttása és más az íróé.” Az írói szuverenitást mégis összegevezetethetőnek vélte a világirodalmi elkötelezettséggel.

Elete utolsó évtizedében ebben a szellemben munkálkodott. Nevéhez fűződik a Magyarország felfedezése című sorozat megindítása, az Olvasó néperő elnevezésű mozgalom kibontakoztatása, számos fiatal író útjának egyengetése. Az ő határozott közbenjárására jelent meg a ma már irodalomtörténeti mérföldkönek számító „Elérhetetlen föld” című költői antológia, amely az élő magyar irodalom számos tehetségét avatta. A kötetlet a hivatalos évközpont volt. Váltotta Darvas a penészesleki ügyet, illetve a hozzá hasonló ügyeket, vagyis kiállt az irodalom valóságfeltáró szerepe mellett. S írt szépirodalmi műveket is, mint például a Részeg esőt, amely ugyan lehetett volna keményebb, de ebben a formájában is zsinórmértékül szolgál.

Méltán mondatjuk, hogy Darvas József hibaival együtt maradó és tanulságos életművet hagyott az utókorra. Hogy a halála óta eltelt immár tíz esztendő alatt miért csak egyetlen könyvet látott napvilágot, úgy vélem, erre a kérdésre jöszterint nincs elfogadható válasz!

Bakó Endre

ÉRTSÜNK SZÓT!

Az első magyar nyelvű könyv

A régi magyar nyelv és irodalom iránt érdeklődők különleges kiadványt fedezhettek fel az utóbbi időben: a „Jókai-kódex”-et. Címe nem is árulja el, hogy az első ránk maradt teljesen magyar nyelvű könyvet tartalmazza, amely anyanyelvünk öt-hatszáz évvel ezelőtti állapotáról ad képet. A Jókai-kódex mostani, P. Balázs János által gondozott kiadása betűhűen közli az eredeti szöveget, és bő jegyzetanyagot is ad.

A kódex tartalma Assisi Szent Ferenc élete és róla szóló legendák. Az eredetileg 162 lapnyi könyvet egy ismeretlen ferenc-rendi szerzetes írta le. A szöveget nem maga fogalmazta, hanem egy latinból készült 1370 utáni fordítást másolt le 1440 táján.

A Jókai-kódexet kézzel írták, erre utal a kódex elnevezése, amely középkori, kézzel írott, könyvméretű szöveget jelöl. Kézirat magyar nyelvű emlékeink természetesen korábról is vannak, de könyvméretűek, kódexek nincsenek. Az írásbeliség nyelve a középkorban nálunk is a latin. Magyar nyelvű szövegek csak fokozatosan jelennek meg, s ezek is többnyire latin művek fordításai. Nyelvük pedig sok latinost tartalmaz. Magyar nyelvű könyveket kezdetben főleg azért írtak, hogy a latinul nem tudó egyháziak, például az apácák is megértsek a vallásos szövegeket. Legtöbb kódexünk a XV. századból és a XVI. század elejéről maradt fenn. Később a magyar könyvek száma rohamosan megnőtt, de ezeket általában már nyomtatták.

A Jókai-kódex, a magyar írásbeliségnek ez az értékes darabja kalandos sorsot ért meg, s szinte csoda, hogy megmaradt. A nyitrai gimnáziumban bukkant fel 1851-ben. A hatodik fiúk egyszerű padlásról előkerült régi könyvekkel dobálóztak, az egyikkel Ehrenfeld Adolf nevű osztálytársukat találták el. Neki feltűnt a könyv régisége, s három modern könyvért elcserélte gazdájától. Azt azonban nem sejtette, micsoda értéket mentett meg a pusztulástól. Nem sokára kölcsönadta a könyvet Budapestre. Ekkor állapították meg, hogy rendkívül becses emlék bukkant elő, s megtalálójáról Ehrenfeld-kódexnek nevezték el. (A középkorban ugyanis nem adtak a műveknek mai értelemben vett címet.) Ehrenfeld azonban nem akart megválni az értékes kéziratától. Végül a magyar állam egy londoni árverésen jutott hozzá 1925-ben. S minthogy ez éppen a Jókai-centenárium éve volt, az író iránti tiszteletből Jókai-kódexnek keresztelték át.

Vajon mennyire értjük ma meg az akkori magyar nyelvet? Bizony, gyakran nehezen, főleg azért, mert a régi helyesírás sokban eltér a maítól. Ha azonban ehhez hozzácsúszunk, általában jól megértjük a kódex szövegét, és sok élvezetes részt találunk benne. Érdekes például az a történet, amely elbeszéli, hogy egy város környékén garázdálkodó farkas Szent Ferenc szavára megszelídül. A kódex nyelvén: „legottan magat feve hatyan leterezte zent ferencnek labayhoz: farkasbalol lewn baran.” Amit körülbelül így olvashatunk: legottan magat feve hajtván leterezte (lefe-küdt) Szent Ferencnek lábához: farkasbalol (farkasból) lön (lett) bánan.

A kódex sok értékes információt nyújt régi nyelvünkéről, többek közt szavak, nyelvtani elemek hajdani alakját őrizte meg. A fenti balol például mal „ból” ragunk korábbi formája; a magat leterezte kifejezés pedig középkori latinos nyelvi fordulatunkból ad kifejtőt. Találunk benne azért már kihalt szavakat is: ilyen a „reggel” jelentésű holval, amelynek töve holnap szavunk előtagjával azonos.

Örülünk, hogy ez a becses nyelvemlékünk most már szakszerű kiadásban, a latin szöveggel együtt a kutatók és érdeklődők rendelkezésére áll.

M. Nagy Ilona

Szikszi Károly rajza

APÁTI MIKLÓS:

Az udvar és a kert

Hát jó. Emlékszem a Háza. A Háza, ahol a gyermekkorom eltelt. Emlékszem az Udvarra, ahol játszhattunk. Csodálatosan nagy udvarra emlékszem. Futóversenyeket tartottunk itt, padokat állítottam föl akadályok gyanánt, a nálam fiatalabbnak — Tominak, Karesznak, Gyurinak — kétségűkhöz illő előnyt adtam. Egy időben még mértük is a részeredményeket apám kopott, bordó vekerén, melyen volt ugyan másodpercmutató, de a vén, rozoga szerkezet nem kedvelte a mi rohanó tempónkat, az ide-oda rángatást, az a hasán fekvő szerkezet járni. Ezért aztán anyám elköszölte tőlünk a ki-kifulladás időről szerkesztőket: azóta is babonás tisztelettel nézek minden igazi stopperóra. Egy furcsa gatlás is kialakult bennem, talán ezért nem lettem soha nagy futó: ha stopperal mértek az időmet, a futásomat, valahogy lassabban futottam, begörögöltem, elnehezdedtem a lábaim, a mozdulatom rendezetlenül vált. S ez nemcsak képzéledés, nem ám! Onnan tudom, hogy nem primitív öncsalásról van szó, hogy a nálamnál jobb időket futó barátaimat (ellenfeleimet!) simán megvertem, ha nem volt stopperóra a közelünkben. De a vén vekerét azért néha kiloptuk a szobából, és titokban mégiscsak mértük az időnket.

Az udvar nemcsak futásra volt jó, másra is. Például nyártól őszig volt gyümölcsünk. Igaz, a kertből kellett lopni. Az udvart a kerttől egy embermagasságra, feketére festett léckerítés választotta el, s a lécek közül némelyik kiforgatható volt a helyéről. Vagy azzá tétetett általunk. De én a kerítésen is át tudtam mászni. Ennél jobb és egészségesebb kalandot ma se kívánok se magamnak, se másnak. Hogy a kertbe miért csak titkon lopakodhattunk be, azt igazából máig sem értem. Hiszen azt a rengeteg gyümölcsöt csak egyszerűen szedtük le a háziúrnak, s mindig adtak belőle az udvar gyerekeinek is. De gyümölcsfa nemcsak a kertben volt, volt az udvaron is. Két birsalma elől, mindjárt az utcáfronton, aztán egy meggyfa, végül egy diófa. Paracsiomai gazdagos, egészség! A diófáról ugrálni is lehetett, mert alatta porhanyós, könnyű, homokos föld volt, a meggyfáról már nem volt ajánlatos, mert

ott keményre taposott, örökké árnyékban álló, kiszáradhatatlan nedves föld volt. Égette a (meztelen) talpukat, ha mégis megkockáztattuk a leugrást. Viszont mindkét fa tetejében jól fűjt a szél. A diófa magasabb volt, mint a meggy, de a meggyfáról beláthatunk a szomszédok lakásába.

Jó szomszédaink voltak, engem, legalábbis így éreztem, szerettek. A Vittich bácsi — az ő unokája volt a Tamás, a Tomi — egyszer elkezdett barkácsolni Tomi születésnapjára egy hatalmas, igazi vonatot. Hogy honnan szedte a hozzávalókat, az rejtély. A mozdony el is készült; a botrány akkor tört ki, mikor igazi keskeny nyomtávú bányásínakkal kezdték hazajárni az öreg ezermester. Akkor Vittich néni óriási patáliát rendezett. Tomi is, én is fölmasztunk a meggyfára, ki-ki a maga „fészkébe”, mert mindkettőnknek megvolt a maga helye a meggyfán, s onnan hallgattuk a két áldott jó ember perlekedését.

— Hát tolvaj maga, vagy mi a rossz, hogy sineket hord haza? Börtönbe akar kerülni!

— Maga ne féltsen engem. Ha megüsztam a szocdemésget, megüszöm ezt a néhány ócskavasat is.

Hogy a börtön mi lehet — úgy igazából —, azt ott fűnn, a meggyfa szellős szabadágában nem tudtam Tominak elmagyarázni. Tomi négyéves volt, s én se voltam még iskolás. De hogy a szocdemésget micsoda volt, s hogyan függött össze a hazahordott vonatútsékkal, azt húsz-három év múlva — talán mostanában — kezdem megérteni.

Szóval ezért lett maga kommunista? — támadott egyre erősebben Tomi nagymamája. — Magának sose jön már meg az esze, azt tudom, de legalább engem ne rangadon bele semmibe. — Ezt már a verandán beszélgettek, közvetlenül alattunk. — Hol van Tomi? Arra úgyléne innak! Meglátja, még baja esik, ha örökké azzal a csavargóval mászkál!

Ez a csavargó csak én lehettem, senki más. A szó, a kifejezés nem sértett. Apám, ha csak tehetné, sokszor mondta vasárnap délelőttiünk: „Gyere, menjünk csavargóni!” Anyám meg morgott, dühösen pörgött: „Már megint csavargóni! Én meg takarít-

— Az elhangzott n. Tamáséhoz és a

Kiss Tamás ig. poétikus, lényegében idealizált képét m. a két háború közti kulturális életének ferdítés, csak ez. Ezt szeretném K. Kiss Tamás egy ki. kulturálisan régóta sugárzású Debrec. fiatalember szemé. látatta a várost.

te az akkoriban pompás egyetem, zium, továbbá az gum és akkor sorvadó, híres Na. szellemi élet szint. lóban volt, folyóir. tak; a népi írók és si Front mozgalma. lelenebb érezte az. Ady Társaság. viták folytak; M. mond, Németh L. res Péter, Féja G. Pál és mások gy. szívesen időztek. ben, hívek körébe. igaz, hiszen mint k. gam is tanúsítható. más állításainak.

Ezt az egyoldal. lenül vonzó képe. ki kell egészíteni. hogy Debrecennek. volt egy másik, ke. rús és kevésbé is. A Kiss Tamás-fél. valahol a Kollég. egyetem közti kul. cot, a szellemi. mutatja be. A má. cen a központot. perifériából, a k. és telepek, vala. nyavilágából állt. A. ban körülbelül öt. tanyavilágban min. ezer ember vegetá. a kultúra és a szel. és legkisebb h. sem jutottak el, ső. ték a civilizáltabb. és a művelődéshez. lehetőségeket is. A. letelek túlnyomó. hiányzott a villar. az ivóvízhálózat, a

sak, ebédet főztek. tán anyám mindig. hogy hányra jövű. „Ebédre itthon les. diplomáciai érzék. Ebéd akkor volt, a. csavargásból. Volt. tünk, volt, hogy i. Kertvárosba az Ó. Valériára, a Manc. ládijához, s volt h. nének szép háza. a Rózi. A nének. voltak, képek a f. udvaron. Leginkáb. előtt szerettem má. ni a szobában mar. régi tüket apám c. cifra mintájú fém. szerettem csavaro. rogni, az ne sértő. ják rá, hogy csava. Intettem, geszti. mutogattam. Ton. csendben. Itt főnr. voltunk, s a félnt. vel bujósakázni n. Vittich néni, ha r. ment neki az öreg. nek, talán még ha. bácsi túrt és hall. azt a mozdonyt, a. volt, fűtynli is t. lett hajtani, de e. gyon jól megfelel. csupasz földön, d. tek a kiskert álto. a kőben, sárban, t. kellett azok, a s. sinen tud járni, ez. látunk jó néhány.

— Ezek a sinek kinek. Az ő r is tud. — Tud, mert az. hogy hallgasson! E. kezdik keresni ezt. szeges ör megjeld. Vittich úr vitte el. nagyapa, az a kes. kor idején a rendő. lehet maga akárm. elviszi a mozdony. még Tomikát is, é. apjának, a fiamna. agyalágyult, nyug. mester?

— Nem lesz sen. — Nem lesz, de. rozsdás vackokat. vagy olyat teszok. nom!

— Tomika sírva fak.

ekklődök különben: a „Jókai-6 ránk maradt amely anyától ad képet gondozott ki-s b6 jegyzet.

és róla szóló egy ismeretlen maga fogal fordítást má-

kódex elneve-retü szöveget népszerűsítésre kerek nincsenek. s a latin. Ma-ek meg, s ezek pedig sok la-eket kezdetben gyháziak, pél-eket. Legtöbb elejéről ma-rohamosan

ez az értékes da, hogy meg-fel 1851-ben. régi könyvek. nevű osztály-isége, s három azonban nem utalástól. Nem-ékor állapotot-nt elő, s meg-A középkorban mben vett cíni az értékes oni árverésen a Jókai-cen-ókai-kódexnek

magyar nyelv-ert a régi he-éhez hozzászo-ét, és sok él-az a történet, garázdálkodó kódex nyelv-ent ferencz körülbelül így terjeszté (lefe-farkasból) lón

nyelvünkről, alakját őriz-korábbi for-épkori latinos benne azóta-entésű holval, onos.

most már a kutatók és Nagy Ilona

t

ké árnyékban s föld volt, t, ha mégis Viszont mind-zél. A diófa de a meggy-ékek lakásába. k, engem, tek. A Vittich Tamás, a barkácsolni hatalmas, igazi a hozzávaló- is készült; a t igazi kes-él kezdetű ha-akkor Vittich Tomi is, én ki-ki a maga nek megvolt s onnan hall-perlekedését. ni a rosszb, történetbe akar

Ha megűsz-om ezt a né-

úgy igazá-za szellős szá-omínak elma-t, s én se-ly a szocdem-ügött össze a zt hús-har-tanában —

kommunista? Tomi nagy-n már meg az engem ne Ezt már a etlenül alata-lyeigne in-ik, ha örökké

hettem, senki sértett. Apám, adta vasárnap link csavarog-ósen pörgött: meg takarít-

MILYEN EZ A VÁROS?

TÓTH ENDRE HOZZÁSZÓLÁSA

Az elhangzott négy referátum közül kettőhöz, a Kiss Tamáshoz és a Székelyhidi

1

Kiss Tamás igen érdekes, poétikus, lényegében azonban idealizált képet mutat meg a két háború közötti Debrecen kulturális életének. Ez nem ferdtetés, csak egyszínűség. Ezt szeretném kiegészíteni. Kiss Tamás egy kisvárosból a kulturálisan régóta erős kisváros Debrecenbe került fiatal ember szemével látta és látta a várost. Lenyűgözte az akkoriban felépült pompás egyetem, a Déri Múzeum, továbbá az ősi Kollégium és akkor még nem sorvadó, híres Nagyerdő. A szellemi élet szintén pezsdülőben volt, folyóiratok indultak; a népi írók és a Márciusi Front mozgalma itt közvetlenebbül érezte a hatását; az Ady Társaságban harcos viták folytak; Móricz Zsigmond, Németh László, Veres Péter, Féja Géza, Szabó Pál és mások gyakran és szívesen időztek Debrecenben, híveik körében. Ez mind igaz, hiszen mint kortárs, magam is tanúsíthatom Kiss Tamás állításainak hitelességét.

Ezt az egyszínű, kétségtelesenül vonzó képet azonban ki kell egészítenem azzal, hogy Debrecennek akkor is volt egy másik, kevésbé de-rus és kevésbé ismert arca. A Kiss Tamás-féle városkép valahol a Kollégium és az egyetem közötti kulturális gó-cot, a szellemi fórumokat mutatja be. A másik Debrecen a központot körülölelő periferiából, a kerteségek-ből és telepekből, valamint a tanyavilágából állt. A külvárosban körülbelül ötvenezer, a tanyavilágban mintegy húsz-ezer ember vegetált, akikhez a kultúra és a szellemi pezsgés legkisebb hullámkörei sem jutottak el, sőt nélkülöz-ték a civilizáltabb életforma és a művelődéshez való elemi lehetőségeket is. A kerteségek, telepek túlnyomó részében hiányzott a villanyvilágítás, az ivóvízhálózat, a kiépített

útrendszer. Az öt villamosjá-raton kívül egyetlen autóbusz sem közlekedett. A tanyavi-lágban, mely a Tiszától Vá-mospércsig terjedt, körülbe-lül 70 kilométer szélességben, magánszállású állapotok uralkodtak. Néhány kövezett főbb út kivételével mindenütt sár vagy sívó homok várta az utazót, s nem volt közigaz-gatási kirendeltség, sem or-

vos, sem patika, se könyvtár, még szatócsboltok is alig akadtak. Tíz kilométeres kör-zetben esetleg egyetlen, egy-két tanerős, osztálytaniskola működött, ahová a gyerme-kek ruhátlanul, szűk ruhákban csak az őszi és tavaszi pár hónapban járhattak. S ezen-nél több vákancsos lakott a földbe ásott kunyhókban az erdős pusztákon. Róluk az el-ső felmérés Balogh István írása nyomán ismerjük.

Ilyen volt tehát az a másik Debrecen, amelyet magam is jól ismertem, hiszen egész gyermekkoromat és ifjúsgo-mat benne töltöttem el.

2

Mocsár Gábor úgy szok-tam jellemezni, hogy ő az az izig-ig-ig debreceni író, aki kénytelen-ségből egy időben Győrött és Pesten élt, jelen-leg pedig Szegeden tartózkodik. Könyveinek háromne-gyed része Debrecenről szól, s a várostól távol élve is a vérbeli lokálpatrióta éber szemével figyeli a Debrecen-ben történő eseményeket, a kedvező vagy kedvezőtlen változásokat, s minden vitá-ban részt vesz, ami Debrecen-nel összefügg. Legújabb könyve, a Délibábjaim váro-sa, izgalmas kiváltó, szen-vedélyes írói-emberi vallo-más „a holtig haza Debrecen”-ről (hogy egy másik lo-kálpatrióta írónk, Szabó Magda szép kifejezését ve-gyem kölcsön). De nemcsak vallomás, hanem egy jó szem-ű szociográfus látélete is.

Székelyhidi Agoston rész-letekbe menő elemzésével, végső summázatával lényeg-ileg egyetért. A mű négy nagy egységre tagolható, eb-ből kettő tartozik a szellemi szférába (a reformáció és a város szoros kötődése; és a felvilágosodás hatásának, különösen Csokonai műveinek és egyéniségének új szem-pontokban gazdag bemutatá-sa a város életében). A másik két fejezet a város két jelen-tős, de egymástól elütő ha-tárteréséről: a Hortobágyról

és az erdős pusztákról, ezek múltjáról, fejlődéséről, olykor a városban ható irányítási és gazdálkodási módszerekről szól. Legemlékezetesebb lapjai a Halápról, az írók föl-nevelő szűkebb pátriáról nyújtanak nosztalgikus ké-pet.

Mocsár számba szedi és vi-tatja az idők folyamán Deb-recenre aggatott különböző, olykor elmarasztaló, sőt gú-nyos jelzők jogosságát („két ország világító lámpása”, „Arkádia”, „kálvinista Ró-ma”, a „maradandóság vá-rosa”, a „zsiros város” stb.). Minden során érzik, hogy a városért, a város mellett emel szót, s ha egyes kárté-kony jelenségek ellen hada-kozik, azt is a jövő Debrecen-ért és lakosaiért teszi, amelynek és akiknek azon-ban meg kell becsülniük múltjuk értékes szellemi és tárgyi hagyatékát.

Nem hallgathatom el azon-ban, hogy ennek a lenyűgö-ző hatású, olykor vitára kész-tető könyvnek helyenként bi-zonyos tévedései, pontatlan-ságai is akadnak. A tárgyila-gosság nevében néhányat megemlítek.

a) Mocsár könyve szerint, amikor a trónfosztás 100. év-fordulóján, 1949. április 14-én a Nagytemplomban or-zságos ünnepséget rendeztek, „nagy nehezen rávéttek az

idős püspököt, Révész Imrét az ünnepi beszéd — termé-szetesen korszakelméleti áttá-tott — szövegének elmondá-sára. A püspök... ezt követően lemond méltóságáról, nyugalomba vonul.” (118. old.) Ezzel szemben az az igazság, hogy az állam és a református egyház közti megegyezésnek éppen Révész Imre volt az egyik fő szor-galmazója, sőt ő volt a meg-állapodás egyik szövegezője. Az ünnepi beszédet nem kényszerből mondta el, ha-nem meggyőződés diktálta, s nyugalomba azért vonult 1949 őszén, mert 60. életévét betöltötte, s hátralevő idejét tudományos munkájának ki-vánta szentelni.

b) Az állam és az egyhá-zak közötti jó viszony kialakí-tásában Bereczky Albertnek csakugyan fontos szerep ju-tott, azonban nem „evangéli-kus” — mint a szerző írja —, hanem református püspök volt. (179. oldal.)

c) Csokonai eredeti lakóhá-zát még a múlt század végén lebontották, de a helyén emelt Darabos utca 19. szá-mú ház, rajta a régi házról áttemelt emléktáblával, ma is fennáll, nem bontották le, ahogy az író állítja a könyv 213. lapján. (Sajnos azonban — éppen a Napló március 25-i számában megjelent ké-pes tudósítás arról ad hírt, hogy a házat életveszélyes állapota miatt hamarosan tényleg le kell bontani.)

d) A könyv 367. lapján ezt olvashatjuk: „Nézem a város-terképet, s megakad a tekin-tetem azon, hogy a Homok-kerben van egy telep: a Ke-rekestelep.” Ez tévedés. A Kerekestelep ugyan a Homok-kerhez közel fekszik (csak a Monostorpályi út és a régi Várud utcai temető választja el tőle, de ahhoz sohasem tar-tozott. A Homokkert a várost övező szőlőskertek egyike-ként már a XIX. század ele-jén kialakult, a Kerekestele-pet pedig magánparcellázás-sal alapították századunk el-ső évtizedében.

Az itt felsorolt s esetleg még található kisebb elírá-sok azonban nem olyan sú-lyosak, hogy a könyv egész-ének hatását lerontanák. Egy újabb kiadásban — re-méljük: közelesem — ezeket kijavíthatja az író.

Mocsár könyvére nagyon is ráillenek Darvas József meg-állapításai, melyeket nem sokkal halála előtt a szovjet írók kongresszusán mondott el: „Ha valakinek kötelessége és kaotikus világban megfo-galmazni az emberiség re-ményeit, akkor a szocia-lista irodalomnak, a szocia-lista írónak a kötelessége... Fontos, hogy a valóság új kérdéseire mi adjunk alkotó válaszokat. Ez viszont nem megy másképpen, csak ha lételemünk az alkotó nyugta-lanság, a mindig újat kereső elégedetlenség. A párt, az eszme, a szocializmus nem apológiát vár tőlünk, hanem az ellentmondásokat is fel-táró alkotásokat...” — Ehhez csak annyit fűzök hozzá, hogy Darvas, aki meggyőződéses marxista volt ifjúsága óta, s a felszabadulás után mindig a kulturális élet vezető he-lyein tevékenykedett, nagyon becsülte és szerette Mocsár Gábor és műveit.

Hitvallás negyedszázaddal ezelőtt

1957. MÁJUS ELSEJÉN

Feljegyezték: miután a fél-millió ember együtt énekelte az Internacionálét (s ezzel véget ért a budapesti Hősök terén a nagygyűlés) és Kádár János megszorított sok, felé-je nyújtott kezét; az újjászül-letett párt vezetője lehajolt egy apróságához:

— Hát ez a pöttöm mit lát ebből? Hiszen még a labutal-onja is nagyobb, mint ő maga...

— Az anya derűsen válaszolt: — Majd megnő!

— Nőjön is nagyra! — hangzott a jókívánság.

A gyerek — a nevet, az életkorát nem tudjuk — az-óta már túl van a huszon-ötödik életévén, de minden bizonnyal még innen a har-

az ország népe. A hangszó-rókból hatalmas moraj áradt: a nagygyűlésre, amelyre csak gyülekezőhelyeket jelöltek ki, az előző évek gyakorlatával szemben, sehol senkinek nem tették kötelezővé, még „aján-lottá” sem a részvételt, a vártnál jóval többen, négy-öt-száz ezren mentek el. Sokan könnyes szemmel énekeltek: a Himnusz, a nemzeti fo-nászt, amely — alig fél esz-tendővel az ellenforradalom után — a dolgozó nép ajkán nyerte vissza igazi tartalmát. Kádár János beszédében szót a nehéz napokról, de már beszélhetett az eredmé-nyekről is. Es elsősorban a jövőről, nemcsak a jelenle-vő százazek, hanem milli-

Egy derűs beszélgetés a sok közül

mincon. Jó volna tudni, ho-gyan él ma és mit csinál. Re-mélhetőleg együtt nőtt azzal a néppel, amely negyedszáz-ada, 1957. május elsején az ellenforradalom vihara után Budapestén és szerte az or-zszágban hitet tett a munkás-hatalom mellett, amelynek létét néhány hónappal ezelőtt súlyos, s csak a testvérei hívá-sával elhárítható ellenforra-dalmi lázadás fenyegette.

A korabeli tudósítások — mind Budapesten, mind a megyeszékhelyeken megjelent lapok — a felszabadulás utá-ni, 1945-ös májusi munkás-ünnep hangulatához hason-lították a nagyszerű dem-onstrációkat. Es idézték 1919-et is: a magyar történe-lem első szabad májúsát, amelynek sok egykori részt-vevője is ott volt az ünnep-lő, a munkáshatalom mellett hit-et tevő sokaságban. Közü-lük sokan, hajlott koruk el-lenére a munkásörög sorai-ba álltak: a fővárosban, ahol a dolgozók felvonulását az újonnan alakított önkéntes fegyveres testület tagjainak díszalakulatai nyitották meg, és a megyeszékhelyeken, vá-rosookban és falvakban lezaj-lott ünnepségeken is.

Az egész ország ünnepelt, de a figyelem mindenekelőtt Budapest felé fordult. A tele-vízió közvetített már — ez volt az első helyszíni közve-títés történetében —, de mert alig egy kilowattal sugározták az adást, s a készülékek száma is inkább kevesebb, mint több volt ezernél; a rá-diókészülékek mellett fülelt

ők véleményének hangot ad-va: „Mai májusi ünnepün-kor messzehangzón hirdet-jük, és ezt hallja meg barát és ellenség egyaránt, hogy népként begyógyítja az ellen-forradalom által okozott se-beket, és eltökélt szándéka, hogy magyar földön, amelyet annyi munkás- és parasz-tnemzedék vére és verejtéke öntözött, ... felépítjük sza-bad, független, szocialista ha-dalmat, a szocialista Magyar-országot!”

A szocializmus építésének és a magyar nép történetének kiemelkedő eseménye ez a negyedszázaddal ezelőtti má-jus elseje. Amelynek hely-színi követítése — hallhatta ország, világ, barát és ellen-ség —, egy munkásasszony és Kádár János rövid beszél-getésével járult:

— Örülünk, hogy itt látjuk, Kádár elvtárs...

— Hát még én hogy örü-lök, hogy magukat itt látom... — hangzott a párt első titkáranak örömteli vá-lasza.

Hiszen a tömeg jelenléte nem kevesebbet bizonyított: a magyar dolgozók, amint tar-pasztalták, hogy a párt úrrá lesz az anarchián, az árulá-son, és leküzdí a korábbi időszak bűnös torzulásait, lelkesen, tevélegesen csatla-koztak a szocializmus ügyé-hez. Azok a milliók, amelyek 1957. május elsején ünnepel-tek, szavak nélkül is hirdet-ték: bíznak és bizni lehet öbennük is.

Pintér István

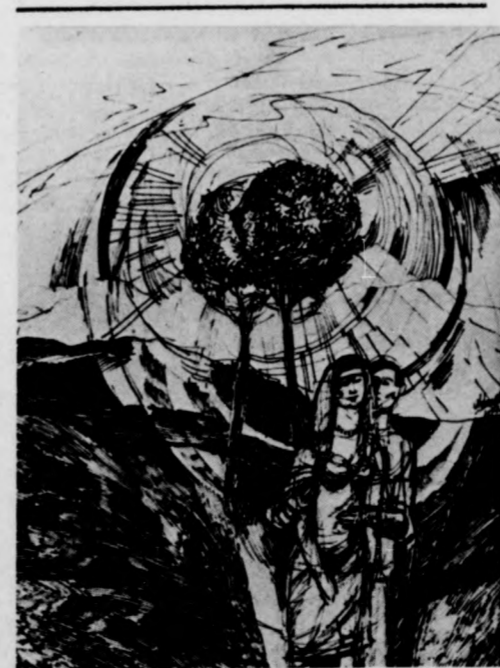
WEÖRES SÁNDOR:

Naphimnusz

Vidám a Nap szeme, vigyáz reánk, még akkor is, míg éjszakában alszunk, s ha nyugtalan zene mint pók-fulánk siklik rajtunk, hogy álmunkban viharunk.

Boldog a nap szeme, vigyáz reánk, sok éber és alvó boldogtalanra. Független tekintete szűztiszta láng, míg élünk és míg beborít a kamra.

Erős a Nap szeme, vigyáz reánk, kik botorkálva hordjuk gyöngeségünk, hatalmas ereje fölénk, aláink s belénk hatol folyton, mind benne égünk.

NÉMETH ENDRE RAJZA

Megszorgált kitüntetés

Az önállóságnak (amit vállalat 1982 óta élvezhet) ehhez a kitüntetéshez semmi köze — vág elé a kérdésnek Juhász Imre, a Debreceni Mezőgazdasági Termelés-köz-kereskedelmi Vállalat igazgatója, amikor a kiváló cím előzményeiről érdeklődöm. — 1981 végéig trüszti vállalat voltunk, s köztudomású, hogy a kitüntetések odaítélésakor az elmúlt évi munka méretét meg.

Ami azt illeti, ez utóbbihoz hozzáteendő, hogy a szervezet mint ellátó vállalat, évek hosszú során át megbízhatóan, jó partner módjára elégtette ki azokat a gép-, alkatrész- és kenőanyagigényeket, amelyekkel a mezőgazdasági (elsősorban a megyei) üzemek hozzá fordultak, úgyhogy rég megilleti a mezőgazdasági dialútját kísérő elismerés. Az élet hozta így, hogy az 1982 óta meglévő kereskedelmi vállalat első alkalommal vehette át a kiválónak járó oklevelet, éppenséggel akkor, amikor már túl van az önállóság jegyében kezdett és átmenetnek mondott év első negyedén.

Miért átmeneti ez az esztendő? Több okból is, mondják a vállalat vezetői. Először is azért, mert az osztokodás után kevesebb lett az eszközmenyiség, amellyel az elmúlt évben 2,1 milliárd forint forgalmat ért el a vállalat. Ezt a forgalmat akarják az idén — amikor tehát kevesebb az eszköz — felülmúlni, s ha az első negyedévi tendenciák és dinamikának hínni lehet, felül is múlják. Jelenleg ugyanis egymilliárd forint körül tart a forgalom, s ez már 150 millióval több az elmúlt év hasonló időszaká-

nál. S a vállalat vezetői szerint még jobb is lehetne a pozíció, ha bizonyos gépekből — például MTZ-ből, erőgépekből — megfelelő árualap állna rendelkezésre.

Átmeneti az esztendő olyan szempontból is, hogy miközben bontakoznak az önállóság jegyei, a hagyományos ellátási kötelezettséget sem lehet egyik hónapról a másikra felmondani. Ellenkezőleg: a vállalat kötelezi magát a hagyományok folytatására. Mindemellett azonban szükségesszerű a szakosodás, meg is vannak rá az elképzelések, csak hogy — mint láttuk — az anyagi eszközök egyelőre szükségesek ahhoz, hogy a vállalat ellátási kötelezettség mellett a külön úton is elinduljon a szervezet.

Az átmeneti jelleg nyilvánul meg az útkeresésben, amelynek máris megvannak a konkrét nyomai, mind a beszerzésben, mind az értékesítésben.

Hazai partnerekkel (az Építőgépgyártó Vállalat debreceni gyáregységével, a Kis-kőrösi Vízhászósítási Társulattal) a kereskedelmi vállalat már gyártatni kezdett néhány importból beszerezhető alkatrészt: összesen mintegy 30 millió forint értékben. Hamarosan ki tud élegetni egyedi alkatrészek iránti szükségleteket is. Bizonyos cikkekben (így például a mezőgazdaságban működő rakodók alkatrészeiből) közvetlen import útján bővíti az ellátást. Jó lehetőségekre vallanak a megye tsz-eivel kialakuló kooperációs kapcsolatok is.

BERETTŐÚJFALUI ÁFÉS

Ismét az élen

Rendkívül fiatal a vezetői gárda a Berettyóújfalui ÁFÉS-nél. A harmincöt év körüli átlagéletkor önmagában is sokat mond, de az ehhez párosuló szakmai végzettség, az új kereskedelmi módszerek iránti fogékonyság azt eredményezte, hogy kezdeményezőkedvűről is egyre híresebb a szervezet. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy a városra nyilvánítás, az ezzel együtt járó fejlődés is sok embert vonz, s növeli az ÁFÉS kiskereskedelmi egységeinek forgalmát. A járókors átszervezése miatt ugyanis több a hivatalos ügyben Berettyóújfaluba érkező ember, akik a városban vásárolnak. A meg-növekedett igények kielégítésére országszerte jó visszhangot keltő kezdeményezéseket tett a Berettyóújfalui ÁFÉS. A tavaszi és az őszi kereskedelmi hetek, a megyei ipari üzemeknek bemutatko-

zása számottevő forgalom-növelő tényezővé vált. Jelentősnek mondható piaci pozíciót vesztettek a tápiés takarmányértékesítésnél, egyre erőteljesebben jelentkezik a konkurrenca a termelőszövetkezeti boltok nyitása a korábbihoz képest közeli húszszázalékos bevételkiesést okozott. Mindezek ismeretében értékelhető igazán a bázishoz viszonyítva 6,2 százalékkal növekvő forgalom, amely elérte a 673 millió forintot.

A szép eredményt kiegyensúlyozott eszközgazdálkodással, az előző évinél kevesebb munkaerővel érték el. A gazdálkodás hatékonyságát segítette a költségfelelősi rendszer, aminek továbbfejlesztésétől — különösen a nagyobb létszámú, szerződéses üzletemeltesre át nem adott üzleteknél — sokat várnak a szövetkezet vezetői.

Mint minden, a felvásár-

lással súlyának megfelelően foglalkozó szövetkezetnél, így Berettyóújfaluban is dinamikus — közel húsz százalékkal — nőtt az ilyen irányú tevékenység. A csúcsot 37 százalékkal a zöldség-gyümölcs tartja, de több termény, húsliba, nyúl, méz és bór, viszont kevesebb tojás és baromfi került a szövetkezet telepeire. Ez utóbbi részben azzal is magyarázható, hogy a Debreceni Baromfi-feldolgozó Vállalattal kötött megállapodás alapján broilercsirke-tenyésztés is megindult az ÁFÉS közreműködésével.

Az ipari üzemek közül a már ismert bárándi tészta-gyár mellett a bakonszegi húsfeldolgozó több mint 12 ezer sertés vágásával és feldolgozásával hozott tisztességes hasznot a szövetkezetnek, s segítette tökéhhással, közel negyvenféle hűskészítmény-

nyel az élelmiszer-üzletek áruellátását.

A szövetkezet faipari üzemének tervteljesítését kedvezőtlenül befolyásolta a szükségesnél kevesebb fehérfűrész. A műanyag vakolatú faházak helyett csak kevesebb anyagigényű, kisebb nyereségtartalmú tevékenységet tudtak végezni. Szeszíró és szikvizüzem, műszerész és üvegező részleg, építőbrigád segíti az ÁFÉS terveinek megvalósulását.

Berettyóújfalun és kilenc közép lakosainak életében játszik igen fontos szerepet az ÁFÉS. Néhány esztendő alatt kedvezőtlen helyzetből verekedték magukat a megye ÁFÉS-je közötti rangsorba. A körülmények lehetővé teszik, hogy előkelő helyüket továbbra is megőrizzék.

H. I.

DEBRECENI ÁLLAMI GAZDASÁG

Gyümölcstermesztés magas színvonalon

Jó híre van a Debreceni Állami Gazdaságnak megyénkben, sőt országosan is. Ez a mezőgazdasági üzem évek óta következetes termeléspolitikájának eredményeképpen ma már speciális gazdaságnak számít: gyümölcstermesztésre, illetve az ezzel kapcsolatos vertikum kialakítására és fejlesztésére rendezkedett be.

A gazdaság vezetője sok évvel ezelőtől jó értekel tállta meg azt a lehetőséget, amely a homoktalajokon is megfelelő jövedelmet, biztos munkaalkalmat teremt a gazdaság dolgozóinak. Számítások beálltak: ma olyan színvonalon termelnek, amely méltó a magyar almatermesztés jó hírnevéhez, országhatárainkon túl is.

G. I.

leinek biztosítása, illetve ezzel párhuzamosan az anyagi-technikai bázis kialakítása. Terveiket arra alapozták eddig is, hogy a termesztés, a gyártás és a kereskedelem területén az élen járó nemzetközi tapasztalatokat, valamint a hazai tudományos módszereket, illetve saját kísérleteik eredményeit kellően felhasználják, kiaknázzák. Ez azt jelenti, hogy tudományos módszerekkel határozzák meg az agrotechnikai, növényvédelmi, növényápolási és betakarítási munkáikat. Így került sor például a gyümölcsritkítás, az érszabályozás és a debreceni téllalma-betakarítási rendszer továbbfejlesztésére.

Az egyre növekvő tervek teljesítésénél fontos tényező a vezetés, a munka- és üzem-szervezés fejlesztése, egységsítése. Ezen a területen megfelelő intézkedések történtek. A vertikum borászati ágazatánál, valamint a szeszágazatnál jelentős rekonstrukciós munkák folynak. A gazdaság ugyanakkor jó előre felkészült a tüzelőanyag-felhasználás csökkentésére, s jelenleg ott tart, hogy az üdítőüzemnél, illetve a szesz- és borászati ágazatoknál már olaj helyett gázt használnak.

A gazdaságpolitikai elemzéseknek kitűnik, hogy a gazdaságban még mindig a téllalma termesztése a meghatározó, ez az ágazat adja a gazdaság nyereségének döntő részét. Az 1981 őszi országosan is jelentkező összetett problémák nem kerültek el a gazdaságot sem, mégis azt kell mondani: nagy szervezeti és fegyelmel végzett munkával úrrá tudták ezeken lenni.

A sokéves tapasztalat, a vezetésben, a szervezésben elért eddigi eredményei birtokában bizvást hihetik: ebben az évben is elérik kitűzött céljukat.

B. L.

MITŐL BRIGÁD A BRIGÁD?

— Egy helyre kis ifjúsági brigádöt keresel? Menj a Barneválba, a „Ságvárihoz” — ajánlja ismerősöm (felelős beosztású ifjúsági vezető), s már sorolja is a nacionalistákat: tizenkét éves „szocialista” cím, szakmai, politikai vetélkedőkön, megyei pályázatokon elért kiváló helyezések, kiállított pályamunkák...

Megvallom, feszeget hallgattam a dicsérhetalmazt. Hogy miért? Az általam eddig „jó brigádoként” ismertek közül egynek sem volt látványos adminisztrációja, szemrevéltó naplója. Talán véletlen, hogy eddig csupa ilyenekkel találkoztam, s talán épp ennek tulajdonítható a „jól talátsággal” szembeni viszolygásom. Valószínűleg ezért indultam kissé vegegyes érzelmekkel a minap a debreceni Baromfi-feldolgozó Vállalathoz.

***

Amikor megtudják, honnan jöttem, zavartan mentegetőzni kezdenek:

„Ha tudtuk volna! Véres a köpenyünk, csak úgy a szalagtól jöttünk. Nincs itt a brigádnapló se, meg az oklevelek, plakettek! A sok kép és Biriné verse!”

Közben az emlegetett *Birné Istvánné* (mint később megtudom, a brigád alapítója és sokáig vezetője) előkerült, s egy paksaméta papírt tesz elé.

— Puska. Dátumok, események vannak benne — mondja. — Rövid krónikák.

— Mint az a vers is, amit róluunk írtál — mondja neki *Sári Péterné*, a mostani brigádvezető.

A gépellapokon események sorakoznak: „1969. — az alakulás éve. Tagok száma: 18... Korunk valósága vetélkedő megyei döntőn 3. hely; 1981. — szakszervezeti krónikát írunk. Vállalatunk KISZ-szervezetének története, 1. hely; 25 év emléke, története — megyei pályázat, 4. hely...”

— Ezekről már hallottam máshol, másoktól — adom vissza a papírokat. — Engem most sokkal inkább az érdekel, mitől brigád ez a brigád?

„Összenőtünk”

— Mondják kuncogva, miközben hírtelen feloldóva körülvesznek.

— Ha tényleg ez érdekel, nem valami hivatalos szöveg erről szivesen beszélünk, bár magunknak még sohasem fogalmaztuk meg — fordítja a szöveget *dr. Varga Ilona* jogügyi előadó.

— De akkor Jenő bácsit is hívjuk ide, mert nélküle foghíjasan vagyunk — így *Király Józsefné*.

— Hát bácsi is van az ifjúsági brigádban?

— Van bizony! *Bár Péterné* Jenő munkaverseny-felelős 83 éve nélkül 29 nálunk az átlagéletkor. Ő tiszteletbeli brigádtag.

— Tizenhatalan vagytok, de alig dolgozik kettő közülük egy helyen. Hogyan tarthatok mégis egy brigádba?

— Valamikor szinte mind „pecsenyekacsások” voltunk, de lassan „kinőtünk” a csarnokot — magyarázza *Sáriné*. — Kit ide neveztek ki, kit oda. S bár megtehettük volna, hogy ki-ki új munkaterületen leszi brigádtag, maradtunk. Mert összenőtünk, nem tudunk egymástól elszakadni.

— Majnem valamennyien szalagon kezdték, de munkájuk mellett tanultak is. Leérettségiztek, többen üzemművelők lettek, s most a „legiskolázottabb” kollektívák közé tartoznak — egészíti ki Jenő bácsi.

— Én például azért nem morzsolódtam le a középiskolából, mert az érettségi megszerzése brigádfelállásom volt — mondja *Paszternák Jánosné*, az országos első helyezett tüzelőraj pa-

N. G.

rancsnoka. (Valamennyiüknek van valami társadalmi megbízatása, funkciója. S még valami: kilencven százaléuk kiváló dolgozó. „Ezt el ne felejtse megírni” — kötötte a lelkekre Jenő bácsi.)

— Az alakulás óta tizenhárom év telt el, névsorotok mégis alig változott. Mi tart benneteket ennyire össze, hiszen a mindennapi munkátok elsodort egymástól.

— Elsodort? Ez csak látszat — mondja *dr. Varga Ilona*. — Én például előfelvett voltam. Annak idején az egész brigád költözött Szegedre az egyetemi kollégiumba. Eltelt öt év. Jogász lettem, s ugyanolyan közel állunk egymáshoz, mint annak előtte. Mindegy nálunk, hogy valaki fizikai, vagy szellemi munkát végez. Mi az embert mérjük. Itt csak

a munka, az emberség

számít, de az nagyon. A helytállás, az egymásért, és saját munkánkért vállalt felelősség.

— Ez valami „brigád-ars poetica”-féle?

— Az. Nálunk ha valaki vállal valamit, azt meg is csinálja, s ezt el is várjuk egymástól — így *Kovács Pál*. — A mérce magas, mi magunk állítottuk olyannra, s szégyellnénk levern. Amikor eljutunk a kiváló cím, utána már nem adhattuk alább. Így volt ez a tanulással, és egyáltalán minden vállalkással.

— Ennyi idő alatt volt lehetőségünk jól megismerni egymást — veszi vissza a szót *Varga Ilona*. — Tudjuk, ki milyen ember, s hogy származhatunk egymásra, ha baj van. Fontos dolgokról egyformán gondolkodunk, közös a fellegünk.

— Hogy van ez a felelősségérzet? Belefélyt olykor a magánéletbe is?

— Elkerülhetetlenül, hiszen mi egymásnak barátai is vagyunk. Bizony volt már olyan, hogy egy meglepetéslennék hit családi élet végül a „beavatkozásunkkal” állt újra helyre. De ezt hadd ne meséljük el.

— Van még néhány dolog, ami nagyon lényeges számunkra — mondja *Biriné*. — A bizalommal csak élni lehet, visszaélni nem. Ezt mindenki tudja, s ezerszer állunk a dolgokhoz. Azt pedig, hogy „szocialista módon élni”, mi komolyan vesszük. Lefordítottuk a saját nyelvünkre és ezért nem sablonosak a vállalkásaink sem.

— Sáriné a beszélgetés elején azt állította: nincs nehézdolga brigádvetőként. Ezek szerint nem nehéz a szervezés?

— A telefonok állandóan működnek — mondja vice-előde *Varga Ilona*. — De egyáltalán, minden ügyesbajos dolgunkkal egymást keressük meg, így aztán végül mégis mindig együtt vagyunk a különböző munkahelyek ellenére.

— Egyedül nem lehet egy szekeret húzni — veszi át a szót *Kovács Pál*, de a miéket nem is kell, mert magától gurul. Talán mert mindenki húzni akarja.

— Na és nálunk nem szokás irányítani, csak kérni — teszi hozzá *Biriné*.

— Örülök, hogy ehhez a brigádhoz kerültem — mondja a legfiatalabb, *Deák Erzsébet*. — Itt sosem lehet unatkozni. Van b'vén mit tanulunk egymás gondolkodásából, tenniakarásából.

***

Nem különleges emberek a Ságvári Endre ifjúsági brigád tagjai. Csupán olyan fiatalok, akik komolyan veszik a nevelőjüket, az egymásért vállalt felelősséget, s a maguk választotta életfelfogást.

Ferencfalvi Éva

— Hogyan gyar szakember farmer?

— A mexikói bank, illetve andasági bankja, a zódést kötött az AGROINVEST-tal alapján utazunk lisco-államába. termelő projekt re található a rosától, Guadala a projekt tul mintafarmot jelö zetésére, a szerv kodási ügyek int laikoztam a más adó kollégával. Gézával együtt.

— Mivel kezd ka?

— Még 1980 ben a kukoricate hetőségeit vizsgál nem is gondoltam én kerülök Mex kor kiderült és tünk, a föld kezdtek a munka ugyanis egyéni vagnak, s nem is noségűek. Közös dás és közös való zeresedés is munkálás eddig történt. Talán a vetkezeti formán ltható ez a cs amit ott ejdóna. Ezért legelőss megmunkálásra

A talajvizsgálat az időnkénti magyar növényvet utasításai szerint goztuk, hogy m műtrágyákat és szereket alkalmaz dól a várható miatt a nitro műtrágyát eleve letben szándéko golni, s ez eddig eljárs volt. Káli műtrágyát is kiszó a talajvizsgálat szerint volt a föld dő kálium, de ne ca számára felveh ket is.

— Eddig mivel tak ott az ember — Az ejido ta lajdonában külön vannak. Ezt figy ve rendeltük rókat, permetező forgatókat. Ed a tárcsás ekét. Két darab hatsor egy gyűrűs hen kombinátor egész már meglévő g általunk rendelt se a FIRA t maradtak, és mi zettünk a has mint az ejido tag kölcsönözték t egyéb berendezés

— Mikor kezd tés, s milyen vo rás?

— Március vé tek meg a gépek, késve, április 23-el vetni. Edd DEKALB fajtát a talajvizsgálat a egészítettük PI ASGROW hibri vetéssel egyébké csenk volt, eléggé a talaj.

Tulajdonképpen rásra sem lehet

A plébán

A közös munka ellenpropagandát gattaita. Volt e veg, hogy kon akarnak a mag csajrendszer, belátják, hogy mi iett vagyunk, a nak. Sokat segít

(Valamennyiük-
lami társadalmi
funkciója. S
kilencven szá-
lító dolgozó. „Ezt
se megírni” —
kemre Jenő bá-

ulás óta tizenhá-
el, névsorotok
változott. Mi tart
ennyire össze, hi-
ennapi munkátok
mástól.

— Ez csak lát-
ja dr. Varga
például előfel-
Annak idején
szád költségetett
egyetemi kollé-
elt öt év. Jogász
nyhanosan közel
shoz, mint an-
Mindegy nálunk,
fizikai, vagy
nkát végez. Mi
herjük. Itt csak

Munka, mberség

az nagyon. A
z egymásért és
nkért vállalt fe-

ami „brigád-ars
?

unk ha valaki
nit, azt meg is
zt el is várjuk
— így Kovács
— erce magas, mi
tuttok olyanra, s
elverni. Amikor
váló címet, utána
dhattuk alább,
a tanulással, és
ninden vállalá-

dó alatt volt le-
jól megismerni
veszi vissza a
lona. — Tudjuk,
mber, s hogy
k egymásra, ha
fontos dolgokról
gondolkodunk,
ogazunk.

an ez a felelős-
Belefolyik olykor
be is?
hetetlenül, hi-
násnak barátai is
zony volt már
egy megfenek-
családi élet vé-
vátkozásunkkal”
re. De ezt hadd
el.

eg néhány dolog,
lényeges szá-
mondja Biriné. —
l csak élni lehet,
m. Ezt minden-
szerint állunk a
zt pedig, hogy
nódon élni”, mi
esszük. Lefordít-
nyelvünkre és
blonok a vál-

a beszélgetés
ította: nincs ne-
grigádvezetőként,
nem nehéz a

onok állandóan
mondja vice-
lona. — De
minden ügyes-
unkkal egymást
g, így aztán vé-
ndig együtt va-
bőnböző munka-
ére.

nem lehet egy
ni — veszi át a
Pál, de a mién-
kell, mert magá-
alán mert min-
akarja.

nálunk nem szo-
ni, csak kért —
Biriné.

hogy ehhez a
rültem — mond-
labbb, Deák Er-
tt sosem lehet
an bőven mit
yomás gondolko-
iakarásából.

leges emberek a
re ifjúsági brigád
an olyan fiatalok,
an veszik a név-
egymásért vál-
get, s a maguk
ietfelfogást.

renciaival Éva

A MEXIKÓI FARMER

Sokan ismerik a megyében Kari Zoltánt. Ami természetes is, hiszen az agráregyetem elvégzése után jó néhány évig Monostorpályiban dolgozott a termelőszövetkezetnél. Majd néhány hónapig a megyei tsz-szövetség munkatársa volt, ezt követően a Kukarica és Ipari-nyerségi Termelési Egyesülés tanácsadójaként tevékenykedett 1979 végéig. 1980-ban az AGROBER mérnökeként Mexikóba utazott, hogy a kukoricatermesztés lehetőségeit tanulmányozza. 1981 januárjától „farmer” Mexikóban.

— Hogyan lesz egy ma-
gyar szakemberből mexikói
farmer?

— A mexikói nemzeti
bank, illetve annak mezőgaz-
dasági bankja, a FIRA szer-
ződést kötött az AGROBER—
AGROINVEST-tel. Ennek
alapján utaztunk Mexikó Jalisco-
államába. A kukorica-
termelő project 32 kilométer-
re található az állam fővá-
rosától, Guadalajarától. Ez
a project tulajdonképpen
mintafarmot jelöl. Ennek ve-
zetésére, a szervezési-gazdál-
kodási ügyek intézésére vá-
lalokoztam a műszaki tanács-
adó kollégával, Szoboszlai
Gézával együtt.

— Mivel kezdődött a mun-
ka?

— Még 1980 novemberé-
ben a kukoricatermesztés le-
hetőségeit vizsgáltam. Akkor
nem is gondoltam arra, hogy
én kerülök Mexikóba. Amikor
kiderült és megérkez-
tünk, a föld vizsgálatával
kezdtük a munkát. A földek
ugyanis egyéni tulajdonban
vannak, s nem is azonos mi-
nőségűek. Közös a gazdálko-
dás és közös a hasznából
való részesedés is, de a meg-
munkálás eddig egyenlő is
történt. Talán a mi szakzó-
vetkezeti formánkhoz hason-
lítható ez a csoportosulás,
amit ott ejdónak neveznek.
Ezért legelőször a közös
megmunkálásra felajánlott

földeket vizsgáltuk. Min-
den géppel művelhető föld-
et bevéttünk a programba.
452 hektár jött össze, de
rendkívül sok darabban. Az
egész terület kőkerítésekkel,
árkokkal szabdal, hiszen a
monszun miatt az eső leve-
zetéséről, de az erózió meg-
akadályozásáról is gondos-
kodni kellett. Talán jelzi a
nehézségeket az, hogy az átl-
agos nagyság 4,8 hektár, a
legkisebb darab 0,3 hektár,
a legnagyobb parcella 23 hek-
tár volt.

— Milyen eredményt ho-
zott a talajvizsgálat és az ed-
digi gazdálkodás tapasztala-
tainak elemzése?

— Ezeket a földeket ötven
éve kukorica és cirok terem.
Ráadásul a kukorica aránya
80 százalék, tehát majdnem
monokultúras az egész gaz-
dálkodás. Ez azt jelenti, hogy
az ott élők kukoricatermesz-
tési tapasztalatai figyelemre
méltóak, de a monokultúras
gazdálkodás hátrányai is.
Tehát ugyanaz a tápanyag
hiányzik a talajból, hasonló-
ak a betegségek. A föld
egyébként köves, de nem ter-
mekel. Eppen a 20. század-
lességi fokon fekszik, és ten-
geszinttől való magassága
miatt trópusi magasságú
minőségű. Júniustól szeptem-
berig egy ciklus után szá-
míthatnak az első termésre,
de a második csak öntözés-
sel lenne megvalósítható.

— labdarúgóedzőnek, Fekete
Árpádnak tulajdonítható.

— Hogyan telik el egy
nap?

— Mi Guadalajarában la-
kunk. Feleségem a háztartást
vezeti, a fiam ott jár isko-
lába. Reggel fél 8-ra kime-
gyünk a farmra, és megnéz-
zük, ki, hol, mit dolgozik.
Ezt előző este beosztottuk.
Megbeszéljük, melyik nap-
számot hívja meg, az ejdó
munkagéppel rendelkező tag-
jai mikor, melyik földdarab-
on mit csinálnak. Napköz-
ben a gazdasági ügyeket is
intézni kell. Magyarazunk a
gyakornokoknak, fogadjuk a
vendégeket. Tavaly összesen
3100 szakember jött tapasztal-
latcserére. Mindig van mit
tenni, és este 8—9 óra között
érünk haza.

— Beszéljünk a jövede-
lemről is. Sokan azt mond-
ják: egy ilyen kiküldetés
felér egy öttalalatos lottó-
szelvényvel. Igaz ez?

— A fizetésem a tartási
pótlékkal együtt 1445 dollár
havonta. A lakást és az autót
a FIRA adja, a többi a mi
zsebünkre megy. A fiam tan-
díja havi 200 dollár. Az
alapvető élelmiszerek nem
olcsók. Tavaly 26 pesót ért
egy dollár, de azóta már más
az árfolyam. Egy liter tej 11
peso, egy kiló krumpoli 40, egy
kiló hagyma 80. Ugyanennyi
egy üveg bor, a híres kaktusz-
pálinka 150. A sertés húsa 100,
a csirke 120 peso fölött van,
a marhahús valamivel ol-
csóbb. Így összesen havi 800
dollárt költünk élelmiszere-
re. Tartjuk a hazai életszínvo-
nat, mert szerintem csak így
lehet ott élni.

— És így megéri?

— Ha azt veszem, hogy én
egy kukkot sem tudtam spa-
nyolul, és most elfogadható-
an beszélek, már megérte.
Olyan gyorsan jött ugyanis
és az ajánlat, hogy még egy
intenzív nyelvtanfolyam el-
végzésére sem maradt itthon
idő. A fiam angolul és spa-
nyolul már remekül beszél,
és ezt ugyanúgy nem lehet
forintban kifejezni, mint a
kukoricatermesztésben —
trópusi körülmények között
— megszerzett szakmai tu-
dást.

— Meddig tart a farmer-
kedés?

— Idén már 760 hektáron
kell termelnünk, s a kezdeti
előjelek nem biztatóak. Ed-
dig hiányzott az eső, remél-
jük, amíg itthon vagyok,
ott kint egyfolytában esik.
Sok függ a munka sikerétől.
Még egy évre szóló szerződés-
ünk van, aztán majd meg-
látjuk.

Hajdú István

Vállalkozás — túlórában?

Hetekkel ezelőtt láttam a televízióban
azt a hírdörpört, amelynek tartal-
ma, mondanivalója azóta is foglalkoz-
tat. A lelkendező hangú tudósítás egy
üzemről szólt, amelyben felismerték a
törvényadta lehetőségeket, s íme, itt a
jó példa, azonnal cselekedtek: vállala-
ti közreműködéssel, igazgatói jóváha-
gyással gazdasági munkaközösséget
szerveztek. Az idő már elhomályosítot-
ta a részleteket, nem tudom visszaidé-
zni sem a cég nevét, sem pedig a mun-
kaközösség pontosan megfogalmazott
feladatát. A lényegre azonban jól em-
lékszem. Az emberek napi négy órában,
a rendes munkát után folytatták eredeti
tevékenységüket — csak éppen ebben a
fél munkában már a munkaközösség
tagjaként, megszabadulva a vállalatra
kényszerített bérkorlátok béklyóitól.

Micsoda nagyszerű dolog — áradozott a
riporter korunk nagy felfedezésé-
ről —, jól jár az üzem is, jól járnak a
dolgozók is. Ha már több pénz akarnak
keresni az emberek, ám dolgozzanak
erejük szerint többet. De miért, men-
nének máshová, ha a munkahelyükön
is szükség van némi többleteljesít-
ményre? A lehetőség adott, csak ki kell
használni.

Nos, megmondom őszintén, ennek a
lehetőségnek nem örülök. S mielőtt még
valaki szűklátókörűséggel, értetlenség-
gel, túlhataldot elveksze való ragasz-
kodással vádolna, igyekszem leszögezni:
igaz híve vagyok a szocialista vállalko-
zás kibontakozásának levő, a megerősö-
désre szoruló gazdaságunkba új lendü-
letet hozó, néhol máris jelentős eredmé-
nyekkel járó rendszerének. Akkor há-
mi kifogásom van a vállalati gazdasági
munkaközösségekkel szemben?

Igyekszem megmagyarázni: nem az
új gazdasági szervezeti formák ellen
van kifogásom. Sőt, szerény lehetősé-
geimet kihasználva magam is azon
igyekszem, hogy kapjanak nyilvános
ajánlatot a hasznos kezdeményezések
jussom elismerő szó a gyakran kocká-
zatos, ám társadalmunk számára
hasznos vállalkozásba kezdőknek. Amit
mondani akarok csupán annyi: olykor
úgy érzem, hogy félreértelmezünk bi-
zonyos dolgokat. Lovasnemzethez mélt-
atlan módon nem üljük meg a derék
négy lábát, hanem átesünk a másik ol-
dalára.

A múlt esztendő utolsó hónapjaiban
olyan határozatok, rendeletek szület-
tek, amelyek jó szándékát, helyességét
— hála egyebek között a tömegkomm-
unikációnak — ma már igen kevesen
vonják kétségbe. Ha akadnak is két-
kedők, ha bizonyos részletekkel szem-
ben kapcsolatban elhangzanak jogos ellen-
vetések — azt senki sem vitatja, hogy
szükség volt gazdasági szerkezetünk
korszerűsítésére. S amikor örömmel
üdvözöljük a szinte mozgásképtelen,
mesterségesen felpumpált trösztök,
nagyvállalatok megszűntét, akkor azt is
észre kell vennünk: az intézmény-
rendszer korszerűsítése nem állhat meg
ezzel a lépéssel. Hiszen az alapkérdés —
ezt sem árt tisztázni időről időre —
nem a vállalati méretekhez, hanem a
vállalat működéséhez kapcsolódik. Le-
het rugalmas és nyereséges a nagyvál-
lat, s lehet ráfizetéses a kisüzem — a
létszám és a termelési érték nagysága
meg semmit sem dönjt el. Az viszont
kétségtelen, hogy Magyarországon a
merekvés nemcsak némely nagyvállalat,
ra volt jellemző, hanem jórészeivel a
gazdaság egészére. Hiányzott annak a
lehetősége, hogy akár egy-egy feladat-
ra, akár csak bizonyos időszakokra alakul-
janak szervezetek, amelyeknél nem az
adminisztráció, a tömegszervezeti te-
vékenység és a társadalmi munka mér-
téke a döntő, hanem elsősorban és
mindenek felett a megbízható gazda-
sági teljesítmény. S mert a hagyomá-
nyos gazdaság által üresen hagyott fe-
hér foltok igen változatosak voltak,
többféle újszerű formára volt szükség
— teret adva a vállalati és magánkez-
deményezéseknek egyaránt, amint ezt
ma már jól tudja mindenki, aki ér-
deklődik közös dolgaink iránt.

S ez az a pont, ahol kimondhatjuk
azt, amit leszögezni szerettem nagyon
fontos. Az új vállalatközi formák fő

célja nem a nagyobb kereseti lehetősé-
gek megteremtése! A gazdaságnak, a
társadalomnak kielégítetlen szükségletei
vannak, amelyek teljesítése a kisser-
vezet, a leányvállalat, a gazdasági
munkaközösség, a szakcsoport felada-
ta. Példának elég csak két területet
említeni: háttérparás és szolgáltatások.

Az már egy másik — persze mon-
dandóhoz szorosan kapcsolódó —
kérdés, hogy a valódi szükségletek
kielégítésére alakított szervezet tagjai
anyagilag se járnak rosszul. Csak hogy
ez nem cél, hanem — bár kétségtelenül
örvendetes — következmény. Hiszen
— hogy ismét csak kiragadjok példát
emléstünk — a lakásépítésre létreho-
zott kisservezeteket kénytelen önmagát
eltartani. Ehhez pedig kedvező árak,
jó minőség, kevés adminisztráció, pon-
tosan betartott határidők kellenek —
amiért végül a fizetés sem marad el.
Vége, talán először az utóbbi évtize-
dek gazdaságtörténetében, éppen ezek-
ben a szervezetekben valósul meg a
teljesítmény szerinti bérezés. Ami nem
a munkahelyen töltött időtől, nem az
egyéb téren szerzett érdemeiktől, nem
az életkortól; hanem csak és kizárólag
a teljesítménytől függ.

Itt az ideje, hogy visszatérjünk a be-
vezetőben említett tudósításhoz, s
megmondjam végre, miért nem lelkese-
dem a tévériportban szereplő üzem
példájáért. Azért, mert meggyőződésem,
hogy az új gazdasági szervezeti formák
nem a „több munkával több pénz” elv
megvalósításának eszközei. Ha már
mindenképpen elveket kellene fogal-
mazni, én inkább azt mondanám: „jó
munkáért megérdemelt fizetséget!” Ha
az illető vállalat — talán éppen a hát-
térpar hiányosságai miatt — képtelen
biztonságosan beszerezni a termékeihez
szükséges alkatrészeket, ám kössön
megállapodást egy gazdasági munka-
közösséggel, esetleg saját munkásai
közéből szervezen ilyet. De ne kényse-
rítse — ha átvitt értelemben, közvetett
módon is — a nagyobb jövedelem le-
hetőségének megcsillantásával saját
dolgozóit napi tizenkét óras munkára.
Mert amennyire nevelésnek, felüle-
tesnek a talán figyelemre sem érde-
mesnek tartom a „maszek szocializmus”
fenyegetéséről szóló érveket; éppen
annnyira érzem elveinkkel összeegye-
zethetetlennek a tizenkét órás műsza-
kokat.

Nem vagyok annyira naív, hogy ne
tudnám: fővelek óta mind jobban terjedő
divat a főállás melletti pénzszerzés —
legtöbbször a délutánok, esték, hétvé-
gék feloldozásával. Magyarázható az
anyagteljesítmény igényeink és a real-
berek növekedése közötti egyre jelen-
tősebb különbséggel. Ez azonban — s
ez meggyőződésem — problémánkra
figyelmet, s igen nagy hibát köve-
tünk el, ha erényt igyekszünk kövé-
csolni a hibából. Mert abban biztos va-
gyok, hogy ha sikerülne végre olyan
szabályozórendszert és bérezési formát
találni, amelyben nincs más szempont
a munkával szerzett jövedelmek elosz-
tásánál, mint a teljesítmény — akkor a
tehetséges, szorgalmas és jó képességű
emberek igyekeznek nyolc óra alatt
megkeresni szükségleteik kielégítésének
fedezetét, s nem próbálnák mászkál-
ni után megfizettetni tudásukat, munká-
jukat.

Végezetül még annyit: tudom jól,
hogy a túlórázás sokféle formája szük-
séges tartozéka gazdaságunknak. Elis-
merem Berend T. Iván igazát is, aki a
közelmúltban a televízió kamerái előtt
mondta: nemcsak jobb, de több mun-
kára is szükségünk van ezekben az
években. (Bár mai viszonyaik között
gyakorta a nyolc órán belül is lehetne
több munkát végezni). De úgy gondol-
lom, a szükséges rosszra könnyeljük el
annak, ne próbáljuk a kényserrel lelke-
sítő példaként beállítani. S ezt szavá-
tanni volna-e jobb alkalom, mint a
munka, a munkásokoztály ünnepe. A
munkásokoztály, amely évtizedeken át
harcolt a három nyolcasért: nyolc óra
munka, nyolc óra szabad idő, nyolc
óra pihenés.

Görömbölyi László

Ezer milliméter eső

A talajvizsgálat alapján —
az időnként ott-tartózkodó
magyar növényvédő mérnök
utasításai szerint — kidol-
goztuk, hogy mikor milyen
műtrágyákat és növényvédő
szereket alkalmazzunk. Példá-
ul a várható kimosódás
miatt a nitrogéntartalmú
műtrágyát eleve négy rész-
letben szándékoztunk ada-
golni, s ez eddig ismeretlen
eljárás volt. Káliumtartalmú
műtrágyát is kiszórtunk, mert
a talajvizsgálat és a néphit
szerint volt a földben elege-
dő kálium, de nem a kukorica
számára felvehető formá-
ban. Közben vártuk a gépe-
ket is.

— Eddig mivel gazdálkod-
tak ott az emberek?

— Az ejdó tagjainak tu-
lajdonában különböző gépek
vannak. Ezt figyelembe vé-
ve rendeltünk műtrágyaszó-
rókat, permetezőket és négy
forgatóteket. Eddig ott csak
a tárcsás ekét használták.
Két darab hatsoros vetőgép,
egy gyűrűs henger és egy
kombinátor egészítette ki a
már meglévő gépeket. Az
általunk rendelt berendezé-
sek a FIRA tulajdonában
maradtak, és mi éppúgy fi-
zettünk a használatukért,
mint az ejdó tagjainak, akik
közösönkénték traktoraikat,
egyeb berendezéseiket.

— Mikor kezdődött a ve-
tés, s milyen volt az időjá-
rás?

— Március végére érke-
tek meg a gépek, s kicsit el-
késve, április 23-án kezdtünk
el vetni. Eddig ott a
DEKALB fajtát vetették, mi
a talajvizsgálat alapján ki-
egészítettük PIONEER és
ASGROW hibridekkel. A
vetéssel egyébként szeren-
csénk volt, eléggé nedves volt
a talaj.
Tulajdonképpen az időjá-
rásra sem lehet panaszunk.

Az idejében kiszórt műtrá-
gyáknak és növényvédő szer-
eknek köszönhetően már
az esős évszak előtt látszott,
hogy a mi kukoricánk zöl-
debb, életerősebb, nagyobb,
mint a szomszédos parcellá-
kon termelt növény. Június
15-én kezdett el esni az eső,
és augusztus 8-ig ezer milli-
méter hullott. Ekkor húsz-
napos hőség következett. Állt
a levegő, óriási volt a párol-
gás. Szeptember 17-ig még
120 milliméter esőt kaptunk.
Így átlagosnak mondható az
időjárás, hiszen még jégverés
is volt júliusban, ami néhány
helyen totálkárt okozott.

— Milyen lett a termés és
mekkora lett a jövedelem?

— Hektáronként 53,8 má-
szát értünk el, ami igen jó
eredménynek számít. A járás
23 ezer hektárján 23 mázsa
volt az átlag, s az ejdó tag-
jainak olyan földjein, amit
nem mi műveltünk, 20 má-
zsa. Ez végül is azt eredmé-
nyezte, hogy aki egy hektár-
ra szállt be a munkába —
hiszen a munkabéret minden-
kinek külön fizettük — a
tervezett 4700 peso helyett
16 ezer pesót kapott.

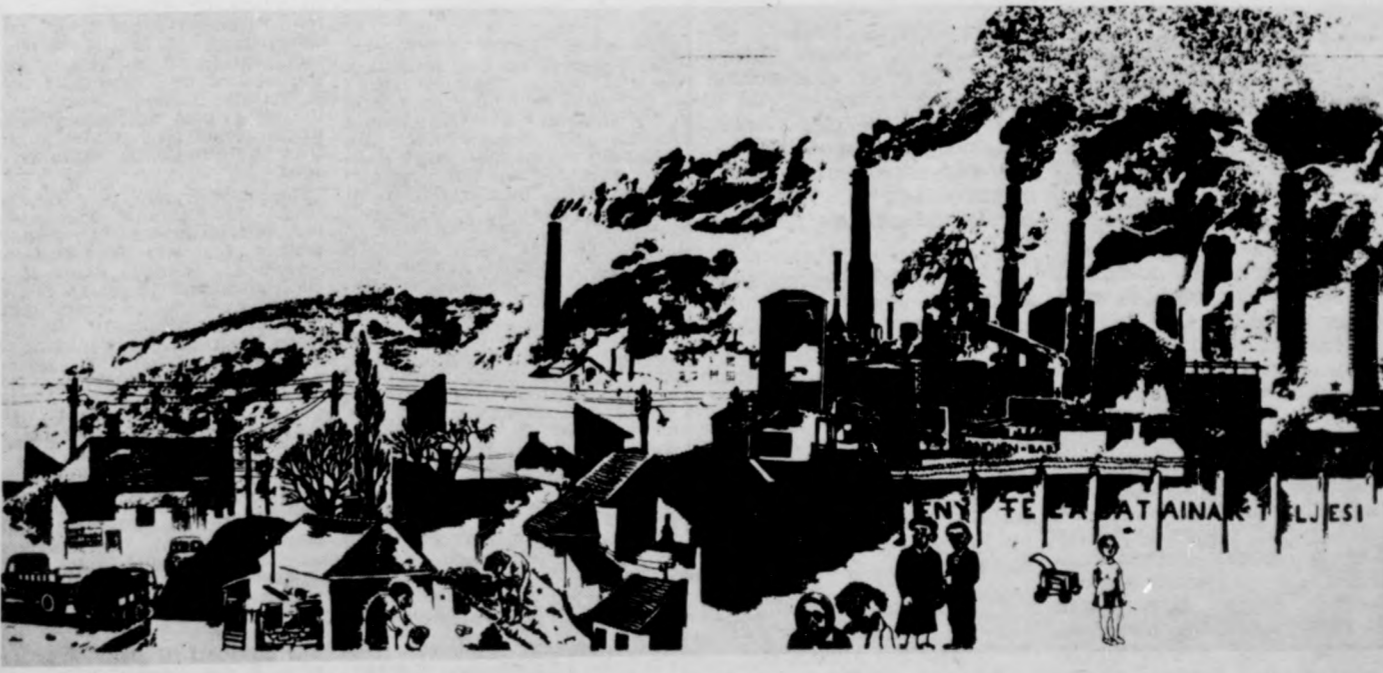
— Hiszen ez gyönyörű
eredmény! Hogyan sikerült?

— Előttünk amerikai és iz-
raeli szakértők dolgoztak
ott, s volt, aki nem szállt ki
autóból. Mi úgy mentünk
oda, hogy tudtuk, mire vál-
lalkozunk. Kezdtük azzal,
hogy a mérnök — spanyolul:
injenéro — megszólítás he-
lyett elfogadtattuk azt, hogy
bennünket Zolinak és Gézá-
nak hívnak. Ez itthon talán
furcsa, de ott óriási jelentő-
ségű. Nagyon fontos, hogy
kit küldenek ki. A társam,
Szoboszlai Géza univerzális
gépészmérnök. Úgy dolgozott,
hogy öröm volt nézni, s
most már mint a jó kútra,
úgy járnak hozzá segítségért.

A plébános és a labdarúgóedző

A közös munka a sutto-
gő ellenpropagandát is elhall-
gattatta. Volt egy kis szó-
veg, hogy kommunizmus-
akarnak a magyarok, meg
csajkarendszert, de hamar
belátták, hogy mi azok mel-
lett vagyunk, akik dolgoz-
nak. Sokat segített, hogy a

plébános észrevette: a falu
gazdagodik munkánk révén,
s mellénk állt. Akármilyen
hihetetlen, de a futballnak is
sokat köszönhetünk. A ma-
gyar focinak ott még nagy
híre van, s ez jórészt az
óriási tekintélynek örvendő
— egész Mexikóban ismert

SOMOGYI GYŐZŐ SZITANYOMATA

aki megfogja... kereshet... lehet egy... fogadni? ... nagyok a... szezonban... sohasem... munkásaim... szaszt fize... azt higgye... akulásig dol... órák. Aki... szakkép... ezer forintot... megbecsülöm... Mondjon ál... amelynél... keres a szak... segédmun-

zunk, mert a... meghálalni... nem me... a minőség... en. Amelyik... eztem el, ar... lehet írni a

munkát már... De van egy... amit szín... től kaptam... számat meg... én időmben... volt munka... a malteres... a fánlgit... számat. De... végén, akkor... készültünk... z. a malter... niába tiszt... megkérde... „Na, ki van... ali?” (Magya... „Akkor... Odavittük, ő... kezdte bes... levest. Akié... árt, aki csak... nadából, an... foga alatt a

mondják so... számított... gaz. De nem... dolgoztam... em ragaszk... felvett segé... akinek csi... vállálja a... tot, annyival... Na, az ilyen... megtapasztal... nka nemesít... sz a bőr a te... olyan vastag... kutyabőr.

néves

a Debreceni... Egyetem... látója küli... litott fel az... munka so... két hét alatt... dett, hogy az... nkabér húsz... te a négyezer... bbiek átlaga... Igaz, egye... tégyszáz hall... magáért. 1858... edéséért 637... aptak, de a... hamar meg... teljesítme-

gyok vele... vagyok ké... munkával... idok nyugod... almaszedés... magam elé... kék teljesít... tem teljesít... mindenki... mások las... dolgoztak. Így... áltam a cso... am tempója... az almát... valami kö... nem tehet... szeretek pi... cs elvégezve... talán jobban... ha sokszor... z idő a mun... tesés. Szétvá... nak. Egyéb... tán is múlik... megfogni az... ha fúrthen... is egy ma... felfelé húzni... az ember... ul az alma, s... ügyelni kell...

zni, már csak... obban örülök... munkáért... fizetek. Sze... ért nem sze... mert a szü... zonnal meg... amibe kerül... gyerekek sze... teke a pénz... eke a munká-

Akiről teret neveztek el Debrecenben

Laboncz András

A debreceni munkásmozgalom egyik nagy örege, közel száz esztendeig élt (1874-1972). Iskolás korában kőművesek mellett dolgozott, majd szerzett képeztést. Mint segéd Pesten ismerkedett meg a mozgalommal, a Baross téri nagygyűlésen 1895 telén. A századfordulótól szervezője a tüntetéseknek és bérharcoknak. A Debreceni Kőművesegedék Szakegyletének a megalakulástól tagja, a küldöttközgyűlésen képviselője. A Szociáldemokrata Párt balszárnyához tartozott. Az 1905. évi sztrájkot szervezte, három évre szóló kollektív szerződést harcolt ki. Runkás vezető a Debreceni Munkásbiztosító- és Segélyező Pénztár létrehozásában, melynek alkalmazásába került.

Az első világháborúban végig a fronton volt. Hazakerülve a MEMOSZ debreceni csoportjának közgyűlését vezeti, hangoztatva, hogy minden kőművest be kell vonni a baloldali megmozdulásokba. Bekerül a Munkás Katonatanácsba, a Közellátási Bizottságba és az SZDP végrehajtó bizottságába. Kinevezik a Városi Néptanács tagjává is.

A Tanácsköztársaság kikiáltásával, élete legnagyobb napjához érkezett el. Közéleti politikai megbízást kap. A feketézőkkel kemény küzdelmet kell folytatnia, hogy az alapvető élelmiszerek minimális mennyiségét biztosítsa. A román megszállás elől a fővárosba menekül, ahol a Földművelésügyi Népbizottságra osztják be. Az ellenforradalomban le tartóztatása után hetekig kínozták, Vácra 1920 elején szabadul, de Debrecenben újra bebörtönzik, félévet kap. Munkahelyéről elbocsátják.

Szakterületében alkalmi munkákat vállalt. Politikai tevékenységét csendben folytatja. A MEMOSZ és az SZDP helyi szerveinek ismét elnöke. 1929-től tagja a városi törvényhatósági bizottságnak. A közgyűléseken gyakran interpellál, méltó módon képviselve a munkások érdekeit. Mandátumát azzal az indoklással, hogy a Tanácsköztársaság idején politikai megbízott volt, megsemmisítették.

A gazdasági válság éveiben a szakszervezet jobboldalának előretörése miatt visszavonul, de a tüntetések és népgyűlések egyik szervezője. Az 1931. évi országgyűlési képviselő-választáson neve az SZDP-jelöltek listáján szerepel. A család nyomasztó megélhetési gondjai miatt, rokkantát nyilvánítvai mesterségéhez visszatérni kényserült.

A felszabadulást követően újult erővel lát neki a helyreállítás és építés irányításához munkájának. A tisztségek sorának betöltését vállalja a különböző bizottságokban és tanácsokban. Hetvenévesen tagja az Ideiglenes Nemzetgyűlésnek.

A két munkáspárt egyesülésének szükségességét időben felismerte. Ő volt az MDP első helyi elnöke, a városi tanácsnak 93 éves koráig aktív tagja maradt. A magas helyekről kapott több rendbeli kitüntetés mellé, élete alkonyán Debrecen díszpolgárává avatták.

Laboncz András sikereiben gazdag, hosszú élete, méltó példája annak, hogy egy meggyőződés munkás, töretlen hitével mire képes a proletárhatalom megalkotására, megszilárdítására, a szocialista Magyarorszag építése érdekében. A Laboncz András tér és emléktábla az újkerti lakótelep újabb negyedében található.

SZABAD IDŐ * SZABAD IDŐ * SZABAD IDŐ

Kikapcsolódás vagy relax

A kikapcsolódásnak, az ember testi és szellemi megviseltségének nem a kávé, a tea, a serkentő, és izgatószernek az ellensúlyozói, hanem a pihenés, a szervezet tökéletes testi és szellemi kikapcsolódása. Az éjszakai vagy nap-pali nyugodalom, az alvás, az álm is kikapcsolódás, de tudományos megállapítást nyert az is, hogy tiszta öntudat — hogy úgy mondjam — letompított, besötétített ébrenlét mellett még a munkaidő pihenőpercei alatt is kikapcsolódhat az ember, ha ezt kellően begyakorolta.

Újabb egy furcsa angol szókorcs tolatkodott be a közhasználatba: relax, esetleg relaxing... jelentése: teljes testi és szellemi elernyedés, tökéletes kikapcsolódás. Ennek a módszerét azonban meg kell tanulni — illetve először meg kell ismerni.

A teljes és céltudatos lazításnak — nevezük mi inkább így! — két útja van: az első a szellemi kikapco-

lódás. Ez a nehezebb! El kell felejtetni az embernek minden gondját, baját, minden hétköznapi izgalmaikat és szomorúságát. Meg kell szoknia, hogy ilyenkor ne gondoljon semmire, még arra sem, hogy él, hogy van. Figyelmet és akaratát arra kell irányítani, hogy most pihen. Ezt az állapotot — egyesek szerint — a tunya nemtörődomség jellemzi, de ez nem baj, hiszen éppen az agykéreg pihentetése a cél.

A második feladat, aminek sorrendje már a felkészüléssel megkezdődik, és tennivalójában az első megelőzi: a testi nyugalom biztosítása. Ez már odahaza a lakás el-sötétítésével megkezdődik, és az átöltözéssel, az utcai ruhát levetésével, minden szorító ruhadarab megoldásával, és mosdással folytatódik. A lényeg a lefekvés, a test tökéletes kinyújtatása. A fej a testtel egy magasságban legyen. Nem kell párnát rakni alája. A lábat ellenben fel kell polcolni, hogy a vízszin-

tesen fekvő testnél magasabban álljon. Ezzel a szervezeti vérellátását rendezzi a kikapcsolódó.

A test ilyenkor mozdulatlan. A karok a törzs mellett lazán nyújtóznak a fekélyen. A szem becsukódik. Az orron át a légvétel lassú, egyenletes és egyre mélyülőbb. A szív megnyugszik. Az érverés lassúbbá válik, és a szervezet lassan, előnyösen és kellemesen elernyed, ami az első útemként említett szellemi kikapcsolódást feltétlenül elősegíti. Ha a lakás hűvös, könnyű takaró használata megengedhető.

Egyes kutatók ezt az állapotot a józások pihenőhelyzetéhez hasonlítják, és — gondos megfigyelések alapján — azt állítják, hogy teljes felrészülést eredményez, holott időtartama csupán 10-20 perc.

Ismételtem: mindez nem könnyű, de meg kell próbálni, meg kell tanulni, mert ha már begyakorolta az ember, vitathatatlanul egészségére válik éppen úgy, ahogyan ennek ellentéte, a házilág alkalmazható könnyű, derűs torna is.

A céltudatos lazítás 10-15 perce végrehajtható otthonon kívül is, ha a rövid pihenőidő alatt — akár félíg ülő helyzetben, felpolcolt lábbal, elernyészített izomzattal és szellemi kikapcsolódással valóki a folyamatot kellően begyakorolja.

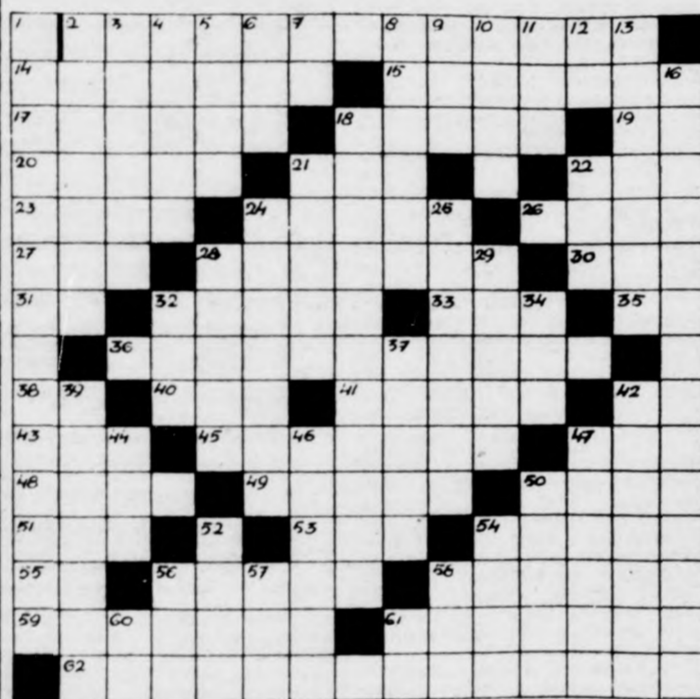
Végeredményben ez az idő sem kárba veszett, mert az ember munkaképessége megjavul, eredményei kézzelfoghatóbbak lesznek. Feltétele pedig? Akarat, türelem és kezdetben szívós iparkodás, éppen úgy, ahogyan a tornánál is az.

Mindez nem mond ellent a mostanában olyan sokat emlegetett mozgás, testnevelés és szervezeterősítés tennivalóival, a könnyű sporttal és játékos tornával. Sőt alátámasztja igazságait, hiszen az egészséges testnevelés egyik elengedhetetlen feltétele az izomműködés és izomlazítás céltudatos váltogatása, ami szinte kiegészítő része az élet ritmusának.

Buga doktor

KERESZTREJTVE

A ZENE SZÁRNYÁN

VIZSZINTES: 2. Hires báritonária a Gounod Faust c. operájában. 14. Község Veszprém megye déli csücskében. Vára a középkorban pusztult el. 15. Fullánkoss rovar — névelővel. 17. Behálózva a falevelet. 18. Izlandi pénz. 19. Mutató névmás. 20. Éles, magas hangon beszél. 21. Maró a hatása. 22. Nem is mögé. 23. Szóösszetétel előtagjaként az utótagnak helylyel kapcsolatos volt jelölő. 24. Divatos üzletnév. 26. „...szolgálat” (S. Maugham regénye). 27. Hol betűi — keverve. 28. Egész számra igazít ki. 30. Közlekedési tanintézet rövid neve. 31. Egyforma betűk. 32. Tennivaló. 33. Egyik László királyunk mellékneve. 35. Török gépkocsi jelzése. 36. Szerb Antal egyik regényének címe. 38. Tiltás. 40. Uncle ... 41. „Ég a kunyhó, ... a nád (nóta). 42. Zenei rövidítés (= pianissimo). 43. „...mode”. 45. Az észak-afrikai Atlasz hegység berber törzsei. 47. Ökör — latinul (BOS). 48. Mezőszoprán szerep A parasztbecsület c. operában. 49. Halom. 50. Fa németül. 51. A hidrogén és a lítium vegyjele. 53. A grog alapanyaga. 54. Dal az aranybörjéről, melyet Meffistó énekel a Faust c. operában. 55. Öltalmaz. 56. Lábalm tipor. 58. Fémnek elemi szénal alkotott vegyülete (világításra is használják). 59. Nem tiszta. 61. A Két úr szolgálja c. vígjáték szerzője

(Carlo, 1707-1793). 62. Liszt Ferenc egyik zenekari műve. Weimarban hangzott fel először 1857. november 7-én. FÜGGŐLEGES: 1. Schumann egyik dala, gyakran hallható hangversenyeken és a rádióban. 2. Himnó — az orvosok nyelvén. 3. Szíriai város (mai neve: Haleb). 4. A totóban is gyakran szereplő olasz labdarúgócsapat. 5. Mókuszfele. 6. Esetleg (ford.). 7. Mint a 35. számú sor. 8. Norvég kikötő. 9. Mesterséges nemzetközi nyelv. 10. Mesealak. 11. Ellenérték. 12. Játék kezdete! 13. Régente. 16. Kókai Rezső zenekari műve. 18. Határozott. 21. Sikál. 22. Az Arno mellékvize. 24. Megkapva megharap. 25. Évre nő, a család megszünik, s az emberek fokozatosan elvesztik szexuális érdeklődésüket! Hát ez szép!

Fekszem otthon az ágyban 2030-ban, mint 83 éves fiatalember. Enyhé meny-dörgés, apró gömbvillám, bejön a szobába a robot. Robot: Jó reggelt, fiatalúr! Hogy vagyunk ma reggel? Én: Köszönöm, megteszi. Kérem a pánccslekrényből a fogaimat! Robot: Este levittem őket az atombunkerba, ott nagyobb biztonságban vannak. E. B.

Beküldendő: a vízszintes 2., 62., a függőleges 1. és 16. számú sorok megfejtése. Beküldési határidő: május 11.

BÉLYEGGYŪJTŐKNEK

ÁRVERÉS

A Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége aukciók rangos eseményei a filatelisták életének. Az érdeklődők a most lezajlott 22. árverés alkalmával is megtehetik a székház nagyszabású kiállítását. Elsőként kiállított bélyegek, gyűjtemények kerültek sorra. A tételek általában elkelték, de sem összegük, sem az elért ár nem csigázta fel a kedélyeket. Kieleződött az ilicitálás, amikor a modern, majd hevesebb vált, amit a múlt századi anyag került kalapács alá. Az 1951. évi Lilia blokkpár árjegyzéki ár lett, 26 000 forintért került gazdát. Boldogan vásároltak a különlegességgyűjtők. A tokiói olimpia 1,70 forintos karika nélkül 2000, a Turul 35/50 tévnyomat 10 000 forint ellenében jutott új tulajdonoshoz. Az első kiadások változatosak, valamint az osztrák posta Magyarországon használt bélyegét röviden nem lehet leírni. A keresletet jellemzi, hogy volt olyan tétel, amelyet a kiállítás ár tiszteletére vertek fel, számolat kétszeresére, háromszorosára. Az árverés eredménye forinthat minden eddiginél nagyobb volt, sokan örültek régóta vágyott szép darabok megszerzésének.

levelezőlap, amelynek bélyege kelyhet ábrázol.

Június 10-én a mecseki szénbányászat 200 éves jubileumát ünnepeljük. A levelezőlap bélyegén földtani rétegzés látható. Dudás László grafikusművész a címloldal bal oldalára korabeli bányászt és mai aknatornyot rajzolt.

Fertődön június 25-én ünnepi hangversenysorozat kezdődik Haydn tiszteletére, aki 250 éve született, és a hercegi kastélyban sokáig működött. A levelezőlap bélyegét a nagy zeneszerző arcképe, baloldal a kastély látképe díszíti.

Mind a négy levelezőlap megjelenésekor elsőnap bélyegzőt is használ a posta és az eseményeket több bonyvire emlékbélyegző is megörökíti majd, így Balatonfüreden eszterparti felirat is kerül a pecsétekre.

IZLAND

Kis szigetország nagy múlttal. 350 kor névértékű címet 874-ben történeti honfoglalásukról, amikor a norvégok királyja „tűnépedett” országa lakóit üldözték sziklákra. 450 kor névértékű bélyeg díszítik a vikinek 1000-ban végrehajtott felfedező útját, amelynek során a fehér ember eljutott az amerikai kontinensre.

Az ottani tengerpart mentén található kecses csiga és kagyló háza díszítik legújabb kétértékű sorozatunkat.

Bélyegei ritkák. Használt, papíron levő példányokat tartalmazó negyedkilós csomagokat árvereznek. 1981-ben ilyen negyedkilós legolcsóbban 590 korona (mintegy 2500 forint) áron adták el.

ÚJDONSÁGOK

Szép virágokban és szép hölgyekben gyönyörködhetünk Kínán két tavaszi sorozatán. A gyönyörvényeket és Jinning írónőalkajait ábrázoló sorozat egyaránt hat címetből áll.

Norvégia 15 korona címletű bélyegén népi hangszert (szájhárfa) ismert meg. A hátra mellé frott értékelés a postai díjszabás újabb emelését zengi.

A tavaszi kerti munkák végzésére hív fel egy kedves 1.10 mk névértékű finn bélyeg, amelyen szülő gyermekével együtt indul kertészkedni.

JÖVŐM TITKAI

Én: Jól van, Robi, akkor hozza ide a lombikot! Robot: Minek, ha szabadna kérdeznem? Én: Meg akarom nézni, hogy fejlődik a fiam. Robot: Máris hozom... Én: De hiszen ez a bébi fogyatékos! Négy füle van, és csak hetven kiló! Robot (magában): Mit akar egy nyolcvanhárom éves ember? Én: Mit adott neki enni? Robot: Mésznitrogént, pétisót és orgafoszfatot. Az én gyerekeim is ezt eszik. Én: A feleségem tudja? Robot: Az úrfi felesége jelenleg egy családtervezési anketon veszt részt. Én: Hol? Robot: A szomszéd úr ágyában. Én: Jaj nekem! Robot: Egyébként, szabadna kérdeznem, hogy mi a mai programja? Én: Délelőtt elvizegem az általános iskola első osztályát. Robot: És délután? Én: Akkor a másodikat. Muszáj haladnom a korral. Kérem a tablettáimat! Robot: Melyiket? Az okosság tablettát vagy a boldogság tablettát? Én: Ilyenkor reggel csak okos akarok lenni.

Robot: Ne vigye túlzásba, fiatalúr! Tegnap tíz okosság tablettát vett be, és felhívta telefonon a minisztertanácsot, hogy mit tegyenek. Én: Jó, akkor ma a két osztály közötti szünetben löversenyre megyek. Robot: A löverseny huszonnyolc éve megszűnt, uram! Próbálkozzon inkább az úrhajófogadással! Az amerikaiak egy nagy úrhajóversenyt rendeznek a Saturnus és az Andromeda-kód között. De mi legyen a vacsora? Én: Lecsó. Robot: A lecsó harminchárom éve megszűnt, uram! Én: Algabecsinálttal ne kísérletezzon, nincs hozzá gusztusom! Robot: Mindjárt behozok valamit, amihez gusztusos lesz a fiatalúr... Én: Mi ez?! Robot: Egy szép, fiatal, meztelen nő! Én: Azonnal vigye innen, én már tizenöt éve elvesztettem a szexuális érdeklődésemet! Hát ennyi. Boldog vagyok. Akkor, 2030-ban, nagyon szép világ lesz! Az a szerencse, hogy talán meg se érem. Tormai László

Pénteken délelőtti sportrendezvények közül, s arra kérünk kedves újság, várhatnak a szurkos eseményeken. A kö

Szombaton 17.30 óráig: DVV-receci NB I-es mérkőzés. Játékosok: (Eöry, Simon).

Kovács Ferenc vez. (DMVSC): „Csuhelyen kérdéses a lításunk — attól féljük a lépő tizenegyet, hogy a Nyiregyházi mérésűrl Sallai tudja-e a játékokat. akkor Tóth lesz a Diósgyőr számarzó, az utolsó szálát, ha most nyerni, akkor oszkerül. Igérem, hogy erőbedobással küzdünk. NYVSSC után a ma jutott csapat elzelenre törünk. D12-kor indulunk szal Miskolcra, a színhelyen ebédelő ható összeállítás: Sz Kiss, Szigei, Menydr — Tóth (Sallai II., Czizkora — Timák, Jankovics. Az csapatok összecsap a ifjúiskák játsz mérkőzés.

Doros László, a megjelölt Észak-Magyarországi napilap sporttője: „Még két helyes a DVTK öszbár (a volt debreci Puskás Lajos edző bpatot mondott. Kárga lap miatt nem pelhet. László II. elszont lejár. Borostt sérült volt, de leg játszik. Bevetés áll Fekete, és az ifiú Kiss. Rajtkuss zelem segíthet. Ez tes próbál sz DMVSC ellen: Verrek, Giron, Görge — Oláh, Fűkö László II. — Borostás.

Szombaton 16 óra recenben, a Volában: nemzetközi sa verseny. Piroška István, s sletti elnök: „A nyos viadal ezúttal nepi sportrendezvény emelkedő eseményé

DMVSC mányag dő Május 1. bajnokság dő Kézilabda: Hájduőzobozsió Vasbőzörény (16.30. Nádásdi. Pesti) Ha Hájduőzorg (férfi me, Tibi).

Közúti pálya, 16. D. tők. Uj-Földes (női me, tők. Zavarcskó).

Labdargás: DMVSC Vágóhid ut lepe, 16.30. D. Kiniz VSC (NB II).

Videken: Területi baj Hájduőzörény-Tis (Tombor).

Lovassport: Debrecen: Edőpusz pálya, 14: Simonyi öbékverseny. Terlepovag Salakmotor Gázvezeték utcai mo 16: Nemzetközi verseny Teke

DMVSC Oláh G. utca 8.30: Női, férfi önnepi csapatsverseny. — 12.30: Szolnoki. MÁV M. 8.30: Hájduőzobozsió-Hájduőzobozsió (NB III).

Május 2. VASAR Atétika Hájduőzobozsió Vasbőzörény (16.30. Nádásdi. Pesti) Ha Hájduőzorg (férfi me, Tibi).

Közúti pálya, 16. D. tők. Uj-Földes (női me, tők. Zavarcskó).

Labdargás: DMVSC Vágóhid ut lepe, 16.30. D. Kiniz VSC (NB II).

Videken: Területi baj Hájduőzörény-Tis (Tombor).

Lovassport: Debrecen: Edőpusz pálya, 14: Simonyi öbékverseny. Terlepovag Salakmotor Gázvezeték utcai mo 16: Nemzetközi verseny Teke

DMVSC Oláh G. utca 8.30: Női, férfi önnepi csapatsverseny. — 12.30: Szolnoki. MÁV M. 8.30: Hájduőzobozsió-Hájduőzobozsió (NB III).

Május 2. VASAR Atétika Hájduőzobozsió Vasbőzörény (16.30. Nádásdi. Pesti) Ha Hájduőzorg (férfi me, Tibi).

Közúti pálya, 16. D. tők. Uj-Földes (női me, tők. Zavarcskó).

Labdargás: DMVSC Vágóhid ut lepe, 16.30. D. Kiniz VSC (NB II).

Videken: Területi baj Hájduőzörény-Tis (Tombor).

Lovassport: Debrecen: Edőpusz pálya, 14: Simonyi öbékverseny. Terlepovag Salakmotor Gázvezeték utcai mo 16: Nemzetközi verseny Teke

DMVSC Oláh G. utca 8.30: Női, férfi önnepi csapatsverseny. — 12.30: Szolnoki. MÁV M. 8.30: Hájduőzobozsió-Hájduőzobozsió (NB III).

Május 2. VASAR Atétika Hájduőzobozsió Vasbőzörény (16.30. Nádásdi. Pesti) Ha Hájduőzorg (férfi me, Tibi).

Közúti pálya, 16. D. tők. Uj-Földes (női me, tők. Zavarcskó).

A HAJDÚ-BIHAR MEGYEI ELELMISZER-KISKERESKEDELMI VÁLLALAT szerződéses üzemeltetésre átadja a következő üzleteket:

1982. július 1-től 1985. június 30-ig terjedő időre

- 21. sz. élelmiszerbolt, Debrecen, Leiningen u. 17.
- 31. sz. élelmiszerbolt, Debrecen, Jókai u. 3.
- 37. sz. élelmiszerbolt, Debrecen, Mikos K. u. 13.
- 47. sz. élelmiszerbolt, Debrecen, Pajzs u. 9.
- 61. sz. élelmiszerbolt, Debrecen, Budai E. u. 44.
- 61. sz. élelmiszerbolt, Debrecen, Bartók B. út 51.
- 69. sz. élelmiszerbolt, Debrecen, János u. 97.
- 73. sz. élelmiszerbolt, Debrecen, Bőszörményi út 176.
- 75. sz. élelmiszerbolt, Debrecen, Piroška u. 19.
- 79. sz. élelmiszerbolt, Debrecen, Dévay u. 34.
- 86. sz. élelmiszerbolt, Debrecen, MÁK u. 11.
- 101. sz. élelmiszerbolt, Hajdúszoboszló, Rákóczi u. 77.
- 103. sz. élelmiszerbolt, Hajdúszoboszló, Dózsa Gy. u. 51.
- 104. sz. élelmiszerbolt, Hajdúszoboszló, Szovát u. 109.
- 111. sz. élelmiszerbolt, Hajdúszoboszló, Wesselyényi u. 42.
- 112. sz. élelmiszerbolt, Hajdúszoboszló, Rózsa F. u. 10.
- 114. sz. élelmiszerbolt, Hajdúszoboszló, Árpád u. 27.
- 120. sz. élelmiszerbolt, Hajdúszoboszló, Dorogi u. 27.
- 126. sz. élelmiszerbolt, Hajdúszoboszló, Szabadság u. 90.
- 127. sz. élelmiszerbolt, Hajdúszoboszló, Ságvári u. 60.
- 129. sz. élelmiszerbolt, Hajdúszoboszló, Hunyadi krt. 48.
- 130. sz. élelmiszerbolt, Hajdúszoboszló, Bethlen u. 40.
- 138. sz. élelmiszerbolt, Hajdúszoboszló, Sztázy u. 119.
- 143. sz. élelmiszerbolt, Hajdúszoboszló, Atilla u. 44.
- 147. sz. élelmiszerbolt, Hajdúszoboszló, Hunyadi u. 53.
- 148. sz. élelmiszerbolt, Hajdúszoboszló, Nyiregyházi u. 26.
- 149. sz. élelmiszerbolt, Hajdúszoboszló, Hunyadi krt. 28.
- 151. sz. élelmiszerbolt, Polgár, Mátyás u. 12.
- 164. sz. élelmiszerbolt, Polgár, Szabados u. 16.
- 166. sz. élelmiszerbolt, Polgár, Hősök u. 95.
- 173. sz. élelmiszerbolt, Hortobágy, Kónya A. G.
- 192. sz. élelmiszerbolt, Debrecen, Csapó u. 1.
- 224. sz. tej-tejtermékbolt, Debrecen, Bethlen u. 45-47.
- 233. sz. tej-tejtermékbolt, Hajdúnánás, Kőztársaság tér 4.
- 240. sz. húsbolt, Hajdúdorog, Ady E. u. 10.
- 252. sz. húsbolt, Debrecen, Árpád tér 19.
- 254. sz. húsbolt, Debrecen, Keresszegi u. 83.
- 256. sz. húsbolt, Debrecen, Torockó u. 17.
- 274. sz. húsbolt, Debrecen, Szabadság útja 93.
- 286. sz. húsbolt, Hajdúszoboszló, Hadházi u. 2.
- 292. sz. húsbolt, Hajdúnánás, Hunyadi u. 7.
- 296. sz. húsbolt, Hortobágy, Kossuth u.
- 410. sz. ajándékbolt, Hortobágy, Pásztor Múzeum

A pályázatok 1982. május 31-ig kell benyújtani a vállalat központjába (Debrecen, Vörös Hadsergő útja 54.). A versenytárgyalás a debreceni boltokra vonatkozóan 1982. június 8-án, a vidéki boltokra vonatkozóan pedig 1982. június 9-én délután 14 órakor lesz a vállalat központjában lévő pinceklubban. Tájékoztató adatokat és bővebb felvilágosítást a vállalat központjában a jogtanácsos ad

A BALMAZÚJVÁROS ÉS VIDÉKE ÁFÉSZ szerződéses üzemeltetésre átadja a következő egységeit:

- 1. sz. zöldségbolt, Balmazújváros, Veres P. u. 7.
- 2. sz. zöldségbolt, Balmazújváros, Vasvári P. u. 45.
- 3. sz. zöldségbolt, Balmazújváros, Kölcsey F. u. 2.
- 4. sz. zöldségbolt, Hortobágy, Kossuth u.
- 5. sz. zöldségbolt, B.-újváros, Náduvári u. 50.
- 6. sz. zöldségbolt, Nagyhegyes, Kossuth u. 6.
- 7. sz. zöldségbolt, Balmazújváros, Kastélykert 2.
- 8. sz. vegyesbolt, Balmazújváros, Nagyhát tanya
- 18. sz. vegyesbolt, Nagyhegyes, Elep Állami Gazdaság
- 12. sz. italbolt, Nagyhegyes, Elep Állami Gazdaság
- Virágbolt Balmazújváros, Kossuth tér 6.
- 3. sz. italbolt, Balmazújváros, Csegei u. 4.
- 9. sz. italbolt, Balmazújváros, Debreceni út 103.

A meghirdetett egységek versenytárgyalása:

1982. május 31-én dé. 9 órai kezdettel lesz a Balmazújváros és Vidéke ÁFÉSZ Márka presszó kistermékben, Balmazújváros, Veres P. u. 5.

A pályázatokat az ÁFÉSZ elnökének kell beküldeni 1982. május 30-ig

A TIGAZ azonnali belépéssel felvett hegesztő, kubikosokat, raktár, asztalosokat és megvártatott időre könyvelőt. Jelenkezés: Debrecen, Mikespéczi u. 2.

Felvezünk közműveket, kubikosokat, épületasztalosokat, asztalosokat, épületasztalosokat, lakatosokat, épületasztalosokat, hegesztőket, víz-, gáz-, fűtészerelőket, segédmunkásokat, valamint rakodómunkásokat, mezőgazdasági gépjárművezetőket, bagázttalmozdítókat. Az egyéni jelenkezések mellett brigádokat is várunk! Magas kereseti lehetőség, havi kereseten felül év végi nyereségreszesedés, illetményföld biztosítás, többféle nyelvtanulási lehetőség. Szociális juttatások. Jelenkezés: Vörös Lobogó Mgtis, Hajdúszoboszló, Szovát u. 2. sz. alatt, a munkajogi előadónál, valamint az építési fő-ágazatvezetőnél.

Jó kereseti lehetőséggel festő-festők, asztalosok, lakatosok, raktár, asztalosok és megvártatott időre könyvelőt. Jelenkezés: Debrecen, Mikespéczi u. 2.

Italpalackozásban jártas technológus felvezet a H.-B. m.-i Udító-Italipari Vállalat, Debrecen, Háman Kató út 27.

Anyagmozgató azonnali belépéssel keressük. Hajdú megyei Lapkiadó Vállalat, Debrecen, Tóthfalusi tér 10.

Lehetőleg szakközépiskolai végzettségű fiatal férfi munkavállalót állományunkba. Mesterséges Termékenyítő Főállomás, Debrecen-Pallag.

Gyors- és géprót azonnali belépéssel. Debreceni Bútorgyár, Debrecen, Kishegyesi út 13. szám. Telefon: 10-266.

GYÁSZHÍREK

Fájó szívvel tudatjuk, hogy TARSOLY ERZSEBET 70 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk kedden du. 3 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó terméből egyházi szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Domokos Lajos u. 3.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy TERDIK SÁNDOR, a H.-B. m.-i Állatfogyalmi és Húsipari Vállalat Kiváló Dolgozója, 30 éves tisztségviselő, 53 éves korában váratlanul elhunyt. Saját halottunk temetése Kőztemető II. számú ravatalozó termében polgári szertartás szerint. Emelkét szergettel megőrizük. Húsipari Vállalat gazdasági és társadalmi vezetősége.

Mélyen megrendülve tudatjuk mindazokkal, akik ismerik, szeretik és tisztelik, hogy DR. VARGA PÁL 82. évi május 2-án, délután 11 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó terméből egyházi szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Izsó utca 14.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy BOROZ SÁNDOR 39 éves korában váratlan hirtelenséggel elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1982. május 4-én, kedden déli 11 órakor lesz a Köztemető II. sz. ravatalozó terméből egyházi szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Bajcsy-Zs. u. 4/A.

Fájó szívvel tudatjuk mindazokkal, akik ismerik, szeretik és tisztelik, hogy KISS GEZÁNÉ 82. évi május 2-án elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1982. május 4-én, kedden déli 11 órakor lesz a Köztemető II. sz. ravatalozó terméből egyházi szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Bajcsy-Zs. u. 4/A.

Fájó szívvel tudatjuk mindazokkal, akik ismerik, szeretik és tisztelik, hogy SZABÓ BÉLA 82. évi május 2-án elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1982. május 4-én, kedden déli 11 órakor lesz a Köztemető II. sz. ravatalozó terméből egyházi szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Bajcsy-Zs. u. 4/A.

Fájó szívvel tudatjuk mindazokkal, akik ismerik, szeretik és tisztelik, hogy SZABÓ BÉLA 82. évi május 2-án elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1982. május 4-én, kedden déli 11 órakor lesz a Köztemető II. sz. ravatalozó terméből egyházi szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Bajcsy-Zs. u. 4/A.

Fájó szívvel tudatjuk mindazokkal, akik ismerik, szeretik és tisztelik, hogy KISS GEZÁNÉ 82. évi május 2-án elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1982. május 4-én, kedden déli 11 órakor lesz a Köztemető II. sz. ravatalozó terméből egyházi szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Bajcsy-Zs. u. 4/A.

ALBÉRLET

Különböző, gázfűtéses szoba, konyha, fürdőszoba lakás fiatal házaspárnak azonnali kiadó. Fazekas M. u. 2.

6 éves gyermeket egyedül nevelő nő külön bejáratú albérletet keres. „Vénkert környéke” jellegre a kiadóba.

ALLÁS Egy héten kétszer háztartásba besegítést vállalok. „Belváros 105 317” jellegre a Hirdetőbe.

JÁRMŰ IR rendszám Trabant, eredeti motorral, garanciával 48 ezer km-t futott, kiváló állapotban 37 ezer Ft-ért kiadó. Működő 70. Belső kapu. 21-495.

Szélfűtéses szobát kiadó. Erdekldődni a 22-093-as telefonon.

Zsuzsanna 1200-as, kétüléses kiadó. Debrecen. Solyom u. 37.

BÚTOR Mindentféle szép bútor vételre és eladásra. Arany címen. Arany János u. 13. Telefon 20-019.

Eladó cseh konyhaszekrény, Mohács, mustár színű négyzetes reklám, csillár, gáz fűtésű. Hirsch, Széchenyi u. 17. 1. 2.

GÉP ÉS SZERSZÁM Hidrofor motorral és ruhásszekrény kiadó. Budósd u. 46.

Fűrészpár, falipari, vasipari gépek vételre és eladásra. Arany János u. 13.

APRÓHIRDETÉSEK

Felső-Józsal kétszobás, konyha, 348 négyzetgöles, kertés ház a fűtővonal közelében kiadó. Vízzel és udvarban. Erdekldődni szombaton és vasárnap a helyszínen: Hadvezér u. 8. (volt Dózsa György u., a Pásti utcai buszmegálló közelében).

Balatonszécsény, a vasútállomástól, bolttól 300 méterre, csendes, vízparti területen 240 négyzetméteres, 3 hálószobás, nagy hallal, hideg-meleg víz, fürdőszobás ház kiadó. Erdekldődni az esti órákban, távívással a 06-636-722 telefonon.

3 szobás, kertés családi ház kiadó. „Monoszló” jellegre a kiadóba. Kétszobás, kétszintes, önkormányzati háza kiadó. Erdekldődni szombaton délután: Bercsényi u. 52. sz.

Angol típusú kertés ház megvételre, vagy adni 2,5 szobás, garázssal, társasházi lakást + fizetést. Gyadványi u. 18. III. 13. Fekete.

Eladó Náduvár, Zalka M. u. 8. sz. alatti ház. Erdekldődni: Náduvár, Zalka M. u. 51., Jakab Sándor.

Központi fűtéses, kertés családi ház kiadó 465 négyzetgöles területtel. 1 szobás, garázssal és fél szobás szövetkezeti lakást beszámítok. Tóthóti u. 35.

Eladó debreceni ház, 2 szobás, étkező, háló, OTP-iráslakás. Ajánlatokat „Szeptemberi bekezdés” jellegre a kiadóba kérem.

Bélvárosi nagyméretű, egy szobás, önkormányzati, 2 joglás tanácslakásom szarvára cserélem. „Belváros 105 240” jellegre a Hirdetőbe.

Budán, Móricz Zsigmond körletnél kiadó. 72 négyzetméteres, 3 szobás, távfűtéses, modern brók-lakás. 135 ezer OTP. Parkas Péter, 1114. Villányi út 1. Telefon 86-84-82, este 6-tól.

Eladó 200 négyzetgöles szőlő-gyümölcsös hétvégi házzal a Sery-tanyánál. Erdekldődni Debrecen, Filler utca 5. szám alatt bármikor lehet.

Bocskalkerten 686 négyzetgöles gyümölcsös építanyag kiadó. Erdekldődni: Háman Kató út 58. III. 10. Tóthné. Mindennap 16.30-tól.

Eladó 200 négyzetgöles szőlő-gyümölcsös hétvégi házzal a Sery-tanyánál. Erdekldődni Debrecen, Filler utca 5. szám alatt bármikor lehet.

Bocskalkerten 686 négyzetgöles gyümölcsös építanyag kiadó. Erdekldődni: Háman Kató út 58. III. 10. Tóthné. Mindennap 16.30-tól.

Eladó 200 négyzetgöles szőlő-gyümölcsös hétvégi házzal a Sery-tanyánál. Erdekldődni Debrecen, Filler utca 5. szám alatt bármikor lehet.

Bocskalkerten 686 négyzetgöles gyümölcsös építanyag kiadó. Erdekldődni: Háman Kató út 58. III. 10. Tóthné. Mindennap 16.30-tól.

Eladó 200 négyzetgöles szőlő-gyümölcsös hétvégi házzal a Sery-tanyánál. Erdekldődni Debrecen, Filler utca 5. szám alatt bármikor lehet.

Bocskalkerten 686 négyzetgöles gyümölcsös építanyag kiadó. Erdekldődni: Háman Kató út 58. III. 10. Tóthné. Mindennap 16.30-tól.

Eladó 200 négyzetgöles szőlő-gyümölcsös hétvégi házzal a Sery-tanyánál. Erdekldődni Debrecen, Filler utca 5. szám alatt bármikor lehet.

Bocskalkerten 686 négyzetgöles gyümölcsös építanyag kiadó. Erdekldődni: Háman Kató út 58. III. 10. Tóthné. Mindennap 16.30-tól.

Eladó 200 négyzetgöles szőlő-gyümölcsös hétvégi házzal a Sery-tanyánál. Erdekldődni Debrecen, Filler utca 5. szám alatt bármikor lehet.

Bocskalkerten 686 négyzetgöles gyümölcsös építanyag kiadó. Erdekldődni: Háman Kató út 58. III. 10. Tóthné. Mindennap 16.30-tól.

Eladó 200 négyzetgöles szőlő-gyümölcsös hétvégi házzal a Sery-tanyánál. Erdekldődni Debrecen, Filler utca 5. szám alatt bármikor lehet.

Bocskalkerten 686 négyzetgöles gyümölcsös építanyag kiadó. Erdekldődni: Háman Kató út 58. III. 10. Tóthné. Mindennap 16.30-tól.

Eladó 200 négyzetgöles szőlő-gyümölcsös hétvégi házzal a Sery-tanyánál. Erdekldődni Debrecen, Filler utca 5. szám alatt bármikor lehet.

Bocskalkerten 686 négyzetgöles gyümölcsös építanyag kiadó. Erdekldődni: Háman Kató út 58. III. 10. Tóthné. Mindennap 16.30-tól.

Eladó 200 négyzetgöles szőlő-gyümölcsös hétvégi házzal a Sery-tanyánál. Erdekldődni Debrecen, Filler utca 5. szám alatt bármikor lehet.

Bocskalkerten 686 négyzetgöles gyümölcsös építanyag kiadó. Erdekldődni: Háman Kató út 58. III. 10. Tóthné. Mindennap 16.30-tól.

Eladó 200 négyzetgöles szőlő-gyümölcsös hétvégi házzal a Sery-tanyánál. Erdekldődni Debrecen, Filler utca 5. szám alatt bármikor lehet.

Bocskalkerten 686 négyzetgöles gyümölcsös építanyag kiadó. Erdekldődni: Háman Kató út 58. III. 10. Tóthné. Mindennap 16.30-tól.

Eladó 200 négyzetgöles szőlő-gyümölcsös hétvégi házzal a Sery-tanyánál. Erdekldődni Debrecen, Filler utca 5. szám alatt bármikor lehet.

Bocskalkerten 686 négyzetgöles gyümölcsös építanyag kiadó. Erdekldődni: Háman Kató út 58. III. 10. Tóthné. Mindennap 16.30-tól.

Eladó 200 négyzetgöles szőlő-gyümölcsös hétvégi házzal a Sery-tanyánál. Erdekldődni Debrecen, Filler utca 5. szám alatt bármikor lehet.

Bocskalkerten 686 négyzetgöles gyümölcsös építanyag kiadó. Erdekldődni: Háman Kató út 58. III. 10. Tóthné. Mindennap 16.30-tól.

Eladó 200 négyzetgöles szőlő-gyümölcsös hétvégi házzal a Sery-tanyánál. Erdekldődni Debrecen, Filler utca 5. szám alatt bármikor lehet.

Bocskalkerten 686 négyzetgöles gyümölcsös építanyag kiadó. Erdekldődni: Háman Kató út 58. III. 10. Tóthné. Mindennap 16.30-tól.

HÁZ

Családi ház, kétszobás, komfortos, azonnal beköltözhető, alatta szuterén hellyel kiadó. Debrecen, Mátyás Gy. u. 13., Teremlé.

Családi ház debreceni lakásra érdelem. Minden megoldás érdekel. „Karcagi” jellegre a kiadóba.

Hajdúszoboszló, Wesselyényi u. 32. sz. alatti előkertes családi ház igényesnek, vállalatoknak, szövetkezeteknek is — haláleset miatt — sürgősen kiadó. Fürdőszoba közel: 2 perc. Erdekldődni, megtekinteni: Wesselyényi u. 30. sz. alatt.

Bükkzentkeresztben kétszintes hétvégi ház kiadó. „Sürgős” jellegre a miskolci Hirdetőbe. Telefonon: Miskolc, 76-611, 17 óra után.

Kétszobás, kétszintes, önkormányzati háza kiadó. Erdekldődni szombaton délután: Bercsényi u. 52. sz.

Angol típusú kertés ház megvételre, vagy adni 2,5 szobás, garázssal, társasházi lakást + fizetést. Gyadványi u. 18. III. 13. Fekete.

Eladó Náduvár, Zalka M. u. 8. sz. alatti ház. Erdekldődni: Náduvár, Zalka M. u. 51., Jakab Sándor.

Központi fűtéses, kertés családi ház kiadó 465 négyzetgöles területtel. 1 szobás, garázssal és fél szobás szövetkezeti lakást beszámítok. Tóthóti u. 35.

Eladó debreceni ház, 2 szobás, étkező, háló, OTP-iráslakás. Ajánlatokat „Szeptemberi bekezdés” jellegre a kiadóba kérem.

Bélvárosi nagyméretű, egy szobás, önkormányzati, 2 joglás tanácslakásom szarvára cserélem. „Belváros 105 240” jellegre a Hirdetőbe.

Budán, Móricz Zsigmond körletnél kiadó. 72 négyzetméteres, 3 szobás, távfűtéses, modern brók-lakás. 135 ezer OTP. Parkas Péter, 1114. Villányi út 1. Telefon 86-84-82, este 6-tól.

Eladó 200 négyzetgöles szőlő-gyümölcsös hétvégi házzal a Sery-tanyánál. Erdekldődni Debrecen, Filler utca 5. szám alatt bármikor lehet.

Bocskalkerten 686 négyzetgöles gyümölcsös építanyag kiadó. Erdekldődni: Háman Kató út 58. III. 10. Tóthné. Mindennap 16.30-tól.

Eladó 200 négyzetgöles szőlő-gyümölcsös hétvégi házzal a Sery-tanyánál. Erdekldődni Debrecen, Filler utca 5. szám alatt bármikor lehet.

Bocskalkerten 686 négyzetgöles gyümölcsös építanyag kiadó. Erdekldődni: Háman Kató út 58. III. 10. Tóthné. Mindennap 16.30-tól.

Eladó 200 négyzetgöles szőlő-gyümölcsös hétvégi házzal a Sery-tanyánál. Erdekldődni Debrecen, Filler utca 5. szám alatt bármikor lehet.

Bocskalkerten 686 négyzetgöles gyümölcsös építanyag kiadó. Erdekldődni: Háman Kató út 58. III. 10. Tóthné. Mindennap 16.30-tól.

Eladó 200 négyzetgöles szőlő-gyümölcsös hétvégi házzal a Sery-tanyánál. Erdekldődni Debrecen, Filler utca 5. szám alatt bármikor lehet.

Bocskalkerten 686 négyzetgöles gyümölcsös ép

Mit mondanak a sportvezetők?

Gazdag program az ünnepeken

Futball, motor, kézilabda, lovasverseny

Pénteken délelőtt telefonon érdeklődtünk az ünnepi sportrendezvényekre készülő egyesületek, szövetségek vezetőinél, s arra kértük őket, hogy héti programajánlatunkhoz kedvesen álljanak az általunk megkérdezett kérdésekre. Játékvezető: Szávó (Eöry, Simon).

Szombaton 17.30 órakor Diósgyőrben: DVTK—Debrecen NB I-es labdarúgó-mérkőzés. Játékvezető: Szávó (Eöry, Simon).

Kovács Ferenc vezető edző (DMVSC): „Csupán egy helyen kérdés az összeállításunk — attól függ a pályára lépő tizenegyet, hogy a Nyíregyháza ellen megsérült Sallai vállalni tudja-e a játékot. Ha nem, akkor Tóth lesz a helyettese. A Diósgyőr számára e találkozó jelenti az utolsó szalmaszálát, ha most nem tud nyerni, akkor osztályozásra kerül. Igérem, hogy teljes erőbedobással küzdünk, s az NYVSSC után a másik bajba jutott csapat ellen is győzelemre törekünk. Délelőtt fél 12-kor indulunk autóbusszal Miskolcra, a találkozót színhelyen ebédelünk. A várható összeállítás: Szűcs I. — Kiss, Szigeti, Menyhárt, Fodor — Tóth (Sallai), Nagy II., Czizkora — Timár, Kerekes, Jankovics. Az NB I-es csapatok összecsapása előtt az ifjúsági játékosok előmérkőzést.

Doros László, a Miskolcon megjelenő Észak-Magyarországi napilap sportrovatvezetője: „Még két helyen kérdéses a DVTK összeállítása, bár (a volt debreceni) dr. Puskás Lajos edző biztos csapatot mondott. Kádár két sárga lap miatt nem szerepelhet, László II. eltűlése viszont lejár. Borostyán a héten sérült volt, de valószínűleg játszik. Bevetésre készen áll Fekete, és az ifjúsági korú Kiss. Rajtuk csak a győzelem segíthet. Ez az egyetlen próbál szerencsét a DMVSC ellen: Veréb — Kerekes, Giron, Görgei, Szemező — Oláh, Fűkő, Tatár, László II. — Borostyán, Dudás.

Szombaton 16 órakor Debrecenben, a Volán-stadionban: nemzetközi salakmotorverseny.

Piroska István, sportegyesületi elnök: „A hagyományos viadal ezúttal is az ünnepi sportrendezvények kiemelkedő eseményének ígér-

kezik. A húszfutamos versenyen négy csehszlovák, valamint két-két bolgár, osztrák, olasz és NDK-beli motoros rajtol a magyarokon kívül. A négy magyar versenyző a debreceni Oroskó, Juhász, Tihanyi és Bódi, valamint a gyulai Farkas F. közül kerül ki. A két legjobb D. Volán-motoros, Hajdú és Adorján ugyanebben az időpontban Jugoszláviában vesz részt a páros világbajnokság egyik selejtezőjén. A Gázvezeték utcai pályán rendezendő ünnepi verseny előjátékként veterán autók felvonulását tervezzük.

Szombaton 16.30 órakor a volt DVSC-füvespályán, a Vágóhid utcán: D. Kinizsi—Miskolci VSC NB II-es labdarúgó-mérkőzés. Játékvezető Szentkúti.

Nagy György vezető edző (D. Kinizsi): „Sok érdekességet rejt a szombati összeállításunk. Kezdjük a jó hírrel: Maczkó, Varga és Berki felépült, mindhárman játszhatnak. Akárcsak az Ózdról hoztunk került Bacskai B., aki most mutatkozik be nálunk NB II-es mérkőzésen. A hiányzók: Vajda (2 sárga lap), Orenstein (fegyelmi ok) és Puskás (csütörtökön az edzőmérkőzésen megsérült a dereka). Baj nincs, mert megfelelő helyettesek vannak, s Magyar is játszott már a védelemben. Az itthoni mérkőzésnek mi vagyunk az esélyesei. A csapat: Varga — Kelemen, Magyar, Takács, Halla — Berki, Bodonyi, Tózsér — Bacskai, Maczkó, Tóth I. (csere: Komáromi, Tóth F., Kacsur és Fehér).

Vasárnap 11 órakor a városi sportcsarnokban: D. Dózsa—Ózdi Kohász férfi NB I-es kézilabda-mérkőzés.

Játékvezető: Dobos, Daruka. Sárkány Gábor ügyvezető elnökhelyettes: „Mindkét gárda rossz rajtot vett, ezen a találkozón feltétlenül meg kell szerezniük ideiglenes bajnoki pontjainkat. Bár mennyire is meggyengült ugyan az Ózd, mégsem sza-

bad lebecsülnünk, még hazai pályán sem. Nyernünk kell vasárnap, mert utána nehéz sorozat következik: pénteken Szegeden játszunk, jövő vasárnap a Tatabánya jön hozzánk, május 14-én Győrben szereplünk, azután az Elektromost fogadjuk, majd a hónap végén Várpalotán mérkőzünk, s a Bp. Spartacus látjuk vendégül. A mostani találkozón újra játszik Menyhárt, s számíthatunk a pesti orvosi továbbképzésről hazatérő dr. Suvöltöstre is.

Vasárnap 16.30 órakor az egyetemi sporttelepen: DUSE—Szolnoki MÁV MTE labdarúgó NB II-es mérkőzés. Játékvezető: Mester.

Nagykaposi Elemér vezető edző (DUSE): „Egymást követjük a bajnoki táblázaton, az ötödik helyezettel szemben három pont a hátrányunk. Változik az összeállítás, mivel játéklehetőséget adok a télen Ózdról igazolt egykori ifiválogatott kapusnak, Szántónak. Király két sárga lapos figyelmeztetése miatt nem szerepelhet. Pistár sérüléssel bajlódott hét közben. Tervezzük a miskolci Turi leigazolását, már nálunk is edzett, de az MLSZ egyelőre akadályokat gördít a klubcserehez. A tervezett csapat: Szántó — Zsupos, Mohácsi, Lutherán, Makszin — Szabolcsi, Lakatos, Pistár (Turi, Novák) — Kerekes, Magyar, Balla.

Szombaton és vasárnap 14 óráig a Vekeri-tónál: Simonyi öbester lovas emléktverseny.

Dr. Neubauer Pál, a megyei lovasszövetség elnöke: „A tavalyi avatott erdőpusztai pályán háromnapos verseny keretében rendezzük meg az izgalmasnak ígérkező viadalt. A pénteki díjlovaglás követően ma a tereplövés következik (8 km, 21 akadály), holnap pedig az ugratásban (100—110 cm akadályok) mérjük össze tudásukat a résztvevők. A militáris versenyág a lovas szakágak legnehezebbje, sokoldalú tudást kíván a versenyzőtől és a lótol egyaránt. A magyarok a moszkvai olimpián a negyedik helyen végeztek a sportágban — a válogatottkeret-tagok közül most indul Nagy S. (D. Erdész SE) és Nagy Cs. (D. Álami Gazdaság).

Lányok a tatamin

Támasztott gáncs következnek: Burai Ildikó indítja a dobást, Varga Tünde a „szenező” fél

Az első magyar bajnokság eredményeit ismertető újsághír eldugott helyen jelent meg a Népsportban, s még a képernyőn látott Telesport-percek is elintézhetők lehetnének egy-egy legyintéssel — az edzésre érkező fotóriporter kamerája viszont élethű dobásokat, látványos kiemeléseket örökít meg, s csak azért nem győzhetjük meg a kétdőket a dobások valódiságát igazoló hatalmas dübbenésekről, gyakori nyekkenésekről, mert a fényképezőgépbe nincs beépítve a mikrofon.

Dr. Skapinyecz József (34 éves, 1966 óta judós a D. Dózsa-ban) két esztendője szervezte meg az első debreceni női cselgáncscsoporthat. A Dienes szakközépiskolában tanított melléállásban egészségügyi ismereteket — diákjai közül toborozta gárdáját. Segítőkéz tanárokat talált az intézményben, támogatókra a megyei KISZ-bizottságon. Lassan szaporodott a társaság, jöttek az orvosgyetemről is, más intézményekből, a város különböző pontjairól. Jelenleg tizenhatan járnak a heti két alkalommal tartott rendszeres edzésekre, s csütörtök délután négy órakor most sem ritka az új arc, a csoportba újonnan jelentkezők.

— Nagy jövője van a női cselgáncscsoporthatnak — így az edző. — Csak nálunk kell az

alapokról indulni, mások már régen nekik álltak a sportág szervezéséhez. Eddig öt Európa-bajnokságot és két világbajnokságot rendeztek a hölgyeknek, hazánkban azonban még mindig nem bejegyzett sportág a női judó. Pedig nem kell különösebb anyagi dotáció hozzá, hiszen ahol működik férfitársaság, ott megvan a feltelek. Mindenesetre azért már mozgolódunk mi is.

— A tudósítás szerint több mint száz indulója volt a sportág első honi bajnokságának.

— Nem is a létszám a meglepő, hanem a részt vevő szakosztályok nagy tömege: huszonhárom egyesület indított sportolót a közel múltban rendezett versenyen. Az Újpesti Dózsa nyerte a pontversenyt, a Győri Dózsa lett a második, s a debreceni csapat a bronzérmes. Olyan egyesületeket előztünk meg, mint a cselgáncscsoporthat híres Bp. Honvéd és a Bp. Spartacus.

— Egyéni eredmények? — Hét súlycsoportban rendeztek küzdelmeket, mi hat helyezést szerezünk. A nehézsúlyban Madai Edit második lett, Burai Ildikó harmadik. A 72 kg-ban Pótki Éva, a 48 kg-os súlycsoportban Rottyis Angéla bronzérmes nyert. Ez utóbbi kategóriában Detári Ilona és Barnucz Ibolya holtversenyben végzett az ötödik helyen. Most szerveződik a magyar női cselgáncsválogatott, s e hat debreceni versenyzőt beválogatták a keretbe.

— A jövő? — Szeretnénk, ha a sportág elfoglalná helyét a magyar sport hierarchiájában, lehetőség nyílna a rendszeres versenyezésre, a külföldi tapasztalatcserékre, az erők összemérésére. Itthon, Debrecenben jószívű támogatóink vannak, de a fejlődés érdekében az lenne a cél, ha valamely egyesület fogadná szárnyai alá bennünket. A sportág iránt nagy az érdeklődés, s nemcsak a fent említett hat versenyzőnk jelenti a szakosztályt. Biztos vagyok abban, hogy még sokat halhatnak magukról a debreceni női judósok.

A. S.

Ünnepi sportműsor

MAJUS 1., SZOMBAT

Atletika
DMVSC műanyag pályája, 14: A Május 1. bajnokság döntője.
Kézilabda
Vidéken: Hajdú Vasas—Hajdú-böszörmény (16.30, női megyei, Nádudvari, Pesti), Hajdúnánás—Hajdúdorog (férfi megyei, Katona, Tibai).
Közúti pálya, 16: D. Közútiépítők II.—Földes (női megyei, Széchy, Zavacki).

Labdarúgás
DMVSC Vágóhid utcai sporttelepe, 16.30: D. Kinizsi—Miskolci VSC (NB II).
Vidéken: Területi bajnokság, 17: Hajdúböszörmény—Tiszavasvári (Tombor).

Lovassport
Debrecen, Erdőpusztai lovaspálya, 14: Simonyi öbester emléktverseny. Tereplövés.

Salakmotor
Gázvezeték utcai motorstadion, 16: Nemzetközi verseny.

Teke
DMVSC Oláh G. utcai pályája, 8.30: Női, férfi ünnepi egyéni és csapatverseny. — 12: DMVSC III.—Szolnoki MÁV MTE II. — 8.30: Hajdúnánás—Hajdúszoboszló Délibáb (NB III).

MAJUS 2., VASÁRNAP

Atletika
DMVSC műanyag pályája, 9: A DSI minősítő verseny, gyermekverseny. — 10: Járások közötti CSB első fordulója.

Kerékpár
Balmazújvárosi út, 107-es km-kő, 9: Egyéni indítású területi időfutó bajnokság.

Kézilabda
Városi sportcsarnok, 11: D. Dózsa—Ózdi Kohász (férfi NB I). — MEDICOR-pálya, 9: D. MEDICOR—Eger SE (női NB II. Maresch, Szikszai). — 11.30: D. MEDICOR—Bp. Taurus (férfi NB II, Gyöngyösi, K. Szabó).
Vidéken: Kaba—Polgár (10. férfi megyei, Mezőteleki), Berettyóújfalui MSE—D. Sartauc (9.30, férfi megyei, Katkó, Mező), BMSE—Hajdúszoboszló Bocskai Vasas (10.45, női megyei, Katkó, Mező), Biharkeresztes—Földes (9.30, férfi megyei, Makó, P. Szabó), Püspökládányi MÁV—Bojt

Kispályás foci

Hajdú-Biharban már a döntőjéig is megrendezték a labdarúgócsapatok kispályás tornáját a Magyar Ifjúság Kupáért. Mint ismeretes, az országosan csoportonkénti első jutalmul a spanyolországi labdarúgó VB-re utazhatnak.

A megyei döntőt a KISZ megyei bizottsága és a me-

gyei, városi labdarúgó-szövetség rendezésében bonyolították le nyolc férfi felnőtt, négy ifjúsági és négy női csapat részvételével. A területi döntőbe jutottak (május 8—9-én Békéscsabán kerül rá a sor). Férfi felnőtt: Kosuth Egyetem. — Férfi ifjúsági: Tóth Árpád Gimnázium. — Nők: Debreceni Orvostudományi Egyetem.

SOROKBAN

BHG 6:2, Nyh. TITÁSZ—DMVSC III 6:2, SEZE II—Délibáb 7:1, DMVSC III—Berettyóújfalui 7:1, DMVSC II—Berettyóújfalui 8:0, DUSE—Mezőtúr 7:1.

Labdarúgó előkészületi mérkőzések: Chile—Ovidera (spanyol) 0—0, Kuwait—Amora (portugál) 1—0 (1—0).

Megegyi sakk-csapatbajnoki eredmények: Berettyóújfalui—Kaba 7:5, DUSE II—Hajdúböszörmény 7:5,4,3, Józsa—D. Honvéd Booskal 7:5,4,3, Betű II.—Hajdúszoboszló 6,5,5,5, D. BIOGAL—Hajdú Vasas 7,5,4,5.

A skóciai Edinburghben a férfi kosárlabdázók C csoportos Európa-bajnokságán a magyar válogatott újabb győzelmet aratott: Írország után Izland ellen is diadalmaskodott, ezúttal 114:90 arányban.

A kosárlabda NB II-ben: DUSE—MEAFK 80:84, Salgótarján—DUSE 71:69 (férfi), DUSE—MEAFK 49:60 (női). A női mezőnyében az Universitas ötvényes találkozásnál jobb teljesítménnyel a kilencedik helyen áll.

A szovjet labdarúgó-kupa döntőjében Dinamo Kijev—Torpedo Moszkva mérkőzést rendeznek május 9-én.

A megyei atlétikai szövetség közli, hogy a Május 1. bajnokság döntőit mégsem a stadionban, hanem a DMVSC Oláh Gábor utcai műanyag pályáján rendezik ma, szombaton délután 2 óráig.

Ez már a földet érés pillanata: Szalai Hajnalka akciója után Nagy Judit kerül a tatamira

A debreceni női cselgáncscsoporthat két legeredményesebb versenyzője Rottyis Angéla és Madai Edit a földharc elemeit gyakorolja az edzésen (Fotók: Iklódy János)

